

Evaluering

Tryg Den Af

**Et partnerskab for sikkert natteliv i
København**

Perioden 2009-2010

[Indholdsfortegnelse]

1. Resume	2
2. Baggrunden for Tryg Den Af	8
3. Kort beskrivelse af evalueringens metoder og opbygning	13
4. Erfaringer fra ind- og udlandet	14
5. Partnerskabet	18
6. Projektets vilkår og rammer	22
7. Projektets mål, målgrupper og valg	24
8. Eksterne leverandører til Tryg Den Af	27
9. Samarbejdet med interessenter og aktører - involvering	29
10. Projektets aktiviteter	36
10.1 Kampagnen	36
10.2 Certificering	45
10.3 Uddannelse af restaurationspersonale	51
10.4 Nattelivsforum	57
10.5 Tilholdsregister	59
11. Projektets synlighed og PR	60
12. Forankring	62

Appendix A, B, C, D

1. Resume

Over hele verden har byer sat fokus på at gøre det sikkert og trygt at gå i byen i nattelivet. Derfor er tiltag til forebyggelse af skader i nattelivet et indsatsområde i vækst i mange lande, og mange forskellige initiativer har været afprøvet.

Med udgangspunkt i de mange opnåede erfaringer og resultater, blev der i 2009 opstartet et partnerskabsprojekt til styrkelse af trygheden i nattelivet i København. Projektet har fået navnet Tryg Den Af (forkortes TDA).

København er generelt en tryk by – og opleves også som tryk af byens indbyggere. Byen er dog af en størrelse og har en mangfoldighed, som betyder, at trygheden – den faktiske såvel som den oplevede - varierer mellem de enkelte områder af byen. Københavns Kommune iværksætter derfor også løbende kriminalitetsforebyggende og tryghedsskabende tiltag i byen. Blandt andet har kommunen etableret Center for Sikker By, der arbejder med at forbedre kommunens kriminalpræventive indsats, ligesom kommunen har udviklet et tryghedsindeks, som måler på omfanget af kriminalitet og borgernes oplevelse af tryghed i de enkelte bydele. Her har det vist sig, at særligt indre by er utryk i nattetimerne, idet bydelen har det forholdsmæssigt højeste antal anmeldelser af vold, trusler om vold, hærværk og chikane, tilråb mv.

Med Tryg Den Af er der sat særligt fokus på trygheden i nattelivet i den indre København. Projektet har dels igangsat konkrete initiativer og dels skabt redskaber, som kan bruges til at måle og justere trygheden i bymidten. Tryg Den Af bygger i høj grad på samarbejde mellem de centrale nattelivsaktører i København – på tværs af myndigheder, virksomheder og interesseorganisationer.

Et velfungerende partnerskab

Partnerskabet bag Tryg Den Af består af følgende tre parter:

- Diageo - en af verdens største alkoholproducenter
- International Harm Reduction Association (IHRA)- en international non-governmental organisation
- Københavns Kommune

Internationale erfaringer har vist, at de bedste resultater opnås ved at bruge en vifte af tiltag frem for at satse på en enkelt indsats. Derfor har man også i Tryg Den Af benyttet sig af flere og koordinerede initiativer i stedet for 'stand-alone "-tiltag. Samtidig peger al viden og erfaringer på, at langsigtede effekter opnås gennem varige ændringer i rutiner og traditioner mv. Derfor har Tryg Den Af haft som strategi at fremme lokale ændringer i politikker, samarbejdsformer, systemer og drikkekulturer.

Etableringen af partnerskabet bag Tryg Den Af har været en tidskrævende proces. Det er dog erfaringen, at partnerskabet efter endt etablering, har fungeret relativt smidigt på tværs af myndigheder, vilkår og landegrænser.

Det er kendetegnende for partnerskabet bag Tryg Den Af, at parterne er gået ind i projektet med stor åbenhed og respekt – både i forhold til partnerskabets muligheder og idéer men også i forhold til den enkelte parts vilkår og hensyn. Det er således partnerskabets styrke, at parterne på tværs af individuelle interesser og hensyn har fundet sammen om en indsats, som styrker trygheden i nattelivet – for borgere generelt, nattelivsgæster, restauratører og andre nattelivsaktører.

Alle projektets partnere har været engagerede og bidragende til projektets gennemførelse. Organisatorisk har Tryg Den Af siden foråret 2010 været indarbejdet som del af Københavns Kommunes samlede tryghedsindsats.

Partnerskabet er i de første år blevet godt funderet og er nu klar til yderligere at udvikle sig i forhold til at tænke medinddragelse af eventuelle andre partnere, f.eks. brancheorganisationer, frivillige organisationer etc. LG Insight anbefaler, at der fremover sker en sådan udbredelse af partnerskabet, så der bliver et levedygtigt ejerskab hos flere interessenter.

Projektet har været finansieret af alle tre projektparter. Finansieringen er sket i form af dels erlagte kroner og dels som erlagte timer (til projektledelse, mødedeltagelse etc.) Med udgangen af år 2011 udløber Diageo og IHRAs økonomiske støtte til projektet. Projektet skal derfor have fundet en økonomisk forankring, som i højere grad gør det selv bærende. Igen anbefaler LG Insight en styrket forankring med flere interessenter, således at nattelivsrestauratørerne (f.eks. via brancheorganisationer) inddrages tættere i indsatsens beslutningsprocesser og samtidig bidrager aktivt med medfinansiering – f.eks. gennem brugerbetaling. TDA bør efter LG Insights vurdering være et fælles projekt for nattelivets aktører, hvor ikke kun Københavns Kommune skal være udgiftsbærende.

Tryg Den Af har skabt nye samarbejdsrelationer

Tryg Den Af har haft særligt fokus på ansvarlighed og samarbejde blandt nattelivets parter – dvs. barer, klubber, diskoteker, Natteravnene, politiet, bevillingsnævnet, brandvæsen, kommunen osv. Projektets primære målgruppe har derfor været aktørerne i nattelivet. Gæsterne har været den sekundære målgruppe, som indirekte påvirkes gennem ændrede samarbejdsformer og politikker blandt nattelivsaktørerne.

Erfaringerne fra skadesreducerende programmer i andre lande har vist, at en lokal ansvarlighed er afgørende for positive resultater. Tryg Den Af har derfor også haft som målsætning at inddrage

alle relevante parter i projektet. Det har imidlertid taget tid og ressourcer at få skabt rammerne for et bredt samarbejde, hvorfor samarbejdsrelationerne endnu ikke er fuldt udbyggede. LG Insight anbefaler, at partnerskabet – konkret omsat ved projektlederen – fremadrettet gør en intensiv indsats for en øget inddragelse af alle relevante parter, f.eks. transportbranchen, faglige organisationer, frivillige osv. Erfaringen har vist, at det kræver en pågående og personlig kontakt at skabe engagement og vedholdenhed hos interessenter og potentielle partnere. Orientering via mail er således ikke metoden til at skabe den første og forpligtende kontakt.

Information og dialog er både i opstartsfasen og senere i processen en afgørende forudsætning for at fastholde og styrke det etablerede samarbejde. Tryk Den Af har derfor prioriteret en målrettet kommunikationsstrategi. Denne har været sat i gang i 2010 og har vist gode resultater i forhold til den plejende kontakt. LG Insight anbefaler, at der i kommunikationsstrategien indtænkes metoder til udbredelse af kontakten til nye og vigtige parter – partnerskabet skal i den sammenhæng prioritere arbejdsressourcer i forhold til at føre kommunikationsstrategierne ud i livet.

Aktiviteter med langsigtede effekter

Tryk Den Af har haft fokus på langsigtede tryghedsskabende indsatser. Det er derfor endnu ikke muligt at måle de tryghedsskabende og kriminalitetsforebyggende effekter af de iværksatte tiltag. Det er dog evaluators vurdering, at de iværksatte aktiviteter alle har været relevante og såvel enkeltvis som sammenvejet vil have langsigtet betydning for trygheden i nattelivet i Københavns Kommune.

Projektets primære aktiviteter har været centreret omkring kampagner målrettet nattelivets unge gæster, en certificeringsordning for udskækningssteder, kurser for restaurationspersonale, , nattelivsforum for aktører og tilholds-/”bølle”-register, som gør det muligt at udelukke ballademagere fra barer, diskoteker mv.

Elektroniske medier som kommunikationsvej til nattelivets gæster

Tryk Den Af har i 2009 og 2010 igangsat en række kampagneaktiviteter, der har haft fokus på nattelivets unge gæster og deres nattelivs- og alkoholvaner. Temaerne har været : ”Kom sikkert hjem”, ”Alkohol”, ”Provokationer”, ”Vold” og ”Stoffer”. Kampagnen har benyttet mange medier – bl.a. events i nattelivet samt elektroniske medier (Facebook og website). LG Insight vurderer, at kampagnen har fokuseret på relevante medier – især brugen af elektroniske medier har været en rigtig prioritering i forhold til målgruppen. Formen og strategien for brug af de enkelte medier har imidlertid ikke været tilstrækkeligt underbygget, og kampagneaktiviteterne har derfor ikke fået den forventede opmærksomhed. LG Insight anbefaler, at kampagneaktiviteterne fremover følger en målbar strategi med på forhånd fastlagte målsætninger for resultater af kampagnen. Herved bliver det muligt at evaluere de konkrete effekter af kampagnen.

Tryghedscertifikat til barer, klubber og diskoteker mv.

Erfaringer fra andre byer og lande har vist gode erfaringer med en certificeringsordning for restauratører. Tryg Den Af har derfor også lanceret en tryghedsrelateret certificeringsordning for restauratørerne i København. For at få et Tryg Den Af-certifikat skal restaurationen leve op til en række tryghedsskabende kriterier i forhold til bl.a. udsækning, narkotikapolitik og adgangskontrol. 20 restaurationer er indenfor projektet første år blevet certificerede – de repræsenterer i type og kundesegment en bred vifte af gå-i-byen steder. Det er projektets målsætning at øge antallet af certificerede restaurationer, så der kommer 20 nye certificeringer til per år frem til 2014.

Der foregår i partnerskabet netop nu en videreudvikling af certificeringskriterierne fra 2010. Fremover vil både dokumentationskravene til restauratørerne øges ligesom formuleringerne i højere grad tilpasses generelle sikkerhedskrav fra brandmyndigheder etc. Restauratørerne skal derfor fra 2011 og fremover certificeres på et nyt og justeret grundlag.

Myndigheder (politi og brandvæsen) og restauratører efterlyser en større tydelighed omkring certificeringsordningens kontrol og håndhævelse. Hvordan kontrollen fremadrettet tilrettelægges er endnu ikke fastlagt, men projektets parter har fokus på vigtigheden af klare og faste retningslinjer på området.

Der er nu brug for en øget markedsføring og udbredelse af kendskabet til certificeringsordningen. Dels skal ordningen være kendt af nattelivets gæster, og dels skal ordningen være så synlig, at alle restauratører, der har lyst til at deltage, har kendskab til denne mulighed. Partnerskabet bag Tryg Den Af har derfor nu indledt et samarbejde med bl.a. brancheorganisationerne om markedsføring af ordningen.

Der har været stor bevågenhed om diskrimination i nattelivet igennem især de seneste år. Idet det er en del af et trygt natteliv at kunne gå i byen uden at opleve forskelsbehandling og uden konflikter forbundet hermed – er adgangskontrol også en del af certificeringsordningen. Tryg Den Af har således været med til at sætte fokus på tryghedsaspektet ved diskrimination og fået skabt en god dialog med restauratørerne omkring mulighederne for at forebygge diskrimination – bl.a. har restauratørerne udvekslet deres egen viden og erfaringer omkring adgangskontrol. Det er evaluators anbefaling, at diskriminationsaspektet også fremover indgår som del af certificeringsordningen.

Der har i projektets første periode ikke været noget ønske om eller krav fra relevante parter om en sammenkobling mellem certificeringsordning og alkoholbevilling. Det har hele tiden været Tryg Den Afs hensigt, at certificeringsordningen skulle være en selvstændig ordning, som ikke har indflydelse på tildeling eller opretholdelse af bevilling. Idet flere af restaurationslovens forskrifter går igen i kriterierne i certificeringsordningen, er der imidlertid en indirekte sammenhæng mellem

bevilling og certifikat. Resultater fra andre byer og lande viser ikke entydigt positive resultater med en yderligere sammenkædning mellem trygheds-certifikat og tildeling af alkoholbevilling. Kun et fåtal af de gennemførte indsatser er dog blevet tilstrækkeligt evalueret til at der kan tegnes et klart billede af indsatser og effekter. Det er derfor ikke muligt for evaluatoren at vurdere betydningen af en styrket sammenkædning mellem de to ordninger.

Kompetencer styrker tryghed i nattelivet

Der har tidligere været gennemført kompetenceudviklingskurser for restaurationspersonale i forbindelse med tryghedsindsatser i andre byer i Danmark og udlandet. Kurserne vurderes de fleste steder at have haft en positiv indvirkning på trygheden i nattelivet i form af færre konflikter og mindre vold. Tryg Den Af har derfor også haft uddannelse og kurser som en del af projektets initiativvifte. Temaerne for kurserne har været konflikthåndtering/ansvarlig udskænkning og førstehjælp. Indenfor evalueringsperioden har 64 medarbejdere fra nattelivets restaurationer deltaget i kurserne og har været meget tilfredse med kursernes indhold og form. Generelt vurderes de udbudte temaer at være relevante og dækkende for styrkelse af trygheden og certificeringsordningens kriterier.

De kursusdeltagende medarbejdere udgør dog kun en lille procentdel af branchens samlede antal medarbejdere i nattelivet. De foreløbige uddannelsesiltag kan derfor endnu ikke vurderes at have påvirket den oplevede tryghed i nattelivet. LG Insight anbefaler, at uddannelseskonceptet fremover udbredes, således at både ledelse og medarbejdere fra certificerede restaurationer deltager i kurserne. Udbredelsen kan ske via incitament (der opnås en benefit for restaurationen ved at deltage) eller straf (at udeblivelse medfører sanktioner). Valg af tilskyndelsesform skal aftales i fællesskab med brancheorganisationerne.

Restaurationsbranchen er præget af stor personaleudskiftning. Kurser via internettet er blevet fremhævet som et vigtigt redskab til at sikre kontinuerlig læring blandt de ansatte. Tryg Den Af har derfor på opfordring fra restauratører i København lanceret et E-learning-koncept, som supplerer kursusrækken. E-kurset blev lanceret ved udgangen af 2010, og der er derfor endnu ikke tal og resultater for brugen af det elektroniske læringsværktøj. Men det må ud fra restauratørernes første tilbagemeldinger ved lanceringen forventes at vinde udbredelse.

Øget dialog mellem nattelivets parter

Det har været et ønske fra flere af nattelivets parter i København at have et forum, hvor man kan udveksle viden og drøfte løsninger i forhold til tryghed i nattelivet. I 2010 blev det derfor besluttet at integrere "tryghed i nattelivet" i branchenetværket i Københavns Erhvervscenter. Tryg Den Af har på den måde styrket dialogen mellem restauratører, myndigheder og organisationer – en dialog som vurderes afgørende for et godt og trygt natteliv i København.

Uromagere skal holdes borte

Restauratørerne i København har gennem de seneste år efterspurgt et tilholdsregister/"bølle-register", som gør det muligt at udelukke uromagere fra nattelivet. Registreret vil have betydning for trygheden i nattelivet, og Tryg Den Af har derfor bakket op om etableringen af et sådant system. Efter forhandlinger med bl.a. justitsministeriet forventes det nu, at tilholdsregistret bliver en realitet i København indenfor en snarlig fremtid.

Stor og positiv pressedækning

Det er lykkedes Tryg Den Af at få megen positiv omtale i både landsdækkende aviser, TV-stationer og radiokanaler. Der har været lavet en samlet pressestrategi, der har sikret en fælles og sammenhængende pressekontakt og –budskab. Alle projektets samarbejdsparter, interessenter og partnere været involveret i PR-arbejdet. Projektet har været promoveret gennem journalistisk og uvildig dækning, som har givet stor opmærksomhed for relativt få ressourcer.

Samarbejdet og aktiviteterne fortsætter

I 2009-2010 er der gennemført en række aktiviteter i Tryg Den Af. Projektet og dets aktiviteter er på forskellig vis blevet forankret i den kommunale strategi for Sikker By:

- Certificeringsordningen er under forankring og ventes at fortsætte i årene fremover.
- Kurserne i konflikthåndtering og førstehjælp søges videreført - suppleret med et E-learning program.
- Det etablerede nattelivsforum er forankret som en del af det etablerede branchenetværk

Tryg Den af har haft som målsætning, at projektet skulle skabe tiltag samt etablere et interessentsamarbejde, som kunne fortsætte efter første projektperiode. Dette mål er således opnået.

Det har ligeledes været en målsætning, at projektet skulle skabe læring og resultater, som andre bydele, byer og lande kunne bruge i deres bestræbelser på at sikre festmiljøer. Der er med projektet skabt mange erfaringer, som kan bruges i lignende indsatser i andre lande. Særligt omkring etableringen af partnerskaber og interessentsamarbejde er der værdifuld viden at hente.

Det er samlet LG Insights vurdering, at Tryg Den Af har skabt det første grundlag for et mere fast og langsigtet samarbejde om tryghed i nattelivet. Projektet har således gjort en mærkbar og blivende forskel til styrkelse af sikkerheden i nattelivet i København. Indsatsen har dog fortsat et klar forbedringspotentiale og kan fremover styrkes ved:

- At have øget fokus på handling. Første del af projektet er i høj grad gået med planlægning og forberedelse. Det har betydet at for få aktiviteter er blevet sat i søen i forhold til at kunne foranledige og måle en egentlig effekt af projektet. Der skal speedes op

for processen og samarbejdet med partnere i restaurationsbranchen, politiet, brandvæsen osv.

- At udvikle et fast koncept for Tryg Den Af – særligt certificeringsordningen, således at indsatsens mål, aktiviteter og resultater bliver kendte og synlige for alle interessenter – borgere, nattelivsgæster, nattelivsaktører, presse og så videre. Der skal ikke være tvivl om, hvad den enkelte forpligter sig til og opnår som følge af Tryg Den Af.
- Løbende at følge nattelivet, således at indsatsen hele tiden har fokus på de vigtigste (u)tryghedsskabende elementer – f.eks. sikker hjemtransport, vold relateret til dørmændssituationer og stoffer blandt de unge.
- At sikre en effektiv registrering og måling af oplevet tryghed (nattelivsgæsterne) og faktisk tryghed (anmeldt vold, udrykninger mv.), når først projektets indsatser har fået et omfang, som gør det muligt at påvise en evt. sammenhæng. Der har blandt tryghedsskabende indsatser over hele verden generelt været vanskeligt konkret at påvise, hvad der i den multikomponente tilgang har haft størst virkning og hvorfor. En afdækning heraf vil således være af stor betydning for tiltag i København såvel som i andre byer.

2. Baggrunden for Tryg Den Af

Tryg Den Af er et partnerskabsprojekt, som har fokus på skadesforebyggelse og –reduktion i det københavnske natteliv. Interessentpartnerskabet skal styrke trygheden i nattelivet i København gennem målrettede og langsigtede tryghedsstyrkende tiltag. Projektets indsatser og metoder er baseret på lokale behov og vilkår kombineret med danske og internationale erfaringer på området. Fundamentet for hele projektet er et tværgående samarbejde mellem centrale nattelivsaktører i København – på tværs af myndigheder, virksomheder og interesseorganisationer.

Ideerne omkring partnerskabet bag Tryg Den Af opstod allerede i 2006, hvor International Harm Reduction Association (IHRA) og Diageo Europe startede et fælles projekt med fokus på alkohol og byliv (Alcohol and the City). Byer rundt omkring i verden står nemlig overfor samme typer af udfordringer i forhold til tryghed og sikkerhed i nattelivet. Målsætningen med det oprindelige ”Alcohol and the City”-tiltag var dels, at der i flere europæiske storbyer skulle gennemføres skadesreducerende programmer, og dels at netværk og gensidige besøg skulle skabe erfaringsudveksling og vidensdeling om succesfulde metoder til at gøre nattelivet til en god og sikker oplevelse for alle.

Et begrænset antal byer viste interesse for deltagelse i ”Alcohol and the City”, og der blev derfor indledt forhandlinger med bystyrene i pågældende byer. Grundet projektets økonomiske ressourcer blev det imidlertid besluttet i første omgang at begrænse indsatsen til en enkelt by. København var den by, som havde udvist størst interesse og som samtidig havde en passende struktur og kapacitet til at danne ramme om projektet. Efter at have afholdt de indledende møder

med en bred gruppe af organisationer, blev der foretaget en indledende analyse for at skabe overblik over alkoholvaner og dertil relaterede problemer i København (Rådgivende Sociologer: Unge, Vold og Utryghed i Nattelivet, spørgeskemaundersøgelse, 2008, Asmussen og Tutenges et al). Analysen gav grobund for egnede og mulige tiltag for projektet i København. Indledende diskussioner fokuserede på helbredsaspektet, men det viste sig hurtigt, at der i København var mest interesse for tryghedsaspektet – særligt foranlediget af borgernes bekymring for vold i nattelivet. Københavns Kommune blev derfor en del af projektet – som efterfølgende fik navnet Tryg Den Af (TDA)– i håbet om at TDA kunne medvirke til at gøre København til tryggere by – både dag og nat. Tryg Den Af har derfor haft karakter af et pilotprojekt, som med nyskabende samarbejdsrelationer og dokumenterede erfaringer og -resultater kan inspirere til tryghedsindsatser i andre byer og lande.

Tryg Den Af blev endeligt igangsat i maj 2009 og har med udgangen af 2010 afsluttet første delperiode.

Partnerskabet bag Tryg Den Af består af følgende parter:

Diageo - en af verdens største alkoholproducenter, som har bidraget blandt andet med ekspertise, økonomi og netværk til nattelivets kommercielle aktører.

International Harm Reduction Association (IHRA) er en international non-governmental organisation, som har bidraget med ekspertise indenfor skadesreduktion, kvalitetssikring af projektets evaluering samt økonomi.

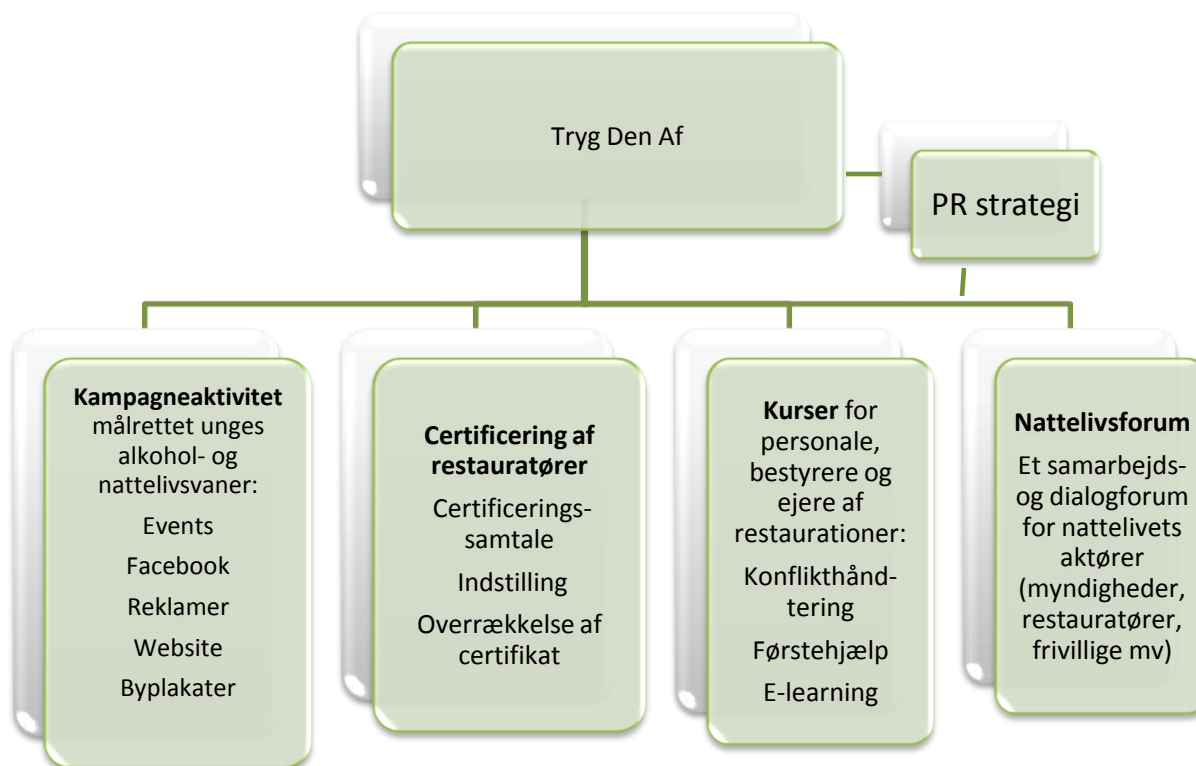
Københavns Kommune er den udøvende myndighed i København. Københavns Kommune har varetaget projektledelsen for TDA og derudover bidraget med økonomi, faglig ekspertise samt netværk til diverse offentlige myndigheder mv.

Tryg Den Af har benyttet sig af en multi-komponent model med en mangesidet vifte af aktiviteter. Projektets valg af den multi-komponente model bygger på erfaringer fra bl.a. USA, Australien og Skandinavien, hvor det har vist sig at være en hensigtsmæssig metode til forebyggelse af og mindskelse af skadevirkninger forbundet med misbrug af stoffer og alkohol.

Den multi-komponente fremgangsmåde bygger i København (som i andre byer) på:

- en indsats bestående af flere, koordinerede initiativer i stedet for 'stand-alone "-tiltag
- fremme af lokale ændringer i politikker, samarbejdsformer, systemer og drikkekulturer

Tryg Den Af har ud fra erfaringerne i andre byer og lande gennemført en vifte af aktiviteter, som groft kan skitseres ud fra nedenstående model:

Projektet har i første periode haft sit primære fokus på tryghed og skader relateret til alkoholindtagelse men har også favnet andre tryghedsskabende og skadesreducerende tiltag. Blandt andet har projektet også omhandlet adgangskontrol og narkotikapolitik. En primær samarbejdspart for Tryg Den Af har været de restauratører, som har natbevilling – dvs. har lov at udskænke alkohol til kl. 05 om morgenen. Det drejer sig om barer, klubber, diskoteker, værtshuse osv. I teksten vil disse parter af formidlingshensyn fremover blive omtalt som restauratører.

2.1 Kort om København

København er med mere end 1 mio. indbyggere Danmarks hovedstad. København er generelt en tryk by – og opleves også som tryk af byens indbyggere (Tryghedsindekset, 2010). Byen er dog af en størrelse og mangfoldighed, som betyder, at trygheden – den faktiske såvel som den oplevede - varierer mellem de enkelte områder af byen. Der iværksættes derfor også løbende kriminalitetsforebyggende og tryghedsskabende tiltag i byen.

København består af en række kommuner – heraf er Københavns Kommune den største. Der bor i alt 528.000 borgere (2010) i Københavns Kommune, som er partner i Tryg Den Af. Geografisk har indsatserne i Tryg Den Af især været rettet mod Middelalderbyen, som er den ældste del af

indre by i København. Der bor knap 6.000 indbyggere i Middelalderbyen. Indre København /Middelalderbyen er karakteriseret ved at være en bydel, hvor mange mennesker opholder sig uden at være bosat. Områdets gågader, butikker, restauranter, kulturelle tilbud og natteliv tiltrækker således borgere fra resten af byen, Danmark og udland.

Danmark har desværre gennem mange år været blandt de lande i verden, hvor unge (16-20 år) har det største og hyppigste indtag af alkohol. De danske unge drikker således mere, oftere og i højere grad for at blive fulde, end det er tilfældet for unge i mange andre lande. Dette er således også gældende for unge i København. Især de unge mænd har et stort alkoholforbrug. (kilde: Asmussen & Tutenges, 2008).

Antallet af anmeldelser af kriminalitet er relativt stort i Indre By – det er således den bydel i København, som har flest anmeldelser om kriminalitet. Det drejer sig især om salg af narkotika, hærværk og chikane. Det er ikke grov og tilfældig vold, som fylder i statistikkerne, og antallet af voldssager i København har de seneste år været faldende.

Den personfarlige kriminalitet begås altovervejende i forbindelse med byens natteliv – dvs. ved diskoteker, barer/beværtninger eller ved transportcentre (banegårde, bus og taxaholdepladser). Der er typisk tale om episoder relateret til alkohol eller narkotika, hvor det som regel er unge mænd, der i påvirket tilstand involverer sig i slagsmål eller begår umotiveret vold.

Antallet af kriminelle hændelser i nattelivet er naturligt størst fredag og lørdag aftener samt i forbindelse med ferie- og helligdage. Set i forhold til døgnets timer er det især timerne mellem kl. 23-03, at kriminalitetsraten stiger. Det er dog vurderingen blandt nattelivets aktører, at der i de sene nattetimer/tidlige morgentimer er langt flere stærkt berusede/påvirkede gæster i nattelivet, og konflikterne derfor let får en anden alvorsgrad.

Der befinder sig både inden- og udenfor den indre bydel af København mange og større gå-i-byen- og spillesteder, som både tiltrækker mange gæster og som samtidig har været interesseret i at deltage i projektet. Derfor er aktiviteter og tiltag for diskoteker, barer etc. blevet udbredt til andre områder af byen. Det er således for restauratører i hele København muligt at deltage i dele af projektets tiltag.

2.2. Tidslinje

Nærværende evalueringsrapport omhandler projektets første periode – årene 2009-2010. Tidslinjen nedenfor viser i kronologisk oversigtsform projektets aktiviteter i evalueringsperioden, dvs. årene 2009 og 2010.

2006

Indledende forhandlinger mellem partnerskabets parter, Diago, IHRA og Københavns Kommune

2007

Indledende forhandlinger mellem partnerskabets parter, Diago, IHRA og Københavns Kommune

2008

Indledende forhandlinger mellem partnerskabets parter, Diago, IHRA og Københavns Kommune

2009

Indledende møder med hovedaktører og samarbejdsparter
Kampagneaktiviteter omkring unges fest – og alkoholvaner i form af plakater, events, Facebooktest og radiospots mv.

2010

Certificering af restaurationer med nattilladelse
Kurser for ejere, bestyrere og ansatte i restaurationsbranchen (kurser i konflikthåndtering og førstehjælp)
Kampagne med fokus på unges nattelivsvaner samt certificerede restauratører
Etablering af nattelivsforum
Støtte til arbejdet for etablering af tilholdsregister
Aktiv PR- strategi

3. Kort beskrivelse af evalueringsrapportens metoder og opbygning

Tryg Den Af har gennem projektets første periode været kendetegnet af dynamik og udvikling. Det var derfor ikke på forhånd muligt at designe en fuldstændig evalueringsmanual med alle projektets indsatser i en fastsat tidsramme. Evalueringsmanualen er derfor løbende blevet tilpasset projektets justerede målsætninger, redskaber og metoder. Justeringerne i evalueringen er sket i tæt samarbejde mellem IHRA og LG Insight inden for den evalueraftale, der blev indgået mellem TDA-parterne og LG Insight. En nærmere beskrivelse af evalueringsmetoderne fremgår af appendix A.

Projektet har haft fokus på nogle af de fundamentale forudsætninger for et trygt natteliv, nemlig ansvarlighed og samarbejde mellem nattelivets aktører, dvs. barer, klubber, diskoteker, Natteravnene, politiet, brandvæsnet, bevillingsnævnet, brancheorganisationer etc. Fokus har således været rettet mod langtidseffekter og ikke på initiativer, som her og nu har reguleret adfærdsmønstre blandt nattelivets gæster.

Evalueringen måler derfor ikke på kvantitative effekter i form af antal voldsepisoder, ambulancetilkald, polititilkald osv., da disse målinger ikke vil afspejle resultater af Tryg Den Af. Det ville på nuværende tidspunkt være urealistisk og forkert at måle på ændringer i adfærd hos nattelivets gæster, som skulle kunne henføres til projektets hidtidige indsatser. Sådanne ændringer vil kunne være relevante at måle på længere sigt, når Tryg Den Afs indsatser har nået at påvirke projektets sekundære målgruppe.

Evalueringens metoder har bestået af:

Personlige interview med ejere og bestyrere af bar/diskoteker/klubber, relevante afdelinger af Københavns Politi, brancheorganisationer, fagforeninger, kursusundervisere, kursusdeltagere, Natteravnene, partnerskabet og eksterne leverandører. Der er blevet foretaget 75 interview – gennemført som personlige interview og telefoninterviews.

Et ungepanel af nattelivsgæster, som har givet udtryk for deres oplevelser med nattelivet og projektets tiltag. Panelet har bestået af 18 mænd og kvinder i aldersgruppen 18-26 år. Der er tale om unge, som regelmæssigt går i byen i Indre København. Ungepanelet er interviewet før og efter kampagneaktiviteter i 2009.

Et elektronisk spørgeskema har været anvendt til evaluering af kursusresultater. Spørgeskemaet blev sendt til kursusdeltagerne 14 dage efter kursets afvikling – derved har det været muligt at indhente information om kursisternes efterfølgende brug af viden opnået på kurset. 31 kursister har besvaret spørgeskemaet.

Evalueringen inddrager desuden skriftligt materiale i form af kampagnemateriale, referater, oplæg, dagsordensmateriale mv. Der er primært tale om materiale indsamlet af projektets parter

med særlig relevans for TDA, men materialet inkluderer også presseomtaler, analyser og rapporter fra ind- og udland.

Der er desuden indsamlet kvantitativt materiale i forhold til at afdække resultater af projektets kampagneelementer.

Der er undervejs i evalueringen blevet udarbejdet følgende deldokumenter:

- En evalueringsplan med beskrivelse af de metoder og processer, der indgår i evalueringen (appendix A).
- En tryghedsprofil/-karakteristik af nattelivet i Indre By i København (appendix B)
- Certificeringskriterier (appendix C)
- Litteraturliste (appendix D)

Evalueringsrapportens indledes med i afsnit 4 at beskrive de udenlandske erfaringer, som har dannet grobund for projektet, hvorefter der i afsnit 5 er en beskrivelse af selve partnerskabet – dets opstart og præmisser. Herefter følger afsnit 6 og 7, hvor projektets rammer og målsætninger beskrives. Projektet har i sine første år haft et tæt samarbejde med flere eksterne leverandører. Disse beskrives i afsnit 8, hvorefter afsnit 9 omhandler samarbejdet med interessenter og aktører.

Rapportens tiende afsnit sætter fokus på projektets igangsatte aktiviteter og opnåede resultater. Afsnittet beskriver såvel kampagnen, certificeringsordningen, kursusforløb, nattelivsforum som arbejdet med etablering af tilholdsregister. Afsluttende (afsnit 11) behandles projektets synlighed og PR-arbejde, hvorefter der i afsnit 12 fokuseres på projektets forankring. Omtalte appendix er samlet bagerst i rapport.

4. Erfaringer fra ind- og udland

Alkohol- og misbrugsrelaterede skader har stor bevågenhed i hele Europa. Særlig opmærksomhed rettes mod de unges festvaner, idet der i nattelivet iagttages et højt niveau af alkohol- og rusmiddelrelaterede skader blandt de unge under 25 år. Skaderne går både ud over den enkeltes egen sundhed men skaber også en utryghed i nattelivet og medfører udgifter for såvel restauratører, myndigheder og samfundet som helhed. Indsatser, som kan være med til at reducere skader i nattelivet, er derfor et indsatsområde i vækst i mange europæiske lande.

Der er i mange byer og lande gennemført en række forebyggelsesprogrammer i forhold til navnlig ansvarlig alkoholudskænkning og volds- og skadesreduktion. Tryk Den Af bygger på disse erfaringer – såvel i valg af metode, målgrupper og målsætninger. Nedenfor fremhæves enkelte af de eksempler, hvis indhold og ikke mindst resultater har været til inspiration for TDA-projektet. Kilder til de fremhævede eksempler fremgår af bilag D.

Multikomponent modellen: Udviklingen inden for forebyggelsesprogrammer er de seneste år gået i retning af øget brug af flere og samtidige tiltag (multikomponent-modellen). Modellen kombinerer f.eks. fokus på uddannelse, politikker og regelhåndhævelse. Modellen har i høj grad været anvendt indenfor programmer med fokus på sygdomsforebyggelse og spirituskørsel men kun i mindre omfang i programmer rettet mod forebyggelse af vold og skader.

Der har dog bl.a. i Stockholm siden 1996 været gennemført et multi-komponent program (STAD - Stockholm prevents Alcohol and Drug problems). Programmet består af tre hovedelementer:

- mobilisering af lokalsamfund i forhold til øget opmærksomhed omkring problemer relateret til alkohol
- et todages kursus omkring restaurationslovgivning og konflikthåndtering for ansatte og ejere af restaurationer samt
- styrket håndhævelse af regler for udskænkning

For perioden 1998-2000 har der været gennemført evaluering af programmets resultater. Evalueringen er gennemført som en cost-effectiveness-analyse, som har søgt at beregne programmets omkostningseffektivitet ud fra et samfundsmæssigt perspektiv. Analysen vurderer, at programmet over en 2-årig periode samlet har medført et fald i politianmeldt vold med 29 pct. Undersøgelsen anslår, at samfundets besparelser som følge af færre overfald, ulovlige trusler og vold mod tjenestemænd, ressourceforbrug i retssystemet mv. udgør mere end 31 millioner euro for den to-årige målte periode.

Uddannelsesstrategi – afprøvet og dokumenteret i flere lande: Programmer med uddannelse af restaurationspersonale i ansvarlig udskænkning og alkoholpolitik mv. angives i flere lande (Danmark, Sverige, Skotland, USA m.fl.) at have haft en indvirkning på omfanget af nægtet udskænkning til stærkt berusede gæster. Samlet viser erfaringerne fra en række uddannelsesprogrammer i ansvarlig udskænkning, at de - især hvis de er obligatoriske - har nogle positive direkte virkninger på alkoholrelaterede problemer i nattelivet.

Fokus på regler Resultater fra andre lande, bl.a. Australien, påpeger, at øget håndhævelse af de eksisterende alkohollove kan være en effektiv måde til at opnå en reduktion af alkoholrelaterede problemer.

Der er således i Australien (New South Wales) blevet gennemført en lov med krav om ansvarlig udskænkning. Som følge heraf blev der indført et system, som gør det muligt at koble tildelingen af alkoholbevillinger til forekomsten af alkoholrelateret vold på udskækningsstederne. Politiet spiller således en vigtig rolle i den australske model. Politiet afdækker ved alle uheld og episoder som involverer spirituspåvirkede personer, hvor denne senest har indtaget alkohol.

Bevillingshaverne får alle skriftlig besked om antallet af polititilkald og anmeldelser vedr. vold henført til udskænkning på deres restauration sammenlignet med det lokale gennemsnit hos andre restauratører. Overstiger antallet af voldstilfælde det lokale gennemsnit aflægger politiet et servicebesøg med rådgivning samt gennemgang af 30 kriterier til øget skadesreduktion. Har restaurationen derimod ingen eller få anmeldelser/tilkald modtager bevillingshaver i stedet et lykønskingsbrev. Den nye praksis har resulteret i et fald på 36 pct. i alkoholrelaterede ulykker – herunder også et markant fald i voldelige hændelser. Der har dog i samme periode kunnet konstateres en stigende tendens i alkoholrelaterede ulykker og voldstilfælde i andre nærliggende byområder, som ikke har været omfattet af den nye lovgivning. Forskere er derfor usikre på, om den bevillingsrelaterede praksis har flyttet og ikke fjernet problemerne.

Med politiet som central part har et tværfagligt projekt i Storbritannien (TASC) søgt at forebygge alkoholrelaterede voldsepisoder og uroligheder i Cardiff's natteliv. En database med opdatering af episoder har gjort det muligt at målrette politiets indsats og sætte fokus på skadesreduktion hos de restaurationer, som har særligt mange problemer. Med projektet er der således blevet oprettet et dialogforum, hvor bevillingshavere og politi m.fl. sammen kan drøfte og udvikle tiltag til styrkelse af et trygt natteliv. Politiet gennemfører også rådgivningsbesøg hos barejere/-ledere for at orientere om deres forpligtelser og muligheder for at fremme forebyggelse af vold. Projektet sætter samtidig fokus på en allerede eksisterende forpligtelse for restauratørerne til kun at ansætte uddannet dørpersonale. Projektets resultater er blevet opgjort efter første projektår. Her vurderes det, at projektet har medført et fald på 4 pct. i antallet af alkoholrelaterede voldstilfælde. Den anslås, at projektet i det første år har forhindret 100 voldelige hændelser. Hvis bare en af de undgåede hændelser ville have været alvorlig, svarer udgiften til det ene undgåede uheld til hele projektets pris.

Incitamentsbaserede tiltag i England Et andet engelsk tiltag er ordningen Best Bar None (BBN). BBN er en landsdækkende ordning som med støtte fra Indenrigsministeriet har til formål at fremme ansvarlig udskænkning. Ordningen blev oprindeligt indført i Manchester i 2003, hvor man gennem et konkurrenceelement søgte at højne nattelivsstandarden i byen. Best Bar None er siden blevet udbredt til 100 byer over hele Storbritannien. Ordningen tager udgangspunkt i, at der kan skabes en positiv sammenhæng mellem alkoholbevillingshavere, politiet og lokale myndigheder.

Ordningen har vist sig at reducere vold og andre skader i forbindelse med alkoholindtagelse samt at forbedre viden og færdigheder hos bevillingshavere og personale til styrkelse af ansvarlig udskænkning. Udskænkningstederne skal for at blive optaget som BBN opfylde en række minimumsstandarder. For yderligere at profilere ordningen – der jo er frivillig – gennemføres en årlig prisoverrækkelse, hvor der indenfor en række kategorier sker kåringer af restauratørerne, ligesom der kåres en samlet vinder i kategorien Best Bar None. Der pågår pt. et samarbejde mellem politiet, Indenrigsministeriet og faglige organisationer om at udrulle ordningen yderligere.

Oplysning og uddannelse - Odense, Danmark

I Odense i Danmark blev der i 2006 gennemført en række tryghedsindsatser, som primært omfattede en oplysningskampagne målrettet de unge gæster i nattelivet og uddannelse af personalet på barer og diskoteker. Ved at inddrage såvel restauratører, ansatte på byens barer og diskoteker, unge som går i byen, politi, SSP og Odense Kommune blev det forsøgt at danne en fælles politik og konsekvens overfor brug og misbrug af alkohol, stoffer m.v.

Oplysningskampagnen benyttede plakater, flyers og anden reklame til byens ungdomsuddannelser samt til barer og diskoteker. Kampagnen skulle skabe opmærksomhed omkring initiativet og dets budskab. Som led i udbredelsen af kendskab til projektet bragtes ligeledes en serie af artikler om projektet i den regionale avis. Endelig gennemførtes en spørgeskemaundersøgelse blandt unge i byen.

Resultaterne af tryghedsindsatsen i Odense viste, at der overordnet set ikke kunne registreres en forskel i udviklingen af antallet af episoder i og omkring det centralt placerede værtshusmiljø i byen. Faktisk var antallet af sager vedr. uorden og bortvisninger fra værtshuse stigende i projektperioden. Derimod viste der sig en ændring (fald) i omfanget af vold, trusler og andre straffelovsovertrædelser, altså de alvorligste former for episoder.

Justitsministeriet, der har forestået evalueringen, forbinder væksten i antallet af overtrædelser af ordensbekendtgørelser og faldet i omfanget af volds-episoder med at indsatsen i nattelivet har medført, at episoder ikke har fået lov til at udvikle sig voldeligt. Episoder, der tidligere ledte til vold er med projektet blevet standset, før de udviklede sig og derfor hyppigere registreres som overtrædelser af ordensbekendtgørelsen eller som gadeuorden end som vold, trusler m.v.

Den positive udvikling tilskrives først og fremmest uddannelsen af restaurationspersonalet. Det fremhæves dog, at effekten meget hurtigt vil aftage, såfremt uddannelsesforløbet ikke fortsættes, idet der foregår en stor udskiftning af personale i branchen.

Ungeindsats og netværk, Holstebro, Danmark

Der er siden 2004 gennemført en særlig tryghedsskabende nattelivsindsats i Holstebro i Danmark. Indsatsen bygger på et samarbejde mellem eksterne og lokale parter. Målgruppen for projektet er alle nattelivsgæster i Holstebro, dog med særligt fokus på unge mellem 18 og 25 år. Endvidere henvender projektet sig til restauratører, myndigheder og voksne i de unges netværk (forældre, lærere etc),.

Indsatsen består af flere elementer, bl.a:

- Kurser for de restaurationsansatte (om bl.a. konflikthåndtering, samarbejdet med politiet, restaurationsloven, narkotika mv.)
- Kampagnemateriale bestående af bl.a. plakater, avisindstik, T-shirt
- Certifikat til trygge gå-i byen steder

- Hjemmeside med information om projektet og de deltagende restaurationer.
- Foredrag og debatarrangementer på ungdomsuddannelsesinstitutioner

Projektet har iflg. deres egen evaluering vist sig at have målbare positive effekter på nattelivskulturen i Holstebro. Bl.a. peger resultaterne på, at der er sket en reduktion i antallet af mindreårige, der får adgang til restaurationer. Der er ligeledes sket et fald i antallet af episoder med vold og negativ adfærd. Faldet var størst i perioderne efter de afholdte kurser. Projektet har samtidig været med til at styrke samarbejdet mellem kommune, politi, bevillingsnævn og restauratørerne, så potentielle voldsepisoder o.lign. i højere grad tages i opløbet. Projektet – som nu er blevet et fast samarbejdskoncept – har som en del af resultatet også skabt grundlag for en fælles rusmiddelpolitik blandt byens restauratører.

Inddragelsen af erfaringer i TDA

Følgende konklusioner og erfaringer fra ovenstående indsatser har især påvirket udviklingen af TDA:

- Styrken ved en multikomponent model
- Behovet for bred inddragelse af aktører
- Certificeringssystemets muligheder og krav
- Behovet for kurser for restaurationsledere og –personale
- Nødvendigheden af stor videns- og informationsdeling
- Behovet for at understøtte en gunstig udvikling i nattelivet gennem øget opmærksomhed omkring indsatsen. Dette sker gennem løbende og målrettet information til nattelivsgæster, relevante aktører, politikere, myndigheder samt medier.

De enkelte dele af TDAs indsatser vil blive beskrevet senere i rapportens afsnit 10.

5. Partnerskabet

Partnerskaber mellem offentlige og private aktører er generelt en ny samarbejdsform i Danmark og også for parterne i Tryg Den Af.

Tryg Den Af er et sådant samarbejde på tværs af såvel myndigheder og sektorer som landegrænser og sprog, hvorfor der helt naturligt fra alle parter side har været brug for indledende at fastlægge og bringe egne forudsætninger og muligheder ind i partnerskabet.

Styrken ved partnerskabet bag Tryg Den Af er, at parterne på tværs af interesser og hensyn har fundet sammen om en indsats, som skal styrke trygheden i nattelivet – for borgere generelt, nattelivsgæster, restauratører og andre nattelivsaktører. Der har fra starten af projektet været en

åbenhed og respekt for de indbyrdes kompetence- og beslutningsstrukturer og de enkelte parter divergerende vilkår og hensyn:

Diageo er en af verdens største alkoholproducenter med et navn, som symboliserer, at de producerer drikkevarer, som nydes dagligt ("dia" – latin) over hele verden ("geo" - græsk). Firmaet har en naturlig interesse i, at der foregår et stadigt salg og forbrug af alkohol. Samtidig er det også i firmaets klare interesse, at indtagelsen af alkohol sker på en ansvarlig måde. Uansvarlige alkoholvaner blandt både udskænkere og forbrugere svækker nemlig nattelivets tryghed – en situation, som ingen producenter ønsker at foranledige og/eller forbindes med. Diageo har derfor gennem flere år markedsført og igangsat en indsats for ansvarlig udskænkning/indtagelse af alkohol. Nattelivets øvrige tryghedselementer som f.eks. sikker hjemtransport og fokus på euforiserende stoffer er ikke været en oplagt del af Diageos nære interesseområde. Samtidig har Diageo naturligvis et ønske om synlighed i indsatsen, således at nattelivsgæster, borgere og presse mv. får viden om, at Diageo arbejder aktivt med at skabe en ansvarlig udskænkning og styrke gode vaner omkring forbrug af alkohol.

IHRA er som international NGO uafhængig af såvel kommercielle som politiske interesser. For IHRA er dagsordenen en styrkelse af indsats og dokumentationsgrundlag for en skadesreducerende indsats i nattelivet. IHRA har gennem flere år haft et samarbejde med diverse alkoholproducenter i forhold til i fællesskab at skabe en indsats for øget sikkerhed, tryghed og gode vaner i forbindelse med indtagelse af alkohol i bylivet. Der er tale om en hårfin balancegang i forhold til dels at samarbejde med alkoholproducenterne og dels bevare uafhængigheden og den kritiske røst i forhold til alkoholindustrien. IHRA har med Tryk Den Af haft særligt fokus på projektets læringspotentiale for arbejdet med alkoholrelaterede skader i nattelivet.

Københavns Kommune har med projektet ønsket at styrke såvel den oplevede som faktiske tryghed blandt borgere i København. Københavns Kommunes projektindsats er finansieret af offentlige skattekrøner og underlagt brede samfundsmæssige hensyn og restriktioner – indsatserne skal være til generel nytte for borgerne i København. Hvor fokus hos Diageo og IHRA i høj grad har været tryghed relateret til indtagelsen af alkohol, har Københavns Kommune derfor generelt ønsket at styrke tryghed og sænke kriminaliteten i Indre by.

Der har både i Københavns Kommune og Diageo ofte været lange og tidskrævende beslutningsprocesser undervejs i forløbet, da planer og beslutninger har krævet godkendelser på flere niveauer. Erfaringen fra Tryk Den Af er da også, at opstart og udviklingen af partnerskaber tager tid.

Et samarbejde eller partnerskab kan variere indholdsmæssigt. Der findes således forskellige organiserings- og finansieringsformer, når offentlige og private parter går sammen om en konkret opgave – også på nattelivsområdet. Partnerskabet TDA er bygget op omkring en samarbejdsaftale, som udstikker flg. overordnede præmisser:

- Alle parter deltager og samarbejder om udviklingen og gennemførelsen af projektet.
- Alle parter afsætter tilstrækkeligt tid og ressourcer til at sikre udvikling og gennemførelse af projektet.

Der er med samarbejdsaftalen dels nedsat en styregruppe bestående af repræsentanter for alle tre parter og dels en projektgruppe med projektlederen som omdrejningspunkt.

Styregruppen har haft til opgave at afstikke og sikre de overordnede og strategiske rammer for projektet. Styregruppen har bestået af ledelsesrepræsentanter for Diageo, Københavns Kommune og IHRA. Partnerskabet er geografisk placeret i tre lande, idet repræsentanter for Diageo er bosiddende i hhv. Oslo og London. Gruppen har derfor haft en relativt lav mødefrekvens og er mødtes 4 gange årligt. Det lave antal personlige møder er dog blevet opvejet af hyppige telefonsamtaler og telekonferencer samt løbende mail korrespondancer. Projektets parter vurderer ikke, at den geografiske afstand har været et problem for projektet – en opfattelse som deles af evaluator. En fysisk nærhed og samme modersmål ville dog have lettet projektets processer yderligere og sparet tid og ressourcer.

Styregruppen har på grund af barsel og jobskift i projektbemandingen hos de tre projektparter haft et forløb med stor udskiftning. En skiftende sammensætning er selvsagt ikke optimal men er imidlertid et vilkår, som typisk følger projekter med flerårige forløb. Der har i styregruppen været udskiftning blandt deltagere fra både Diageo, Københavns Kommune og IHRA.

Projektgruppen har skullet koordinere projektets praktiske forløb - herunder udmøntningen af økonomiske mellemværender. Projektgruppen har imidlertid ikke haft en fast struktur - hverken i forhold til mødekadence eller sammensætning. Den har i realiteten primært været et tæt samarbejde mellem projektleder og en repræsentant fra Diageo med ad hoc inddragelse af relevante aktører – f.eks. kampagnebureauet – i forbindelse med løsning af konkrete opgaver. ; Projektgruppen har således ikke som forventet været en medspiller i forhold til tværgående rådgivning og koordinering mellem projektets samarbejdsparter.

Projektets første periode blev i samarbejdsaftalen fastlagt til perioden 6. maj 2009- 31. januar 2011.

Projektet er finansieret af alle tre projektparter. Finansieringen er sammensat således, at Københavns Kommune har bidraget med 50 pct. af finansieringen, Diageo med 35 pct. af

finansieringen og IHRA med 15 pct. Finansieringen er sket i form af dels erlagte kroner og dels som erlagte timer (til projektledelse, mødedeltagelse etc.)

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: Partnerskabet bag Tryg Den Af er nu blevet godt funderet og er klar til yderligere at udvikle sig i forhold til at tænke medinddragelse af eventuelle partnere. En udvidelse af partnerskabet med lokale aktører (ex. brancheorganisationer) vil styrke det lokale engagement og ejerskabsfølelsen for projektet.

Der har indledende været et ønske om at etablere et forpligtende og ansvarsfuldt partnerskab, hvor alle på lige vilkår har bidraget til styrkelsen af et trygt natteliv. LG Insight vurderer, at der på baggrund af de opnåede erfaringer og resultater er blevet skabt et sådant partnerskab. Det er vurderingen, at alle projektets partnere har været engagerede og bidragende til projektets gennemførelse.

Det har været en målsætning for Tryg Den Af, at projektet og samarbejdet kunne fortsætte efter første periodes afslutning ultimo 2010. Denne målsætning er opfyldt for partnerskabet, idet partnerskabet foreløbig fortsætter året ud, og der er planer om en udvidelse/ændring i partnerskabet, således at projektet løbende får en større lokal forankring.

Erfaringerne fra skadesreducerende programmer i andre lande har vist, at en lokal ansvarlighed er afgørende for positive resultater. Engagement og inddragelse af relevante parter er derfor af stor betydning for indsatsens resultater. Hidtil har partnerskabet i Tryg Den Af alene bestået af projektets økonomiske bidragsydere. Af hensyn til at sikre bredest mulig inddragelse og ejerskabsfølelse anbefaler LG Insight, at der fremadrettet sker en udvidelse af partnerskabskredsen til også at omfatte lokale og betydningsfulde interessenter – også selvom disse "alene" bidrager med viden og faglige kompetencer og ikke decideret er økonomiske bidragsydere.

Med udgangspunkt i opbakningen på de afholdte interessentmøder kunne der være basis for bl.a. at inddrage flere brancheorganisationer. Det vil ikke mindst være oplagt at skabe et tættere samarbejde med repræsentanterne for restauratørernes brancheorganisationer, som har en afgørende rolle i forhold til både indholdssætningen og formidlingen af partnerskabets initiativer.

Det kan samtidig anbefales, at der som støtte til projektlederens koordinerende funktion sker en kvalificering af projektgruppens funktion. Dette kan ske ved at skabe en mere fast struktur på gruppens mødeform og sammensætning. Ved at holde faste møder med relevante samarbejdsparter (f.eks. kursusholder, kampagnebureau og evaluator) sikres en fælles retning og vidensdeling, som letter projektlederens koordinerende rolle samtidig med at projektindsatsen understøttes yderligere fagligt.

6. Projektets vilkår og rammer

I nærværende afsnit beskrives kort de vilkår, hvorunder projektet og partnerskabet har fungeret.

Københavns Kommune har siden projektets opstart varetaget og finansieret projektledelsen af Tryg Den Af. Der har gennem projektets første periode været skiftende arbejdsopgaver og tidsforbrug forbundet med projektledelsen. Især har etableringen af kontakter til relevante samarbejdsparter været en meget tidskrævende proces. Der er således i perioder blevet brugt projektledertimer svarende til en halv fuldtidsstilling, for så i højaktivitetsperioder at have anvendt projektledelsestimer svarende til en fuldtidsstilling osv. Samlet set vurderes timeforbruget til projektledelse over hele første projektperiode at have udgjort, hvad der svarer til 0,75 fuldtidsstilling.

Projektlederskabet har dog vist sig sårbart ved fravær og bemandingsskift, hvilket har haft betydning for Tryg Den Afs aktiviteter og resultater. I efteråret 2009 var der således en to måneders periode, hvor der grundet sygdom ikke var en fast tilknyttet projektleder for Tryg Den Af. Dette gav selvsagt et u hensigtsmæssigt dyk i aktiviteter og et afbræk i samarbejdet med eksterne samarbejdsparter – bl.a. i forhold til brancheforeninger, restauratører, leverandører mv.

Der har gennem hele projektet været tale om engageret og kvalificeret projektledelse for Tryg Den Af. Idet der dog har været perioder, hvor projektlederstillingen har været ubesat og/eller hvor projektledelsen har været ramt af sygdom, har det anvendte tidsforbrug til projektledelse samlet set ikke været tilstrækkelig set i forhold til opgavens omfang. Projektlederen har i et samarbejdsprojekt af TDAs karakter en afgørende rolle, som kræver en kontinuerlig og koordinerende indsats. Denne rolle er med den lange fraværsperiode ikke blevet udfyldt tilfredsstillende. Projektledelsen har dog været upåklagelig i de perioder, hvor projektlederstillingen var besat.

Der har generelt med projektet – som med øvrige projekter, der løber over længere tid – været en udskiftning i tilknyttede repræsentanter for partnerskabet. Der har således været udskiftning i repræsentationen for alle tre parter pga. jobskifte, barsel, sygdom etc. Det har derfor været en udfordring for projektet at sikre en vidensoverdragelse, så etablerede samarbejdskontakter og indhentede erfaringer har kunnet indgå i det videre arbejde på nye hænder.

I slutningen af 2009 skete der i Københavns Kommune en større organisationsændring. Ændringen betød bl.a. at kommunens Sikker-by indsats gik fra at være et projekt til at blive systematiseret drift. Styrkelsen af Sikker By betød samtidig også en styrkelse af TDA, der gennem hele forløbet har været en del af Sikker By- indsatsen. Der var dog i forbindelse med organisationsændringerne ved udgangen af 2009 en tilbageholdenhed i forhold til at iværksætte nye TDA-tiltag, før den nye organisation var på plads. Den nye organisation trådte i kraft i foråret

2010, hvorefter TDA tog både form og fart. Hovedparten af alle projektets aktiviteter har således fundet sted i perioden april 2010-december 2010.

Projektet har samtidig haft meget vanskelige opstartsvilkår i forhold til en eskalerende økonomisk krise, som i høj grad har ramt nattelivet. Flere natklubber, barer og spillesteder mv. har således oplevet markant faldende omsætning, hvorfor det har været vanskeligt for dem at afse tid og ressourcer til at indgå i et samarbejde, som nok har deres interesse, men som ikke hører til virksomhedens kerneopgaver. Dette har selvfølgelig haft stor betydning for samarbejdsrelationerne mellem partnerskabet og restauratørerne.

Det er ikke muligt at tale om nattelivsrestauratørerne under ét, da der er mange forskellige typer af restaurationer, som henvender sig til forskellige målgrupper. Der er spillesteder og klubber, som er rettet mod unge/ældre, har plads til mange/få gæster, er åbent for alle/kun for medlemmer, spiller hiphop/jazz osv. Stederne har forskellige målgrupper, tilbud, ledelsesstile og politikker – og kontaktveje og incitamenter vil derfor også være forskellige.

Det har derfor også været en tidskrævende proces for projektet at få udbygget kendskabet til nattelivet og deres karakteristika for i højere grad at kunne matche forventninger og tilbud til målgruppen. Samtidig er det kendetegnende, at den gensidige konkurrence blandt restauratørerne naturligt kommer til at overskygge fordele omkring samarbejde. Det har derfor været en særlig opgave for Tryg Den Af at overbevise restauratørerne om, at samarbejde kan være forretningsmæssigt fordelagtigt.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: Tryg Den Af er et nyskabende projekt, som har skabt nye kontaktveje, netværk, rutiner osv. Det har samtidig stillet krav til samarbejdspartnerne, der har skullet forholde sig til ny og skiftende forventninger og roller.

Det har således taget tid og ressourcer at få etableret rammerne for det nuværende samarbejde.

Det er vigtigt i forhold til et samarbejdsprojekt af TDAs omfang og rolle, at der er et kontinuerligt og tilstrækkeligt projektlederskab, som formår at koordinere og styre processen. Erfaringerne fra TDA viser, at der er brug for minimum en fuldtidsprojektleder på opgaven.

Det anbefales, at der laves en organisatorisk konstruktion som imødegår fraværsperioder i projektledelsen. Længerevarende fraværsperiode af projektleder i forbindelse med barsel og sygdom kunne således have været forebygget gennem eksempelvis delt projektledelse mellem flere partnere, hvor en supplerende "viceprojektleder" kunne træde til i tilfælde af pludselig og længerevarende fravær hos fungerende projektleder.

Tryg Den Af har haft vanskelige opstartsvilkår i forhold til en eskalerende økonomisk krise og ikke mindst skift i personalebesætning. Dette har selvfølgelig haft stor betydning for samarbejdsrelationer og projektførelse. Personale- og konjunkturskift må imidlertid vurderes at

være et potentielt grundvilkår for denne type af projekter. Der bør derfor fra starten indtænkes projektstruktur og -ressourcer, som modsvarer disse vilkår.

LG Insight vurderer, at det har været en styrke for projektet, at det har indgået som en integreret del af Københavns Kommunes samlede Sikker-By-indsats. Derved sikres koordineringen med øvrige tryghedsskabende tiltag, ligesom det giver øgede muligheder for vidensdeling, netværk etc.

Samlet vurderes projektets medarbejdere at have gjort en kompetent indsats givet de udefrakommende og vanskelige vilkår. Projektledelsen har således været kendetegnet af evner og vilje til samarbejde.

7. Projektets mål, målgrupper og valg

Tryk Den Af har som nyskabende pilotprojekt løbende skullet udvikle målsætninger og afstemme forventninger. Nedenfor søges beskrevet de processer og målsætninger, som TDA har været igennem og udviklet gennem de første projektår.

TDA havde indledende et bredt fokus i forhold til at styrke byens generelle tryghed i nattelivet, skabe en bedre gå-i-byen-atmosfære, reducere antallet af natlige voldstilfælde, reducere antallet af anholdelser relateret til stofmisbrug osv. Projektet havde i den sammenhæng planer om at iværksætte indsatser, som på kort sigt ville vise klare og målbare resultater. Tal og statistik skulle således dokumentere projektets resultater ved bl.a. fald i antallet af voldelige hændelser, ambulanceudrykninger, polititilkald osv. i nattelivstimerne i indre København.

Fokus ændrede sig imidlertid tidligt i projektperioden til i stedet at vægte de mere langsigtede virkninger. Ved i højere grad at vægte udvikling og ændring af rammer og samarbejdsformer, var det hensigten at skabe et varigt og bærende fundament for et tryggere natteliv i København.

Tryk Den Af har således haft sit primære fokus på de grundlæggende betingelser for et trygt natteliv, nemlig ansvarlighed og samarbejde blandt nattelivets parter – dvs. barer, klubber, diskoteker, Natteravnene, politiet, bevillingsnævnet, brandvæsen, kommunen osv. Projektets primære målgruppe har derfor været aktørerne i nattelivet, mens gæsterne har været den sekundære målgruppe, som indirekte påvirkes gennem ændrede samarbejdsformer og politikker blandt nattelivsaktørerne.

Primo 2010 besluttede styregruppen, at der var behov for at indsnævre kredsen af samarbejdsparter for de konkrete initiativer. Det blev besluttet at prioritere indsatsen, således at fokus i 2010 primært blev rettet mod restauratører i nattelivet – konkret defineret ved restauratører med bevilling til at holde åbent til kl. 05 om morgenen.

Hvor gæsterne i nattelivet er en flygtig målgruppe, som skifter over tid, vil et koncept for nattelivstilbuddenes rammer og politikker have en anderledes og blivende karakter.

Målsætningerne for projektet er derfor på kort sigt ikke et (reduceret) antal voldelige hændelser, politi- og ambulancetilkald, truende episoder osv. Det ville være urealistisk at forvente, at Tryg Den Afs første periode ville medføre en sådan målbar ændring i gæsternes adfærd i nattelivet.

Succeskriterierne er derfor i stedet relateret til partnerskabsprocessen, samarbejdsformer, inddragelsen af aktører osv. og rummer følgende overordnede succeskriterier:

- Relevante parter i nattelivet er blevet informeret om og opfordret til at deltage i projektet
- Nattelivets parter har deltaget i projektets møder og aktiviteter
- Parterne har aktivt deltaget i udviklingen af projektets initiativer og aktiviteter.
- Der er med TDA iværksat kampagner, kurser, en certificeringsordning og et nattelivsforum.
- Der er med TDA etableret et samarbejde (med relevante parter), som rækker ud over projektets første periode.
- Der er med Tryg Den Af blevet skabt et grundlag for en styrket tryghed i nattelivet i København.

Der blev indledende lavet en afdækning af problemer og mulige løsninger i forhold til acceptable og resultatgivende løsninger. Indhold og målsætninger for de konkrete aktiviteter har imidlertid ikke altid på forhånd været tydelige. Bl.a. har der været en usikkerhed i forhold til indholdssætningen af certificeringsordningen og resultatmål for kampagnerne. Det har betydet, at der er blevet igangsat aktiviteter, hvor formål og ønsker til resultater ikke har været kendte fra starten og/eller ikke har fulgt en stringent målsætning, ligesom der heller ikke tydeligt har kunnet gives løfter om resultater mv. til samarbejdsparter. Samarbejdsparterne har derfor i stedet ud fra møder og enkeltstående tilkendegivelser fra partnerskabet dannet deres egne forhåbninger og forventninger til projektet.

Der er fremover brug for en tydeligere forventningsafstemning mellem projekt, partnere og interessenter.

7.1 Valg af aktiviteter

Tryg Den Af har siden opstarten i 2009 drøftet og planlagt, hvilke tryghedsstyrkende aktiviteter der kunne iværksættes i København. Arbejdet har taget afsæt i gode erfaringer fra andre nattelivsprojekter i Danmark og Europa. Aktiviteterne er blevet drøftet såvel internt i styregruppen og projektgruppen som eksternt på stormøder og idémøder.

På de indledende møder blev følgende aktiviteter bragt i spil (i ikke-prioriteret rækkefølge):

- a. Øget brug af plasticglas i nattelivet
- b. Uddannelse af restaurationspersonale

- c. Certificering af gå-i-byen-steder
- d. Kampagner til udbredelse af budskaber og resultater
- e. Tryk hjemtransport
- f. Etablering af et nattelivsforum
- g. Quick-response-aftale

På møderne med interessenter og aktører var der begrænset opbakning til en tryghedsindsats med fokus på brug af plasticglas. Flere restauratører anvendte allerede plastglas, mens andre hverken anså det for nødvendigt eller økonomisk rentabelt. Det var således holdningen, at brug af plastglas skulle afstemmes med den enkelte restauratørs målgruppe og behov og derfor ikke i første fase skulle være en del af Tryk Den Af-projektet.

Der var ligeledes indledende fokus på styrkelse af trygheden ved hjemtransporten. Det har i forbindelse med projektets møder og evaluering været et gennemgående udsagn fra såvel restauratører, politiet og de unge, at der skal sikres mere trygge forhold for nattelivsgæsternes hjemtransport. Restauratører peger på uoplyste busstoppesteder, politiet peger på lang vej til taxaholdepladser, mens de unge peger på, at de ofte føler sig utrygge, når de går alene til bus, metro eller taxaholdeplads. Som tidligere nævnt besluttede styregruppen af prioriteringsmæssige årsager at udsætte denne del af tryghedsindsatsen.

Der var kun begrænset efterspørgsel efter en quick-response-aftale – en aftale som sikrer et hurtigt politifremmøde ved tilkald. Det var generelt oplevelsen blandt deltagerne på stormøderne, at politiet altid dukkede hurtigt op, og at der generelt ikke var problemer på dette område. Denne del af indsatsen blev derfor også udeladt af projektet.

Til gengæld var der et udtalt ønske om etablering af et tilholdsregister. Restauratørerne udtrykte et stort behov for, at der kunne ske en vidensdeling om gæster, som havde fået et tilhold på én restauration – f.eks. på grund af vold. Der var således et ønske om, at der kunne laves en form for liste- eller alarmsystem, så andre restauratører kunne nægte adgang til disse personer, hvis de kunne forventes at udvise en lignende og uhensigtsmæssig adfærd andre steder i nattelivet. Det blev derfor besluttet at afdække og understøtte mulighederne for et sådant register.

Resultatet af drøftelserne blev, at aktiviteterne blev centreret omkring certificering, kurser, kampagner, nattelivsforum og tilholdsregister. Disse aktiviteter er blevet fastholdt gennem 2009 og 2010 som bærende for projektet, om end de undervejs er blevet justeret i indhold og omfang i forhold til de oprindelige tanker og idéer. I afsnit 10 gives en beskrivelse af hver de enkelte aktiviteter/indsatser.

Resultater og anbefalinger.

Hovedpointer: Det har været afgørende for Tryg Den Af at inddrage såvel viden fra samarbejdsparter i nattelivet som erfaringer fra ind- og udland. Aktiviteterne er derfor i høj grad kommet til at afspejle oplevede behov og muligheder blandt aktørerne.

Der er dog i projektets tilskæring og prioritering af aktiviteter også sket et fravalg af vigtige elementer, som der af ressource- og tidsmæssige hensyn ikke har været mulighed for at inddrage i projektets første periode. Det drejer sig om indsatser relateret til den sikre hjemtransport, som fremadrettet bør være et indsatsområde for TDA.

For at sikre det meste hensigtsmæssige valg af aktiviteter og målgrupper har projektet haft den nødvendige indledende og åbne dialog med hovedaktører i nattelivet. Hovedaktørerne har dog ikke haft ensartede interesser, og det har derfor været en balancekunst at imødekomme flest mulige samarbejdsparter samtidig med at projektets primære tryghedsfokus er blevet bibeholdt. Tryg Den Af har som følge heraf været præget af overordnede idéer og fokusområder for styrket tryghed, men hvor det muliges kunst har fået en stor rolle i indholdssætningen heraf.

Efter den første udviklingsperiode har projektet nu fundet frem til mål og redskaber, som skal videreføres i de kommende år. Det gælder certificeringsordningen, kurser for restaurationspersonale samt nattelivsforum. Disse aktiviteter bør nu følge et udmeldt koncept, hvorved formål og succeskriterier for aktiviteterne bliver tydelige for alle involverede. Dette gør det lettere for alle parter – interne som eksterne – at arbejde i samme retning samt afstemme og matche hinandens forventninger.

8. Eksterne leverandører til Tryg Den Af

Projektet har for at sikre en uafhængig og faglig ekspertisebestand knyttet en række eksterne leverandører til projektet. Leverandørerne har i forskelligt omfang bidraget med kampagnemateriale, processtyring, certificering, kurser, kommunikation og evaluering.

Leverandørerne har selvsagt haft en anden rolle end øvrige samarbejdsparter og beskrives derfor særskilt og kort nedenfor:

- Opstarten af Tryg Den Af projektet var i høj grad knyttet til en ekstern proceskonsulent, som med tidligere erfaring fra andre nattelivsprojekter fik samlet projektets parter, taget kontakten til hovedinteressenter, skabt en drejebog for projektet osv. Proceskonsulentens rolle blev undervejs i projektet gradvist udfaset til primært at omfatte funktion i forhold til projektets website og tovholder på nattelivsforum.
- Et såkaldt forandringsbureau understøttede i 2009 de indledende stormøder med dialogredskaber og procesværktøjer.

- Et reklame- og kommunikationsbureau har varetaget projektets kampagneaktiviteter i både 2009 og 2010 – herunder stået for ajourføring og vedligeholdelse af website og facebookgruppe (omtales som kampagnebureau).
- Der har til såvel certificeringen som kursusdelen været inddraget et eksternt konsulentfirma. Konsulentfirmaet har været en del af Tryg Den Af i både 2009 og 2010 og har i samarbejde med partnerskabet udviklet certificeringskriterier og kursuskoncept, har gennemført certificeringssamtalerne og afholdt kurser mv.
- Et rådgivnings- og kommunikationsbureau blev i 2010 knyttet til Tryg Den Af i forhold til at styrke bl.a. pressekontakten og øvrig eksternt kommunikation. Bureauet har desuden i efteråret 2010 gennemført en undersøgelse blandt 600 københavnere omkring oplevet tryghed i nattelivet.
- Der har fra projektets start været tilknyttet eksternt konsulentfirma som evaluator for såvel proces som resultater, og der er i den sammenhæng også undervejs blevet udarbejdet diverse analyser og notater.

De enkelte leverandørers indsats fremgår af rapportens senere beskrivelse af deres konkrete aktiviteter (certificering, kampagne og kommunikation).

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: Der har på grund af projektets dynamiske karakter været vanskeligt på forhånd klart at definere opgaver og målsætninger, hvilket har været en udfordring for såvel leverandører som partnerskabet. For eksempel har konceptet for kurser ændret sig markant flere gange, inden kurserne kunne afholdes efteråret 2010.

For at få størst muligt udbytte af eksterne leverandører er det vigtigt, at der fra partnerskabets side foreligger et konkret opdrag med klare forventninger til resultater. Det giver samtidig også størst tilfredshed hos leverandørerne, der har mulighed for at justere deres indsats i forhold til partnerskabets forventninger.

Det er indtrykket, at TDA med brugen af eksterne konsulenter har haft mulighed for dels at få en uvildig faglig sparring og samtidig at prioritere egne ressourcer til andre opgaver. Samtidig er det også vurderingen, at der ved at lægge opgaver ud til eksterne leverandører sker et vigtigt "videns-tab", idet erfaringen og opnået "know-how" tilgår parter, som ikke er en del af organisationen selv. Dette gælder især for udplaceringen af kerneydelser – f.eks. undervisningen af restaurationspersonale, som er en central del af projektet. Her er det vigtigt at sikre, at der foreligger klar dokumentation og vidensdeling i form af anvendt undervisningsmateriale, personlige erfaringer fra kurserne samt ikke mindst underviseres vurderede resultater etc.

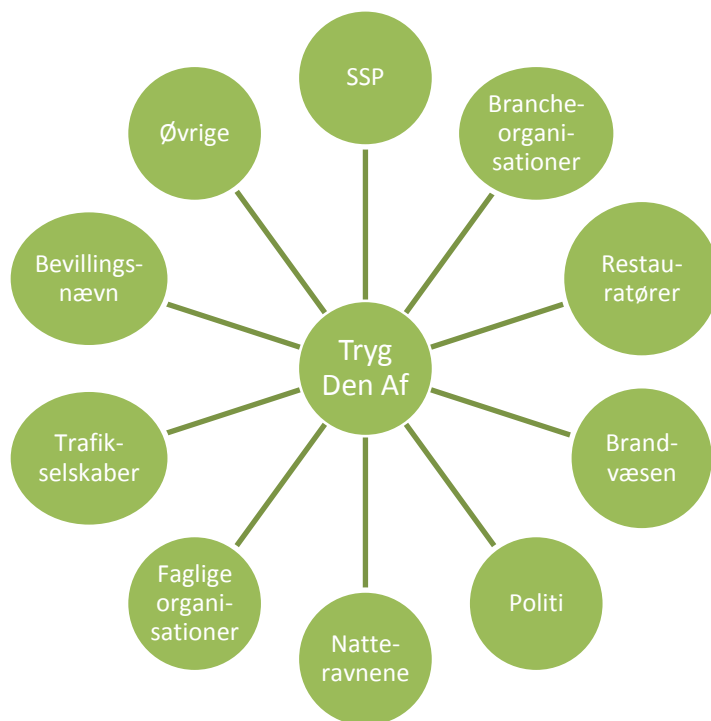
For andre eksterne ydelser, som ikke er en direkte del af projektets aktiviteter, er det især vigtigt at der er givet faste rammer og målsætninger for opgaven. Leverandøren kan så med sin specifikke ekspertise og faglige kompetencer udfylde de givne rammer. LG Insight vurderer således, at bl.a. anvendelsen af eksternt leverandør i forhold til at styrke projektets eksterne

kommunikation har været en fordel for projektet. Leverandøren har tilført projektet kompetencer i forhold til bl.a. pressedækning – kompetencer som ikke er essentielle for projektets generelle tryghedsresultater og som derfor ikke kræver en fast forankring i projektet.

9. Samarbejdet med interessenter og aktører - involvering

Et trygt natteliv er et fælles ansvar, som går på tværs af aktører og myndigheders øvrige interesser. Det har derfor været afgørende for projektets resultater og succes at skabe et medejerskab hos relevante parter.

Gruppen af relevante aktører og myndigheder er stor:

Der har fra projektets opstart været lagt vægt på en bred inddragelse af alle disse relevante aktører og myndigheder. Samarbejdet har været i udvikling over tid og har derfor haft skiftende karakter. Nedenfor skildres samarbejdet derfor opdelt i to tidsfaser – nemlig opstart og drift. Herefter beskrives samarbejdet med restauratørbranchen, som har haft en nøgleposition i projektets to første år. Afsnittet afrundes med overvejelser og anbefalinger til udvidelse af samarbejdet.

9.1 Opstartsperioden marts 2009-oktober 2009

Projektet startede op med såvel møder for hovedinteressenter (brancheorganisationer, brandvæsen, politi, transportsektor, natteravnene osv.) og stormøder for både hovedinteressenter som enkeltinteressenter (bl.a. restauratører i Indre By).

Det første konkrete møde mellem partnerskabet og hovedinteressenter blev afholdt ultimo marts 2009. Der var på mødet stor tilslutning fra inviterede hovedinteressenter. Mødets deltagere repræsenterede beslutningstagere og ledere fra bl.a. Københavns Politi, Københavns Brandvæsen, brancheorganisationer for restaurationslivet (Horesta og DRC), den faglige organisation for restaurationsansatte (RBF), Sammenslutningen af Københavnske Taxaer og Natteravnene. Der var blandt mødets deltagere en positiv holdning til en fælles tryk nattelivsindsats og en åbenhed for deltagelse i det videre forløb. . Alle parter lagde dog vægt på, at der skulle sættes handlekraft bag projektets målsætninger. Der var således flere af deltagerne, som tidligere havde været involveret i lignende samarbejdstiltag, hvor tiltagene – efter deres vurdering - i ringe grad eller aldrig var blevet effektueret. Partnerskabet var derfor enige om, at der i opstarten af projektet skulle lægges vægt på og ressourcer i at få lagt negative erfaringer til side og udvise handlekraft og resultater.

Umiddelbart efter mødet med hovedinteressenter blev der derfor indbudt til stormøde omkring Tryk Den Af-projektet. På stormødet blev der orienteret om selve projektet og de ideer, som var i støbeskeen. Der var i høj grad lagt op til dialog omkring forslag til og anbefalinger til trykthedsskabende tiltag. Til mødet var inviteret mere end 100 aktører – herunder ca. 60 restauratører. Fremmødet var da også generelt stort – ca. 50 deltagere mødte op. Der var deltagere fra mange og relevante nattelivsparter som Vagternes Landsforbund, SSP (et kriminalitetsforebyggende netværk), Politiet, værtshuse, diskoteker, Horesta og DRC osv. Der var på mødet en god dialog omkring det oplevede behov for trykthedsskabende indsatser og anbefalinger til konkrete tiltag.

Mange af projektets nøglepersoner – ikke mindst repræsentanter for restaurationslivet - var fraværende. I alt deltog dog ca. 25 restauratører på mødet, hvilket nok var under halvdelen af de inviterede men alligevel var et tegn på stor interesse. Restauratørernes relativt lave fremmøde til trods er det vurderingen, at der forud for mødet var sket en tilstrækkelig informations- og invitationskampagne, bl.a. via gentagende kontakter og reminders over mail og telefon.

Efter mødet blev det aftalt mellem partnerskabet og evaluator, at der skulle tages en opfølgende kontakt til de inviterede men fraværende restauratører for at høre om årsagen til deres fravær. Det viste sig, at hovedparten af de kontaktede ikke mente, at de havde hørt om initiativet eller havde glemt mødet. Årsagerne til det manglende fremmøde blev således angivet til at være ferie, bortkomst af invitation, forglemmelse osv. Ved præsentation af tiltaget fandt restauratørerne imidlertid projektet interessant og tilkendegav lyst til at høre mere om initiativet. Nogle udtrykte

umiddelbar interesse for at deltage i det forestående projektarbejde, mens andre alene ville være med på et orienteringsplan, da de havde svært ved at afse ressourcer til mødedeltagelse mv. Engagementsmulighederne var således påvirket af, at projektet var startet op i en periode, hvor restaurationsbranchen oplevede store økonomiske udfordringer.

Alle de kontaktede var generelt interesserede i at styrke den oplevede tryghed i nattelivet men så en udfordring i at skabe en fælles indsats i en branche præget af hård konkurrence og forskellige forretningsmetoder. Restaurationsbranchen er således en sektor med en åben og nyskabende tilgang til forbedringer, men som samtidig også er præget af hård konkurrence og varierende erfaringer med samarbejdsfora osv.

Projektlederen fulgte op på tilbagemeldingerne – bl.a. blev der foretaget besøg hos enkelte af de fraværende restauratører for at drøfte deres eventuelle deltagelse i projektet. Generelt var det dog småt med tilbagemeldinger på de nye opfordringshenvendelser til restauratørerne. Erfaringen fra projektets tidligere kontakter viste da også, at der var brug for en pågående og direkte kontakt for skabe et mere bindende engagement hos nattelivsaktørerne. Det var imidlertid ikke ressourcemæssigt muligt og hensigtsmæssigt at aflægge personlige besøg hos alle udeblevne parter. Resultatet af opfølgningen var således begrænset.

Der blev efterfølgende (august 2009) afholdt et såkaldt idémøde, hvor der blev arbejdet mere konkret videre med de fremkomne forslag og tanker fra stormødet. Ved gruppedrøftelser blev især kurser og kampagnestrategier diskuteret i forhold til fordele, ulemper og fremadrettede anbefalinger. Der blev i den sammenhæng lyttet til input, identificeret problemer og givet bud på mulige løsninger, som herefter blev prioriteret i forhold til, hvad der kunne være muligt, acceptabelt og resultatgivende.

9.2 Driftsperioden ultimo 2009- ultimo 2010

Der var i afslutningen af 2009 en 2-3 måneders neddrogning af projektaktiviteter. I denne periode var kontakten til de relevante aktører begrænset, og fokus blev primært indsnævret til etablering af certificeringsordningen.

Der blev således i efteråret 2009-afholdt indledende møder omkring indholdssætning af certificeringsordningen (beskrives i afsnit 10.2), men ellers var kontakten og kommunikationen fra projektet til aktører og interessenter minimal. Særligt kontakten til de interessenter, som ikke hørte til restaurationsbranchen, gled ud. Flere aktører tilkendegiver, at de efter de første møder ikke hørte mere fra eller om projektet, og flere aktører og interessenter var i tvivl om, hvorvidt projektet stadig eksisterede og/eller om de var blevet hægtet af eventuelle aktiviteter og møder.

Fra januar 2010 blev der igen tilknyttet en fast projektleder, hvilket med det samme betød øget kommunikation internt i partnerskabet og eksternt i forhold til interessenter og aktører. Det blev nu kommunikeret ud, at projektet var i gang, og at man kunne forvente certificering og kurser i løbet af forsommer og efterår 2010.

Styregruppen for projektet fandt i starten af 2010 behov for at prioritere indsatsene yderligere, da det hverken var muligt eller hensigtsmæssigt at igangsætte indsatser og samarbejder på alle områder af nattelivet på samme tid. Det blev derfor besluttet indledende at fokusere på de områder, som såvel inden- og udenlandske erfaringer som projektmøderne havde peget på som særligt relevante. Efter at have startet projektet op med en bred inddragelse på den generelle plan, blev det derfor nu vurderet nødvendigt at indsnævre samarbejdspartnerne for de konkrete initiativer.

Det blev besluttet at prioritere indsatsen, således at fokus i 2010 primært blev rettet mod restaurationsbranchen. Informationerne til og inddragelsen af de øvrige aktører (busselskaber, vagtselskaber mv.) gled derfor ud. Det har betydet, at projektet i sine aktiviteter i 2010 næsten udelukkende har været koncentreret omkring restauratørerne og eksempelvis ikke har arbejdet med den trygge hjemtransport, samarbejdet med dørmandsbranchen mv.

9.3 Samarbejdet med restaurationsbranchen

Restaurationsbranchen er en travl og sammensat branche, hvor aktiviteter, som falder udenfor beværtningernes kerneområde – f.eks. sikkerhed og tryghed i nattelivet – ofte må nedprioriteres. Det er derfor ofte de samme diskoteker/barer mv, der prioriterer og deltager i diverse samarbejdsfora mv.

Der har gennem Tryk Den Afs første periode været en række faste restauratører, som har været aktive og deltagende i forhold til dialog og møder mv. Projektet har i den første periode i høj grad haft fokus på disse restaurationer, som er søgt inddraget i udviklingen og tilrettelæggelsen af en lang række af projektets tiltag – f.eks. rammesætning af kurser, kriteriefastlæggelsen for certificering, arbejdet omkring et evt. tilholdsregister. Der er således etableret et konkret samarbejde med 20 restauratører. Der er tale om samarbejde med meget centrale restauratører i nattelivet, hvorfor det kan forventes at de første samarbejdsrelationer inspirerer øvrige restauratører til at støtte op om tiltaget.

LG Insight vurderer, at det med en mere aktiv indsats vil være muligt at brede projektet og dets tiltag ud til andre og nye aktører. Dette vil samtidig betyde, at der kommer en større åbenhed omkring projektet. Der er således barer/diskoteker mv., som ikke deltog og/eller eksisterede i maj 2009, som slet ikke kender til Tryk Den Af eller tror, at der er sket en håndplukning af særligt udvalgte aktører, som har fået lov at deltage i et særligt kvalificeringsforløb.

Der har samtidig været en usikkerhed hos såvel de deltagende som de udenforstående restauratører i forhold til målsætningerne for projektet. Det er en forudsætning for engagement og involvering, at man er bekendt med formål og succeskriterier for projektet. Da der er tale om et pilotprojekt, har det været vanskeligt at præcisere indsats og mål ved projektets opstart, da indsatserne er blevet udformet ved dialog undervejs i processen.

Der er i evalueringen fremkommet udsagn om, at nogle restauratører føler, at der er sket en forfordeling af udvalgte steder. De oplever, at projektet på den vis laver en form for konkurrenceforvriddning. Der har dog reelt ikke været tale om et lukket projekt. TDA har således hele tiden været åben for tilgang af restauranter, hvilket er fremgået af bl.a. projektets hjemmeside. Hjemmesiden har dog ikke været tilstrækkelig kendt og brugt til at kunne bruges om en egl. platform for oplysning om projektet. Der er derfor brug for mere kommunikation omkring projektet og dets tilbud, så forkerte opfattelser ikke får lov at vokse og brede sig og få karakter af myteskabt sandhed.

Der er således brug for, at informationen omkring projektets eksistens når ud til alle relevante parter i branchen. Samarbejdet med brancheforeningerne har i projektets første periode været begrænset og mest på orienteringsplan. Der er dog ingen tvivl om, at brancheforeningerne vil kunne give TDA en anden og direkte kontaktvej til restauratørerne og samtidig give en faglig sparring på et mere generelt plan end de enkelte og forskelligartede restauratører kan. I den sammenhæng har partnerskabet en målsætning om nu at få etableret et øget samarbejde med restauratørernes brancheforeninger. Der er derfor indledt et samarbejde med DRC-Nat (Danmarks Restauranter og Cafés – Nattelivsdelen) og Horesta (Hotel-, restaurant- og turisterhvervets brancheorganisation) omkring muligheder for samarbejde om projektudvikling og ikke mindst formidling. Den øgede formidling skal både sikre, at interesserede restauratører får kendskab til og melder sig til projektet, men også at de restauratører, som ikke selv melder sig på banen men har behov for at arbejde med tryghedsskabende tiltag i deres virksomhed, inddrages i projektet.

Det er vurderingen, at Tryk Den Af har skabt det første grundlag for et mere fast og langsigtet samarbejde om tryk i nattelivet. Det er imidlertid også vurderingen, at samarbejdet i højere grad bør bredes ud til flere nattelivsaktører. Det er da også allerede besluttet, at Tryk Den Af hvert år frem til 2014 vil udvide restauratørsamarbejdet med 20 restauratører, således at der i 2014 vil være 100 restauratører i Tryk By Samarbejdet (forudsat der ikke sker frafald blandt de samarbejdende restauratører).

9.4 Udvidelse af samarbejdet

Det er vurderingen, at der særligt i 2010 har været et tæt samarbejde mellem udvalgte, centrale aktører og partnerskabet. Projektet har imidlertid i sine aktiviteter primært været koncentreret omkring restauratørerne og har eksempelvis ikke arbejdet med den trygge hjemtransport, samarbejdet med dørmandsbranchen mv. Det er en gennemgående vurdering fra de interviewede aktører i evalueringen, at der fremadrettet også er behov for at sætte fokus på disse områder. Nattelivsgæsterne, restauratører, politiet og kriminalitetsstatistikker peger netop på, at den største utryghedsfaktor i nattelivet er transporten til, fra og mellem gå-i-byen-stederne. Politiet har derfor også særligt fokus på de mest udsatte områder, hvor der i de tidlige og sene nattetimer (når restauranterne lukker ned) forekommer flest voldsepisoder mv. Her iværksætter politiet løbende ekstra aftenpatruljeringer ved vurderet behov. Der er en efterspørgsel efter forebyggende aktiviteter på dette område – øget belysning ved busstoppesteder, taxaholdepladser tættere på beværtninger i de særligt berørte områder osv. Projektet bør derfor fremover inddrage hjemtransporten, da den er et særskilt og vigtigt tema for trygheden.

Det er vurderingen fra de myndigheder, som har medvirket i evalueringen, at restauratørerne i København generelt har godt styr på sikkerheds- og tryghedsproblematikken. Det er dog samtidig vurderingen fra både gæster, restauratører og myndigheder, at der er behov for at sætte fokus på uddannelsen og brugen af dørmænd. Der er fortsat dørmænd, som har en u hensigtsmæssig adfærd i forhold til trygheden i nattelivet – både i forhold til fysisk konflikthåndtering men også i forhold til tackling af adgangskontrol. Problematikken omkring dørmænd efterspørges derfor af projektets samarbejdsparter som et relevant fokusområde for TDA.

Det er vigtigt, at der foregår en løbende og relevant information til projektets formelle og uformelle samarbejdsparter og interessenter. Både information om hvilke tiltag, projektet har sat eller planlægger at sætte i gang men også information om, at der f.eks. i den kommende periode vil være lidt stilstand og hvorfor. Informationen kan ske på nem vis – f.eks. via orienteringsmail. Samarbejdsparter, som LG Insight har talt med i evalueringen, har udtrykt tilfredshed med de udsendte orienteringsmails/nyhedsbreve, som TDA det seneste år har udsendt. Disse breve kunne med fordel udsendes til en bredere kreds. Samarbejdsparterne kan derved hele tiden blive plejet med information og mulighed for dialog.

Et andet og vigtigt samarbejds-potentiale, som bør udbygges, er samarbejdet med bevillingsnævnet under Kultur- og Fritidsforvaltningen. Et af de væsentlige værktøjer, som Københavns Kommune har til rådighed i forebyggelsen af alkoholrelaterede skader, er nemlig udstedelsen af bevillinger og samarbejdet med politiet om lejlighedstilladelser til udskænkning af alkohol. Bevillingsnævnet ligger inde med en stor viden omkring antallet af udskænkingssteder med 05-bevilling og kontaktinformationer til disse. Denne viden kunne oplagt deles med TDA, således at informationer om projektet eksempelvis kunne tilgå alle ny bevillingshavere. Der vil

samtidig være en hensigtsmæssighed i at eksempelvis politiets indstillinger til bevillingsnævnet vedr. overtrædelser af restaurationsloven, også tilgår Tryg Den Af, således at der arbejdes ud fra samme vidensgrundlag. Samarbejdet med Kultur- og Fritidsforvaltningen bør derfor udbygges.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: Der er stor opbakning til Tryg Den Af blandt relevante samarbejdsparter i nattelivet. Det er vigtigt fremover at udvide kredsen af samarbejdspartnere – både indenfor de allerede samarbejdende brancher og indenfor nye brancheområder, som f.eks. transport.

Tryg Den Af har haft det som en konkret målsætning, at myndigheder og organisationer (politiet, brancheorganisationer, Natteravnene osv.) skulle have positive erfaringer med aktiviteter og resultater af projektet. Vurderet på baggrund af interview er parterne generelt positive overfor projektet og dets målsætninger og har forventninger til, at det vil styrke trygheden i nattelivet. Da projektet endnu kun har igangsat relativt få aktiviteter, finder de det for tidligt at vurdere positive resultater af projektet.

Det har ligeledes været et succeskriterium for projektet, at de deltagende restauratører osv. har positive erfaringer med aktiviteter og resultater af projektet. Restauratørerne har haft og har stadig en vis skepsis overfor projektets langsomme opstart og de relativt uklare og dynamiske målsætninger for flere af aktiviteterne – f.eks. certificeringen. Det er dog generelt vurderingen fra restauratørerne, at de finder partnerskabet og projektets fokus relevant for nattelivet. Ingen af de interviewede parter har således fortrudt deres involvering i Tryg Den Af, men håber at der fremover kommer mere klarhed og fremdrift i projektet. En tydeligere udmelding af indhold og mål vil styrke forventningsafstemningen mellem restauratører og partnerskabet.

TDA har fortsat behov for at styrke kontakten til og engagement hos nattelivets aktører. Med udgangspunkt i de afholdte interessentmøder er der basis for at inddrage mange og relevante parter i tryghedsindsatsen i nattelivet. Der er således fortsat opbakning til projektet fra disse parter – bl.a. fra SSP (kriminalpræventivt netværk), Brandvæsenet, brancheorganisationer mv. Det er vurderingen fra evaluator, at der fremadrettet er behov for at udvide kredsen af nattelivsaktører og inddrage f.eks. trygheden i forbindelse med hjemtransport. For at øge fokus på denne del af tryghedsindsatsen anbefaler LG Insight, at bl.a. taxabranchen, DSB og Movia mv. inddrages i et tættere samarbejde med Tryg Den Af.

Et vigtigt element for en udvidelse og fastholdelse af samarbejdet er information. Tryg Den Af skal fremadrettet sikre, at informationer - på orienteringsplan - også tilgår de mere perifere samarbejdsparter. Relevante samarbejdspartnere vil nemlig variere afhængigt af fokus for tryghedsindsatsen, og det vil derfor være hensigtsmæssigt, hvis parterne hele tiden er orienterede – så vil det være lettere at finde opbakningen, når de ønskes inddraget i et konkret samarbejde.

På baggrund af anbefalinger fra bl.a. politiet vurderer LG Insight det hensigtsmæssigt, at Tryk Den Af fremadrettet også sætter fokus på dørmandsfunktionen – i samarbejde med dørmændenes fagorganisation, restauratører og politiet.

10. Projektets aktiviteter

10.1 Kampagnen

Tryk Den Af har i 2009 og 2010 igangsat en række kampagneaktiviteter – heraf har flere været gennemgående i begge projektår. I begge år har Tryk Den Af-kampagnen været ramme- og indholdssat af styregruppen. Konkret er kampagnen blevet omsat i tidsplan og mediestrategi af et samarbejde mellem partnerskabet, interessenter (restauratører, politi, brancheorganisationer mv.) og kampagnebureauet.

Der var fra projektets start en vis tvivl hos hovedinteressenterne omkring værdien af en kampagne. Der er generelt ikke på samme måde som ved øvrige aktiviteter mulighed for at påvise entydige trykthedsskabende resultater af kampagner. Kampagneaktiviteterne blev dog fastholdt i forhold til dels at skyde projektet i gang i 2009 og dels at gøre opmærksom på certificeringen og trykthedsindsatserne i 2010. Kampagnerne har således primært haft til formål at skabe synlighed om projektet og ikke fokusere på at opnå store adfærdsændringer hos nattelivsgæsterne. Kampagnens målepunkter og succeskriterier er derfor også defineret ud fra synlighed og ikke adfærdsændringer hos modtagerne af kampagnens målgrupper.

Målet for kampagnen i 2009 var at give projektet en øjeblikkelig synlighed og derved udbrede kendskabet til TDA-projektet blandt såvel borgere, restauratører, brancheorganisationer, myndigheder, politikere, frivillige organisationer osv. I projektets planlægningsfase var der mange drøftelser blandt partnerskabet omkring kampagnens form, tidspunkt og målgruppe. Der var således fra partnerskabets side et ønske om, at kampagnen skulle promovere projektet via dets aktiviteter og resultater, men da projektets opstartsfasen tog længere tid end ventet, blev kampagnen i 2009 igangsat inden der var egentlige aktiviteter og resultater at inddrage. Det var derfor nødvendigt at fastlægge et andet fokus for kampagnen. Interessenter havde på de afholdte stormøder og idémøder foreslået, at en eventuel informationskampagne skulle henvende sig til især de unge gæster i nattelivet. Adskillige undersøgelser – foretaget af bl.a. Sundhedsstyrelsen - havde da også påvist, at særligt mange unge nattelivsgæster (under 25 år) havde uhensigtsmæssige fest- og alkoholvaner. Kampagnen skulle derfor gøre nattelivets unge gæster opmærksomme på deres medansvar for, at det er sjovt og festligt at gå i byen i København. På baggrund af de fremkomne udsagn og undersøgelser valgtes at sætte fokus på nattelivets unge gæster – dvs. gæster under 25 år.

I efteråret 2010 var Tryk Den Af i fuld gang – faktisk var projektet ved afslutningen af sin første aktivitetsperiode. Det var derfor muligt dels at målrette kampagnen til en bredere målgruppe og samtidig inddrage de opnåede erfaringer i kampagnens budskab og tilrettelæggelse. Målgruppen blev derfor udvidet til – udover fortsat at omfatte de 18-25-årige nattelivsgæster – også at skabe synlighed om certificeringsordningen og derved motivere flere udsækningssteder til at deltage i denne ordning. (Certificeringsordningen beskrives særskilt i afsnit 10.2.)

Kampagnerne blev i begge år gennemført i årenes sidste kvartal. I 2009 blev kampagnen gennemført i ugerne 43, 44 og 45 (ultimo oktober) med størst intensitet ved ambassadør-events i uge 43 og 44. I 2010 blev kampagnen gennemført med events i 42 og 43, mens den elektroniske del af kampagnen (Facebook og nyhedsbreve) løb frem til uge 50 (midten af december).

Kampagnernes budskab til de unge var i både 2009 og 2010 afgrænset til at omhandle deres adfærd i nattelivet – hvordan skal de unge huske at passe på hinanden – både i nattelivet og på turen hjem. Temaerne for begge år var således: ”Kom sikkert hjem”, ”Alkohol”, ”Provokationer”, ”Vold” og ”Stoffer”. Budskabet til restauratører lå implicit i kampagnens PR-værdi – at der blev skabt opmærksomhed omkring en ordning, som kunne styrke trygheden og samtidig være attraktiv for restauratørerne. Kampagnerne blev fulgt op af en aktiv pressestrategi – denne beskrives særskilt i afsnit 11.

Kampagnerne har benyttet en række redskaber i forhold til at nå målgruppen:

- Kampagnewebsite – med en bred profil, som var tænkt at henvende sig til både nattelivsgæster og aktører mv. (2009-2010)
- Facebookgruppe (2009-2010) + test (2009)
- Abribus - 220 abribus-pladser (byplakater) fordelt rundt i København (2009)
- Annoncering – web, Radio-spots, Metrospots (2009-2010)
- Nyhedsbreve (2010)
- Uddeling af flyers på uddannelsessteder samt nattelivsevent med flyers (2009-2010)
- PR-aktiviteter

Kampagnens elementer blev udvalgt af styregruppen efter forslag og rådgivning fra kampagnebureau. Det er dog vurderingen, at der har været en utilstrækkelig faglig rådgivning fra det tilknyttede kampagnebureau. Der er derfor med kampagnen blevet søsat aktiviteter, som såvel aktører, nattelivsgæster og kampagnebureauet selv har vurderet at være mindre hensigtsmæssige i forhold til kampagnens budskab og målgruppe (bl.a. valg af tidspunkt for udendørs-event samt utilstrækkelig definition af målgruppe for hjemmeside). Nedenfor beskrives kampagnens enkelte elementer.

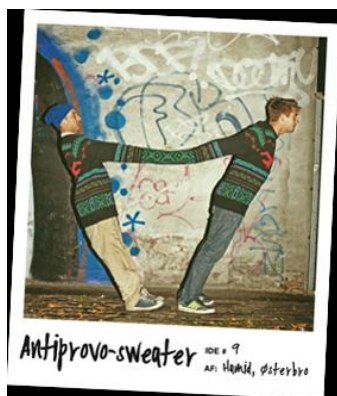
Nattelivsambassadører

Der har i forbindelse med kampagnen været nedsat et korps af unge nattelivsambassadører. Ambassadørerne blev udvalgt af kampagnebureauet og består af etnisk danske unge under 25 år

– primært studerende. De har haft en aktiv rolle i forbindelse med kampagne-events i 2009 og 2010. I korpset har samlet deltaget ca. 30 personer – både drenge og piger. Ambassadørerne har indledende fået en introduktion til kampagnen hos kampagnebureauet. I forbindelse med evalueringen er der foretaget interview med seks ambassadører. Ambassadørerne gav her udtryk for, at de mest havde kendskab til den del af projektet, som de selv var en del af – nemlig events – og ellers ikke kendte så meget til projektets indsats og tiltag. De havde fået til opdrag – ifølge deres egne udsagn – primært at skabe synlighed og ikke være egentlige budskabsformidlere. Det er imidlertid også en vanskelig opgave – særligt i nattelivet – at træffe feststemte og ofte alkoholpåvirkede gæster og lægge op til formidling af tungere budskaber – f.eks. hvad der gøres ved narkotika i nattelivet. Definitionen af ambassadørernes rolle vurderes derfor – omstændighederne taget i betragtning - at være rigtig. Det må dog samtidig vurderes, at synlighedsstrategien har haft en relativt begrænset effekt på udbredelsen af kendskabet til kampagnen, da den har været koncentreret til enkelte steder på udvalgte dage/aftener.

Events i 2009 – uddannelsessteder og udendørs i midtbyen

To hold af nattelivsambassadører besøgte i uge 43 udvalgte ungdomsuddannelsesinstitutioner (fredagsbarer) i København. Der blev her aflagt besøg og uddelt flere tusinde flyers med polaroid-fotos til de studerende på 6 tekniske skoler og 7 gymnasier/handelsskoler. Fotos illustrerede på humoristisk vis alternative vinkler på kampagnens temaer f.eks.:

I uge 43 var ambassadørerne også ude i nattelivet fredag aften/nat for at uddele flyers til nattelivsgæsterne. 3 hold á 2 ambassadører var på gaden på Vesterbro, Nørrebro samt i Indre By i tidsrummet kl. 22.30-01.30. Med T-shirts med lysende TDA-logo og udstyret med flyers med iøjnefaldende fotos blev der taget kontakt til de unge på vej til/hjem fra byen. Der var imidlertid meget koldt i København i uge 43 og dårligt vejr den aften/nat, hvor ambassadørerne var på gaden. Der var derfor ikke så mange på gaden som forventet, men ambassadørerne oplevede en

positiv respons fra de unge, som de kom i kontakt med. Bureauet som har stået for kampagnen har ikke opgjort antallet af unge, som de har været i kontakt med i forbindelse med ambassadørenevents i 2009. Det er derfor vanskeligt at vurdere resultatet af disse events. Der blev på de uddelte flyers (i nattelivet og på uddannelsesinstitutionerne) gjort opmærksom på eksistensen af TDAs hjemmeside. Det var imidlertid en "teknisk fejl", idet der skulle have været en henvisning til projektets facebook-gruppe i stedet. Den eventuelle genererede trafik omsatte sig således ikke i en øget søgning på TDAs facebook (beskrives nedenfor) men gik til projektets hjemmeside, som ikke konkret var målrettet nattelivets gæster. Den manglende henvisning til Facebook betyder, at omfanget af kontakter som følge af kampagnevents ikke kan måles i søgningen til facebookprofilen for TDA. (Facebookprofilen som kampagnemedie beskrives senere i dette afsnit).

Events i 2010 – nattelivsambassadører besøger certificerede restauranter

4 aftener (torsdage, fredage, lørdage) i ugerne 42 og 43 besøgte nattelivsambassadører de certificerede restauranter i København. Opdelt i 2 grupper af 5 personer besøgte ambassadørerne de på daværende tidspunkt 15 certificerede barer i tidsrummet mellem kl.22-02. De var ikklædt iøjnefaldende trøjer (LED-t-shirts med TDA logo, der lyser til musik) og tog kontakt til de unge i nattelivet for at gøre opmærksom på kampagnen og indsamle e-mailadresser, så de unge kunne få tilsendt mere information via nyhedsbrev.

Det var oprindeligt tanken, at der skulle være fokus på en konkret dialog med relevans for de unge – f.eks. samtale om muligheder for sikker hjemtransport, idet ambassadørerne skulle understøtte to budskaber:

- Sådan sikrer du et trygt natteliv for dig selv og for andre.
- Støt op om budskabet på facebook siden.

Besøgene fik dog en noget anden karakter. Ifølge ambassadørerne var deres opgave indsnævret til at få hjembragt flest muligt mailadresser, hvorfor informationselementet alene fik en perifer rolle. Ambassadørerne udleverede flyers (opdaterede udgaver fra 2009). På de uddelte flyers blev der nu henvist til facebook siden, ligesom der stod en opfordring til, at de unge blev medlem af facebookgruppen. Ambassadørerne fortalte om facebook siden og motiverede til, at de unge aflagde siden et besøg.

Kampagnebureauet har selv opgjort, at besøgene har medført, at ca. 1200 unge i nattelivet er blevet gjort opmærksomme på projektet/budskabet. Det svarer til, at ambassadørerne gennemsnitligt har mødt 80 gæster på hver af de 15 restaurationer. Hvorledes disse tal er opgjort og hvad der forstås ved eksponering er ikke nærmere beskrevet. Det er usikkert, hvad der har været udbyttet af nattelivsbesøgene.

Nattelivsbesøgene har været planlagt af kampagnebureauet, og restauratørerne følte sig ikke tilstrækkeligt inddraget i konceptudviklingen og valg af tidspunkt mv. Flere restauratører og ambassadører bemærker, at ambassadørerne dukkede op, inden der var kommet mange gæster – andre steder foregik besøget, mens gæsterne var langt inde i en feststemning og ikke havde lyst til at melde sig til nyhedsbrev etc. LG Insight vurderer, at besøgene i nattelivet ville have haft en større succes, hvis de var foregået som en integreret del af klubbernes/barernes miljø og ikke var korte og enkeltstående besøg. Det er da også meldingen fra restauratørerne, at de gerne selv ville have tilføjet besøget ekstra bevågenhed – f.eks. ved at lave særlige tiltag for den unge målgruppe på besøgsaftenerne.

Abribus /byplakater

Det var fra kampagnens start et ønske at benytte Københavns Kommunes plakatstandere/abribus i den første kampagne (2009). Københavns Kommune råder således over 220 abribuspladser fordelt rundt i byen, og kampagnens tidsperiode blev i 2009 i høj grad afstemt med mulighederne for at kunne benyttes disse abribus. Disse var ledige i ugerne 43, 44 og 45 i 2009, hvorfor kampagnen fastlagdes til dette tidspunkt. Der var i den sammenhæng drøftelser mellem partnerskabet og kampagnebureauet omkring den valgte periode, da bureauet havde en skepsis overfor at gennemføre udendørs events på så relativt sent og koldt tidspunkt på året. Der var imidlertid dels et ønske om at benytte de frie standere men også at gennemføre kampagnen inden udgangen af 2009. I ugerne 43,44 og 45 var standerne derfor prydet med plakater med Tryk Den Afs motiver og logo over hele byen og på Metrostationerne.

Det er vurderingen fra kampagnebureauet, at standerne ikke var synlige nok i bylivet. Der var mange plakater, som var placeret på indersiden af læskure og steder med ringe udsyn. Det blev derfor vurderet, at kampagnen ikke har haft den tilstrækkelige og mulige synlighed. Efterfølgende er der kommet anbefalinger fra flere parter om at sikre en større synlighed af kampagnen, ikke mindst for den cyklende del af de unge. Det er godt med plakater ved busstop og metrostationer, men flere foreslår, at der fremadrettet også annonceres på taxaer og bybusser, som er meget synlige i bybilledet, og hvor reklamerne i højere grad ses af cyklister. Disse reklamer vil selvsagt være forbundet med flere omkostninger end anvendelsen af kommunens gratis abribus. Den tidligere foreslåede udvidelse af partnerskabet/samarbejdet med transportbranchen (taxa, bus, tog) vil dog give mulighed for at tænke i alternative finansieringsveje.

Websitet trygdenaf.dk

Websiden trygdenaf.dk er blevet lanceret som en del af kampagnen og har fungeret i både 2009 og 2010.

Projektet/styregruppen havde ikke på forhånd foretaget en strategisk vurdering af websitets ønskede målgruppe. Websitet henvendte sig derfor i 2009 til en meget bred og forskelligartet målgruppe, som ville opsøge websitet med forskellige formål. Den brede målgruppe betød, at hjemmesiden fik et meget generelt præg uden klar profil og derfor ikke helt matchede hverken den ene eller anden målgruppes behov. Det vurderes da også af såvel evalueringens ungepanel, som interessenter og eksternt reklamebureau, at hjemmesiden i sin første udgave ikke havde en tilfredsstillende informations- eller kampagneværdi. Samtidig skete der ikke en jævnlig opdatering af siden, hvorfor den i perioder kunne give indtryk af, at projektet ikke længere var aktivt.

Websitet er efterfølgende – i 2010 - blevet ændret til primært at være et forum for aktører og interessenter og har i sin form og budskab fået en mere stringent og informativ linje. LG Insight vurderer derfor, at det er en hensigtsmæssig strategi at anvende websitet som vidensplatform til aktører og interessenter. Siden anvendes således både til at give viden til nye aktører og interessenter men også til at formidle viden til allerede deltagende aktører. Der er således fra hjemmesiden muligt at finde kursustilbud, læse certificeringskriterier, kontakte TDA for at tilmelde sig certificering mv.

Websitet har imidlertid stadig et klart forbedringspotentiale. Der bør f.eks. være lettere at finde de enkelte informationer på siden (f.eks. hurtigt at finde frem til hvem, der er certificerede), ligesom kortet over restauratører med fordel kunne gøres langt mere brugervenligt. Derudover kunne sitet med fordel øge partnere og interessenters vidensdeling – f.eks. kunne der af siden fremgå restauratørers erfaringer med brug af plastglas og adgangssystemer osv. og status for arbejdet med tilholdsregister etc. Derved kunne siden aktivt være med til at udvide projektets aktivitetsflade og tiltrække besøgende, som ellers ikke havde fundet sitet.

Facebook

Tryg Den Af oprettede i 2009 - samtidig med websitet - en facebookgruppe. På Facebookgruppen kan man tilmelde sig et nyhedsbrev for Tryg Den Af, stille spørgsmål til projektet og teste sin party-profil – ”hvilken type party-ven er du”? Facebookgruppen henvender sig til nattelivets gæster.

Facebookgruppen Tryg Den Af blev i 2009 promoveret gennem både events og webannoncering. Derved blev der skabt opmærksomhed og trafik til projektets facebook-gruppe, men kun i begrænset omfang. Som nævnt skete der nemlig en fejl i forhold til de gennemførte events, hvor flyers mv. pegede på website frem for på Facebookprofil. Facebookresultatet af 2009-

kampagnen er da heller ikke imponerende. Facebookgruppen fik således i den intensive kampagneperiode (uge 43-44) 173 venner, mens den i efterfølgende 5 uger fik 177 venner.

På Facebookprofilen for Tryg Den Af var det i 2009 muligt at tage en test i forhold til hvor god en party-ven man er i nattelivet. Webbanner på bl.a. dkbn.dk (Denmark By Night - nattelivsportal med billeder og events) har henvist til testen. I kampagneugerne 43- 44 2009 tog 2.857 personer party-ven-testen. I ugerne derefter (45-49) tog 3.090 personer testen. I alt tog således knap 6.000 personer testen i forbindelse med kampagnen 2009. Selve test-resultatet må vurderes at være tilfredsstillende. I 2010 var der imidlertid tekniske problemer med testen, hvor denne ikke har været en del af de seneste kampagneaktiviteter. Testen var imidlertid fortsat en synlig og en bærende del af facebookgruppen, selvom den ikke længere var aktiv, hvilket selvsagt var u hensigtsmæssigt.

I kampagnen i oktober 2010 blev der gjort en særlig indsats i forhold til at guide nattelivets unge til Facebookgruppen (beskrevet ved events). Dette betød en markant stigning i antallet af venner, der februar 2011 (ved evalueringens afslutning) var på 1120 personer.

Der blev i 2010 blevet indgået et interessefællesskab med den landsdækkende forening Nej til Knive i Nattelivet. De har på deres Facebooksite 250.000 venner. Promoveringen via deres Facebookprofil har således betydet, at reklamen for Tryg Den Afs Facebookside i 2010 har været vist 50.000 gange til personer via Nej til Knive i Nattelivet (vurdering foretaget af kampagnebureauet).

Der er via Facebook også sket markedsføring via annoncer. Forud for markedsføringen var det kampagnebureauets vurdering, at man ad denne vej ville få budskabet ud til over 300.000 unge ml. 14-25 år i en 80 km radius af København. Kampagnebureauet har efter endt annoncering opgjort, at der har været 3.178.870 visninger af annoncen fordelt på ca. 199.660 personer. 920 gange er der blevet klikket på annoncen for at komme videre til Tryg Den Afs Facebookgruppe. Den indledende målsætning er således ikke blevet helt opfyldt – der er færre en 300.000 personer, som har set annoncen, og det er ikke opgjort hvor mange af disse, som er unge og bosiddende i Københavnsområdet.

Set i forhold til promoveringen via Nej til knive i nattelivet og besøg på alle certificerede restaurationer er antallet af fans/venner dog ikke imponerende. LG Insight vurderer derfor, at en mere hensigtsmæssig Facebookgruppe-strategi med inddragelse af restauratørerne i events kunne have sikret en øget opmærksomhed - navnlig blandt de unge.

LG Insight nedsatte i efteråret 2009 et panel af nattelivsgæster, der blev bedt om at give deres erfaringer med tryghed i nattelivet, deres vurdering af projektets relevans samt deres vurdering af kampagnens aktiviteter – herunder Facebookgruppen. Ungepanelet fandt umiddelbart, at

Facebookgruppen var en god kommunikationsvej til de unge, men at gruppen gerne måtte være mere levende med aktuelle billeder fra nattelivet.

Facebookgruppen henvender sig til nattelivets gæster, men på nuværende tidspunkt forekommer målgruppen lidt uklart, når man læser på indlæg på siden. På facebookside er der således også spørgsmål fra ansatte i restaurationsbranchen, der bruger den hurtige kommunikationsvej til projektet. I modsætning til Facebookgruppen er der ingen chatmulighed/dialogforum på hjemmesiden. LG Insight vurderer, at der er brug for at lave en egentlig afdækning af behovet for henholdsvis Facebookgruppe og hjemmeside hos interessenter og bruger. Derved kan begge dele mere skarpt målrettes brugergruppen og rumme de informationer, som disse efterspørger.

Webannoncering og radiospot

Der er i begge år blevet foretaget webannoncering af projektet. I 2009 blev der i uge 43-45 annonceret på nattelivsportalen dkbn.dk (Denmark by night). Annonceringen bestod af to bannere - et med det generelle budskab, som dirigerer brugeren over på trygdenaf.dk og et med Facebook-testen (er du en god party-ven?), hvor brugeren efter at have taget testen i banneret, bliver sendt videre til Facebook for at se resultatet. Der har i 2009 været i alt 2.701 klik på kampagnens bannere. Det var særligt banneret med Facebook-testen, som affødte høje klikrater. I 2010 fortsattes webannonceringen (dog uden facebooktest), og 370 personer har klikket sig videre til TDA-siden via annoncen.

Der blev i 2009 kørt 124 spots i radioen i kampagneugerne – et generelt spot med gode råd og et andet spot med fokus på Facebooktesten. Kampagnebureauets opgørelser viser, at 111.232 personer i hovedstaden ml. 19 – 50 år har hørt radispots'ene i gennemsnit 3,7 gange. Der har desuden været annoncering på yderligere en radiokanal - mediedækningstallene for denne station er dog ikke kendte.

Plakater og flyers

Kampagnens traditionelle medier (plakater og flyers) har ikke været tænkt som bærende i forhold til kampagnens resultater. Plakater og flyers har haft til formål at være appetizers, som uddeltes til de personer, som var et bestemt sted på et bestemt tidspunkt, mens website og Facebook har været til rådighed døgnet rundt og åbent for alle interesserede uafhængigt af geografi.

Der er i 2010 blevet opsat 400 plakater på uddannelsessteder og uddelt i alt 8.000 flyers. Det er kampagnebureauets vurdering, at hver af de 400 plakater er blevet set af min. 10 personer – derfor beregner de en eksponering på 4000 personer. Dette er en relativt begrænset eksponering per plakat, hvilket kan tilskrives, at der er tale om en massiv plakatopsætning på de 13 uddannelsesinstitutioner – i gennemsnit 30 plakater per institution. Der er således lavet en institutionsmålrettet indsats frem for at brede budskabet ud med få plakater på mange institutioner, hvilket virker som en hensigtsmæssig strategi, hvis kampagnen så senere udrulles til en bredere modtagergruppe – dvs. til flere gymnasier og tekniske skoler og/eller andre uddannelsesinstitutioner mv.

Nyhedsbreve som kampagnestrategi

Som en del af kampagnestrategien for 2010 har der været udarbejdet nyhedsbreve målrettet nattelivets yngre gæster. Man har kunnet tilmelde sig nyhedsbrevet på Tryg Den Af's Facebookside.

Der er i kampagneperioden (ultimo 2010) blevet udsendt fire nyhedsbreve med hver sit tema:

Alkohol - vær påpasselig med mængden af alkohol for dig selv og andre.

Vold: Gå uden om konflikter og tag dine venner med

Stoffer: Lad være med at tage stoffer og sig det samme til andre

Kom sikkert hjem: Hav planlagt, hvordan du kommer hjem og hjælp dine venner med det

Fælles for de fire temaer er, at de fokuserer på dels at være en god partyven og dels at man skal tage individuelt ansvar for at få en god oplevelse i nattelivet. Idéen med brevene var således, at påvirke målgruppens adfærd gennem viden – særligt i forhold til at angive bud på konkrete handle-muligheder til styrket tryghed. Nyhedsbrevene og Facebook-væggen supplerede hinanden og gav begge medier indhold. Nyhedsbrevens temaer blev således fulgt op på Facebook, ligesom beskeder på væggen skulle få flere til at læse nyhedsbrevene.

Der er udsendt i alt 2344 nyhedsbrev – fordelt med ca. 600 breve per tema.

Kampagnens PR

Det er lykkedes kampagnen i 2009 og 2010 at få megen medieomtale – både i aviser, radio og tv. Selve mediestrategien for projektet behandles i afsnit 11.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: LG Insight vurderer, at Tryg Den Afs kampagneaktiviteter har fokuseret på relevante medier – især Facebook og events. Form og strategi for aktiviteterne kunne og burde dog have været bedre tilpasset projektets målsætninger. Inden kampagneaktiviteter igangsættes bør der laves en klar kampagnestrategi i forhold til målgrupper, målsætninger og forventet resultat.

Det har været en målsætning for projektet at gennemføre særlige kampagneaktiviteter rettet mod unge i København og med fokus på tryghed i nattelivet. Denne målsætning er opfyldt.

Der har på de fleste af kampagnens områder ikke været fastlagt målsætninger for ønskede resultater, ligesom de opfølgende målinger (foretaget af kampagnebureauet) ikke tydeligt har afdækket de opnåede effekter.

Der blev således i 2009 ikke på forhånd opstillet succeskriterier i forhold til kampagnens resultater – f.eks. blev det ikke fastlagt, hvor mange besøg, der ønskedes på hjemmesiden, hvor mange venner man forventede på Facebook eller hvor mange kontakter, der blev taget til unge på gaden etc. Det er derfor vanskeligt efterfølgende at vurdere de opnåede resultater i forhold til kampagnens forventninger. Generelt har resultaterne af 2009-kampagnen dog været beskedne.

For 2010 blev der opstillet enkelte målsætninger (for bl.a. eksponering af Facebook), mens der for hovedparten af aktiviteterne igen ikke var opstillet succeskriterier.

Kampagnen har fokuseret på relevante medier – især Facebook og events. Men brugen af medier har ikke altid været udnyttet hensigtsmæssigt. I 2009 blev der således ikke lavet nok PR for Facebooksiden, mens der i 2010 nok blev lavet PR men da virkede party-testen ikke osv. Der bør fremover arbejdes mere kvalificeret med brugen af de elektroniske medier og events. Medieformen er en oplagt kommunikationsvej, som når en stor målgruppe på hurtig og udgiftslet vis.

Kampagnerne har – hverken i 2009 eller 2010 – formået at skabe en tilstrækkelig opmærksomhed omkring projektet. Det er således den enige og samstemmende vurdering fra evaluators ungepanel, nattelivsundersøgelsen (gennemført af kommunikationsbureau) samt interessenter, at ganske få af nattelivets gæster har hørt om og kender Tryg Den Af-projektet.

Den største projektopmærksomhed, som er blevet generet i forbindelse med kampagnerne, er sket via den pressedækning, som har ledsaget de enkelte tiltag. Denne beskrives i selvstændigt afsnit 11.

10.2 Certificering

En undersøgelse udarbejdet af Tryg Den Af viste, at 60 procent af de unge i København fravælger barer og klubber, der er forbundet med stoffer og vold. Samtidig peger 85 pct. af undersøgelsens unge på, at tryghed er en afgørende faktor for deres valg af feststed. Certificeringsordningen vil derfor kunne have en stor værdi for disse unge, der via ordningen kan pejle sig frem til en aften/nat i byen under trygge vilkår.

Det viste sig tidligt i Tryg Den Af-processen, at der var en interesse fra såvel partnerskabet som interessenter for at arbejde med en Tryghedscertificering/standardisering i nattelivet. Der er da også fra andre byer og lande – bl.a. London og Stockholm – gjort positive erfaringer med brugen af forskellige certificeringsordninger. Tryghedscertifikatet var tænkt som en frivillig blåstempling af trygheden på den enkelte cafe/bar/diskotek mv. baseret på en række konkrete kriterier i forhold til personalekompetencer, procedurer og fysiske rammer. I dette afsnit beskrives indholdet af certificeringsordningen og -processen samt de opnåede resultater.

Ordningens iværksættelse

Arbejdet med udvikling af certificeringsordningen blev igangsat af TDA i efteråret 2009. Et eksternt konsulentfirma har haft en tovholderfunktion i forhold til udviklingen af certificeringskriterier og gennemførelsen af certificeringssamtalerne mv.

Certificeringskriterierne blev udarbejdet i foråret 2010 i et samarbejde mellem partnerskabet, det eksterne konsulentfirma, repræsentanter fra brancheforeninger, relevante myndigheder samt restauratører fra Københavns natteliv. Der blev bl.a. i februar 2010 afholdt et sparrings- og kvalificeringsmøde, hvor kriterierne enkeltvist blev drøftet blandt de ovenfor nævnte aktører.

Herefter gik selve certificeringsprocessen i gang. For at få certifikatet skal restaurationen have besøg af repræsentanter for kommunen - en opgave som blev uddelegeret til et eksternt konsulentfirma. Konsulentfirmaet undersøger - i samarbejde med restaurationen, om stedet lever op til kriterierne eller lægger en plan for, hvad der skal gøres, for at stedet kan komme til at leve op til kriterierne. Herefter tilrettelægges et forløb med den enkelte restauration, hvor personalet uddannes, procedurer gennemgås og de fysiske rammer tjekkes.

Ordnningen havde i vinteren 2009/foråret 2010 fået tilslutning fra hovedparten af de restauratører, som havde været med i TDA-processen siden de første stormøder og som hele tiden havde vist sig interesserede og engagerede i projektet. 15 steder meldte sig nu som interesserede i ordningen og blev dermed de første aspiranter til ordningen. De 15 restaurationer repræsenterer i type og kundesegment en bred vifte af gå-i-byen steder. Fælles for stederne er, at de på forhånd blev vurderet som steder med fokus på tryghed, og de levede derfor også på forhånd op til de certificerende kriterier. Der er senere (udgangen af 2010) tilgået yderligere 5 restaurationer til ordningen, så der ved årets udgang var i alt 20 certificerede Tryg Den Af-steder i København. Det er projektets fremtidige målsætning fremover yderligere at øge antallet af certificerede restaurationer, så der kommer 20 nye certificeringer til per år frem til 2014.

Certificeringsordningen er og har hele tiden været et åbent tilbud til nattelivsrestauratørerne i København. Der har således gennem hele projektet været inviteret bredt blandt nattelivsrestauratørerne til afholdte stormøder, været en bred udsendelse af nyhedsbreve mv. Tilbagemeldingerne på projektets henvendelser har dog været begrænsede. Restauratørerne har også kunnet kontakte Tryg Den Af via projektets hjemmeside, hvor der er en tilmeldingsformular mv. Hidtil har der dog kun været en begrænset søgning til ordningen, hvilket vurderes bl.a. at hænge sammen med et manglende kendskab til muligheden.

Projektet har derfor søgt at etablere nye kontaktveje – herunder at samarbejde med interesseorganisationerne Horesta og DRC om udbredelse af kendskabet til projektet. Drøftelser om form og muligheder for et sådant samarbejde er nu i gang og forventes at tage form i 2011.

Processen for den enkelte restauratør

Certificeringsprocessen har været tilrettelagt således, at det eksterne konsulentfirma har været i dialog med de enkelte steder og gennemgået deres procedurer og politikker i forhold til ordningens kriterier. Hver restauration har således haft et individuelt certificeringsbesøg af det tilknyttede konsulentfirma. På et besøg af 2-3 timers varighed gennemgik konsulenterne de enkelte certificeringskriterier, fik forelagt eventuel dokumentation og har derudfra vurderet,

hvorvidt restauratørerne levede op til kriterierne eller ej – og hvad der givet fald skulle til for at en certificering kunne finde sted. Herefter har konsulentfirmaet kunnet indstille restauratørerne til certificering hos partnerskabet.

Certificeringen er bygget op omkring følgende tryghedsrelaterede temaer (certificeringskriterierne findes i fuld ordlyd i appendiks C):

- Udskænningspolitik
- Narkotikapolitik
- Konflikt håndtering – herunder adgangskontrol
- Førstehjælp
- Trykke fysiske rammer

Certificeringskriterierne består for størstedelens vedkommende af lovmæssige krav kombineret med krav til procedurer omkring konflikt håndtering mv. Kriterierne opleves af både restauratører og øvrige aktører som relevante og forholdsvis lette at leve op til – nogle aktører oplever dem faktisk som for blide. Certifikatet kan mistes, hvis restauratøren dømmes for brud på de lovmæssige forhold i certificeringsordningen – dvs. i forhold til adgangskontrol, udskænnelse til mindreårige osv. Udfordringen for TDA er nu at sikre, at informationen om lovbrud tilgår projektet, hvilket ikke automatisk er tilfældet i dag.

Det er vurderingen, at selve certificeringsprocessen i for høj grad er baseret på tillid og ikke sker på et tilstrækkeligt dokumentationsgrundlag. Det er således udsagnet fra flere aktører, at ordningen og processen bør strammes op for at få den nødvendige anerkendelse i nattelivet. Der bør være en mere grundig dokumentationsproces end restauratørens mundtlige udsagn ved interview. Der pågår derfor nu en videreudvikling af kriterierne fra 2010, således at dels dokumentationskravene øges og formuleringerne i højere grad tilpasses de faktiske sikkerhedskrav. Restauratørerne skal derfor i 2011 certificeres på et nyt og justeret grundlag.

Partnerskabet er da også opmærksomt på denne svaghed ved certificeringsordningen og arbejder med de nye kriterier på at stramme op på dokumentationskravene. Det er dog vurderingen, at de hidtil certificerede restauratører overvejende lever op til de angivne kriterier. Et nyligt eksempel viser dog, at en certificeret restauratør tilkendegav, at de levede op til certificeringskriterierne vedr. brandsikkerhed, hvorefter et besøg fra brandvæsenet påviste, at dette ikke var tilfældet. For at forebygge lignende tilfælde, er det nødvendigt at være mere konkrete i kriterier og kontrol. Københavns Brandvæsen og politiets bevillingsenhed er allerede inddraget i udformningen af de nye kriterier og bør også inddrages i forhold til håndhævelsen af kriterierne.

Myndigheder (politi og brandvæsen) og restauratører efterlyser samtidig en større tydelighed omkring ordningens kontrol og håndhævelse. Hvis certificeringsordningen skal have en reel

betydning, skal det klart fremstå, om og hvordan man i givet fald vil kunne miste certifikatet igen. Det er udmeldingen fra restauratører og andre aktører, at ordningen ikke vil nyde den ønskede anerkendelse og respekt, så længe der ikke foretages kontrol og det derfor ikke har konsekvenser at bryde certificeringskriterierne.

Der er i dag ikke et løbende samarbejde med politiets bevillingsenhed omkring tilbagemeldinger vedr. lovbrud, og derfor vil eksempelvis gentagne overskridelser af restaurationslov ved udskænkning til unge under 18 år typisk ikke få konsekvenser for Tryk Den Af-certificeringen, der løber for et år ad gangen.

Hvordan kontrollen fremadrettet tilrettelægges er endnu ikke fastlagt – der er dog fra partnerskabet og dets samarbejdspartneres side ikke interesse for eller ressourcer til en decideret og løbende kontrol på certificerede steder. Der er i udlandet flere forskellige måder, hvorpå der udøves kontrol med certificeringsordningen – flere steder sker dette i samspil med politiet som en del af deres vanlige kontrol.

Vurderingen er, at ordningen i København fortsat kommer til overvejende at være baseret på tillid men med mulighed for vidensdeling med relevante kontrolmyndigheder.

Restaurationsbranchen har for nylig foreslået, at det ikke længere skal være gratis at blive certificeret. På den vis vil incitamentet for at deltage være større, når der er forbundet egen økonomi med deltagelse, ligesom betalingen kan være med til at dække udgifter i forbindelse med administration af ordningen. Muligheden for brugerbetaling undersøges nu i forbindelse med planlægning af den fremtidige certificeringsordning.

Adgangskontrol

Der har været stor bevågenhed om diskrimination i nattelivet igennem især de seneste år. Problemet opleves som stigende i takt med en øget multikulturel sammensætning blandt nattelivets gæster. Københavns Kommune iværksætter derfor også løbende undersøgelser for at afdække omfanget af diskrimination. Allerede i 2005 satte Københavns Kommune i samarbejde med Københavns Politi, Integrationsrådet og Det Kriminalpræventive Råd m.fl. fokus på diskrimination i det københavnske natteliv. Gentagne stikprøver og undercover-reportager fra aviser, tv og NGO-organisationer peger dog på, at der fortsat finder forskelsbehandling sted. Flere unge oplever således at blive afvist på et grundlag, som de forbinder med deres etniske herkomst.

I marts 2010 har Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune derfor vedtaget en handleplan mod diskrimination – den omfatter bl.a. undervisningstiltag for de unge gæster i nattelivet. Det undersøges pt. om det er muligt at fratage alkoholbevillingen fra de steder, som er blevet dømt for

diskrimination. Dette falder i tråd med betingelserne for fratagelsen af tryghedscertifikatet, som også finder sted, hvis der er faldet dom for lovbrud.

Tryk Den Af følger udviklingen i handleplanen men er ikke en egentlig del heraf.

Idet det er en del af et trygt natteliv at kunne gå i byen uden at opleve forskelsbehandling og uden konflikter forbundet hermed – er adgangskontrol også en relevant del af certificeringsordningen.

Certificeringskriterium nr. 7 lyder således:

7 Stedet har ved anvendelse af adgangskontrol en klar og synlig politik for på hvilket grundlag en gæst kan afvises i døren og en politik for hvordan gæsten informeres herom.

De certificerede restaurationer følger et fast regelsæt for adgang til stedet – ofte synliggjort på restaurantens hjemmeside og i døren. Der er dog samtidig en tendens til, at der er en ”elastik” i adgangskontrollen i forhold til at kunne tilpasse reglerne til den konkrete situation og gæst. Af indstillingerne til tryghedscertifikatet fremgår følgende procedurer:

- Stedet forbeholder sig ret til at afvise og sortere i gæster i natklubben for at undgå potentiel ballade.
- Det forventes, at gæsterne ankommer i ’pænt tøj’. Reglerne for, hvad ’pænt tøj’ er, er flydende
- Praksis beror på en vurdering af situationen.

Netop denne elastik har givet anledning til en del diskussion om, hvordan adgangskontrollen forvaltes i praksis. Er den afhængig af den enkelte dørmands vurdering eller hvordan sikres en ensartet forvaltning af reglerne?

Det er restauratørernes, dørmændenes og politiets vurdering, at der i forhold til konflikter i nattelivet er en overrepræsentation af uheldige sager med gæster af anden etnisk baggrund end dansk. Det er samtidig de samme aktørers vurdering, at denne negative overrepræsentation betyder, at der i nattelivet sker en mere kritisk vurdering af gæster med anden etnisk baggrund end dansk – og dermed en utilsigtet men potentiel diskrimination af gruppen. Dørmændene selv udtrykker, at der ikke er tale om diskrimination men alene sikkerhedsmæssige vurderinger med risiko for fejlbedømmelser.

Flere steder fortæller, at det er grupper af unge, som er det største problem. En ung mand med anden etnisk baggrund end dansk, der ankommer i en gruppe med en veninde eller med 4-5 etnisk danske mænd vil sjældent blive afvist. Derimod kan en gruppe unge nydanskere allerede i døren udvise en meget forstyrrende og provokerende adfærd, som gør, at de ikke lukkes ind.

Det er de unge mænd med anden etnisk baggrund, som oplever diskriminationen. Hvor mere end halvdelen af mænd med anden etnisk baggrund end dansk (Catiné 2008) har oplevet at blive

afvist i nattelivet, har stort set ingen piger oplevet det samme, da de ikke i samme grad færdes i nattelivet.

De unge i evalueringens nattelivspanel eller deres venner har selv oplevet diskrimination i nattelivet og fravælger derfor på forhånd enkelte restaurationer, hvor de føler risikoen for at blive afvist er størst. De har f.eks. oplevet at blive afvist på grund af forkerte sko, selvom de kan se, at andre med dansk baggrund får lov at komme ind med samme type fodtøj. Begrundelserne virker derfor ikke reelle, og afvisningen kan af de unge ikke udlægges som andet end etnisk betinget.

Hvor restauratørerne efterlyser redskaber i forhold til at styrke mulighederne for et mangfoldigt og fredeligt natteliv, efterlyser de unge handling i forhold at få givet dem lige muligheder for en glad aften i byen sammen med deres venner.

Tryk Den Af har været med til at sætte fokus på tryghedsaspektet ved diskrimination og fået skabt en god dialog med restauratørerne omkring mulighederne for at forebygge diskrimination – bl.a. har restauratørerne udvekslet deres egen viden og erfaringer omkring adgangskontrol. Diskrimination har ligeledes været en del af projektets kurser – indeholdt i et tema omkring nattelivets mangfoldighed.

Tryk Den Af vil også fremover inkludere adgangskontrol som en del af certificeringsgrundlaget og arbejde med at udbrede kendskabet til lovgivning omkring diskrimination og styrke restauratørernes redskaber til konflikthåndtering – herunder hensigtsmæssig håndtering af evt. afvisning i døren.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: 20 københavnske restauratører er blevet trygheds certificerede i den første periode af Tryk Den Af. Der er forventning om fremover at øge antallet af certificerede restauratører i samme takt i årene fremover – dvs. med en tilgang på 20 restauratører per år. Hvis tilgangen inddrager de restauratører, som ikke i forvejen lever op til certificeringskriterierne, vil Tryk Den Af få en pro-aktiv rolle for trygheden i København.

For at en certificeringsordning kan indgå som parameter i nattelivsgæsternes valg af bar/klub etc., er det nødvendigt med en massiv markedsføring og udbredelse. Ordningen skal være kendt af både nattelivets gæster og restauratører. Det er samtidig vurderingen fra politiet og restauratører mv., at mange af byens restauratører allerede lever op til ordningens kriterier og derfor med lethed kunne certificeres.

Det var ved projektets opstart en målsætning, at alle de certificerede restauratører dels modtog hjælp til at fastholde/styrke strategier for øget tryghed og dels udviklede politikker for førstehjælp, konflikthåndtering etc. Restauratørerne har da også fået tilbudt hjælp hertil men har ikke benyttet

sig af denne mulighed – dels fordi flere restauratører allerede havde klare strategier og dels fordi der iblandt restauratørerne i første ombæring var mere fokus på handling frem for udarbejdelse af politikker. I stedet for skriftlige politikker er der derfor sat fokus på førstehjælp og konflikthåndtering - omsat til handling via deltagelse i kursusforløb (jf. næste afsnit).

Det var en målsætning for Tryg Den Af, at 3 ud af 4 af de certificerede restauratører var tilfredse med processen og med at være en del af Tryg Den Af. Det må på baggrund af evalueringen konkluderes, at restauratørerne generelt er positive overfor initiativet og ikke fortryder deres deltagelse. De har imidlertid været frustrerede over selve certificeringsprocessen. De har savnet gennemsigtighed – hvad forpligter de sig til og med hvilke konsekvenser og gevinst? Ordningen er nu ovre sin første udviklingsperiode, hvorfor det fremadrettet vil være mere tydeligt, hvad ordningen indebærer. Frustrationerne hos restauratørerne må derfor formodes at svinde ind – ikke mindst hvis de i højere grad inddrages med information om ordningens vilkår.

Certificeringsordningen har i den første periode primært omfattet restaurationer, som i høj grad i forvejen levede op til ordningens standarder. Der bør fremover ske en udvidelse i antallet, således at ordningen også inddrager de restauratører, som ikke allerede lever op til kriterierne. Derved er projektet aktivt med til at gøre nattelivet mere trygt.

Der blev forud for projektet lavet en målsætning om, at minimum 8 barer / diskoteker osv. skulle deltage i udviklingen af certificeringssystemet og opnå en certificering i løbet af projektets to første år. Med 20 certificerede restaurationer er dette måltal nået med mere end 200 pct. Set i forhold til projektets potentiale og antallet af restaurationer i København vurderer LG Insight, at antallet er for lavt, og projektet har da også fremadrettet fastsat nye og ambitiøse mål på området.

Som tidligere nævnt er der ikke entydigt positive resultater fra andre byer og lande med at sammenkæde tryghedscertifikat med tildelingen af alkoholbevilling. Der er da heller ikke i København noget ønske eller krav fra relevante parter om en sådan sammenkobling. Der er derfor ikke i Tryg Den Af partnerskabet hverken ønsker eller planer om at knytte tryghedscertifikatet til bevillingstildelingen. Det er således og har hele tiden været projektets hensigt, at tryghedsordningen er en selvstændig ordning, som ikke har indflydelse på tildeling eller opretholdelse af bevilling.

10.3 Uddannelse af restaurationspersonale

Der har tidligere været gennemført kompetenceudviklingskurser for restaurationspersonale i forbindelse med tryghedsindsatser i andre byer i Danmark og udlandet. Disse kurser vurderes de fleste steder at have haft en positiv indvirkning på trygheden i nattelivet i form af færre konflikter og mindre vold. Tryg Den Af har derfor også haft uddannelse og kurser som en del af projektets initiativvifte. Kurserne supplerer certificeringsordningen, således at certificeringen kombineres

med målrettet opkvalificering for de deltagende steder og deres personale. Nedenfor beskrives kursets baggrund, indhold og foreløbige resultater.

På projektets idémøde i august 2009 blev der drøftet form og indhold for eventuelle kurser. På dette tidspunkt var der forskellige holdninger blandt interessenterne i forhold til målgruppe, indhold og form. De centrale budskaber fra drøftelserne var dog:

- Det er vigtigt, at ledelsen på restaurationsstederne inddrages i kurserne og bliver klædt på til at kunne tage et ansvar. Det er lederne, der med kurserne skal gå foran og vise vejen for deres ansatte.
- Kurserne skal ikke være for teoretiske/akademiske.
- Problemet med stoffer i nattelivet er stort og bør inddrages i kurset.
- Der foreslås få og kompakte moduler.
- Der bør være et incitament for at deltage - både for deltagerne og for deres chefer. Individuelle kursusbeviser og positiv branding af de deltagende virksomheder/institutioner kunne være en mulighed.
- E-learning kan med fordel tænkes ind som et værktøj.

Med udgangspunkt i ovenstående budskaber blev der i foråret 2010 arbejdet med konkret at indholdssætte kurserne i forhold til efterspørgsel og behov i branchen. Tilrettelæggelsen og gennemførelsen af kurserne blev foretaget af det samme eksterne firma, som stod for certificeringsprocessen. Temaerne blev fastlagt til at være hhv. konflikthåndtering/ansvarlig udskænkning og førstehjælp. Tidspunktet for kurserne fastlagdes ud fra anbefalinger fra restaurationsbranchen.

Branchen er kendetegnet ved stor udskiftning og mange timelønnede medarbejdere (studerende etc.). Det er således almindeligt, at de ansatte arbejder det samme sted 4-6 måneder, hvorefter de skifter job/helliger sig studiet og lignende. Arbejdsgiverne er derfor skeptiske i forhold til at købe dyre kompetencegivende kurser for denne gruppe af ansatte. Samtidig skal de timetalsansatte have løn for tiden, som de bruger på kurset. Udgiften til kurser for de midlertidigt ansatte kan derfor være så stor, at restauratørerne vil fravælge kurserne.

Det blev derfor besluttet, at udgiften til kurserne i TDA i første omgang blev båret af projektet, idet restauratørerne dog selv skulle betale for timelønnen til de ansatte på kurserne. Det blev samtidig besluttet, at der fremover skulle overvejes andre løsningsmuligheder, så økonomien i projektet ikke blev en begrænsning for omfanget af kurser. Det blev derfor foreslået at arbejde videre med et E-learning-modul og overvejelser omkring en moderat brugerbetaling for kurserne.

I oktober 2010 blev der gennemført de første kurser for 64 medarbejdere fra nattelivet. (Der er i 2011 blevet gennemført endnu to kursusforløb med i alt 59 deltagere. Da disse er gennemført efter evalueringsperiodens udløb, indgår disse deltagere ikke i datagrundlaget.)

Tabel 10.1.	Deltog i kursus om konflikthåndtering	Deltog i kursus om førstehjælp	Heraf personer, som har deltaget på begge kurser
Antal deltagere	44	39	19

Kurserne var i overensstemmelse med anbefalingerne fra interessenterne primært målrettet ejere og personale med ledende ansvar. Der var dog mulighed for også at tilmelde andre ansatte, såfremt der var plads dertil på holdene. Eventuelle overskydende pladser blev udbudt til Natteravnene (3 Natteravne deltog på kurserne)..

26 af deltagerne – svarende til 40 pct. af deltagerne - havde en ledende funktion på et natklub/diskotek el. lign. Dertil kommer flere personer, som ikke har en egentlig lederstilling men alligevel har opgaver af ledende karakter. Der har således i høj grad været tale om, at kurset er nået ud til ledergruppen, hvilket var planen fra kursernes start.

Der var for begge kursusrækker et stort frafald, således mødte 43 tilmeldte aldrig op til kurset (uden afbud). Frafaldet skete både blandt ledere og blandt medarbejdere uden ledelsesopgaver. Kurset var uden deltagerbetaling og blev holdt udenfor virksomheden, hvilket kan have haft betydning for fremmødet blandt de ansatte uden ledelseskompetencer. For lederne vurderes frafaldet især at kunne tilskrives travlhed og manglende prioritering af kurset.

Der var således stor forskel på de certificerede restauratørers deltagelse i kurserne. Nogle restauratører deltog med 17 medarbejdere/ledere, mens andre sendte en enkelt eller ingen. Der deltog i kurserne to restaurationer, som ikke på forhånd var certificerede. De er efterfølgende blevet certificerede.

Det er generelt vurderingen fra de deltagende restaurationer, at alvorlige konflikter og voldelige episoder hører til sjældenheder. Der udtrykkes dog en bekymring fra bl.a. politiet i forhold til vold begået af dørmænd. Der forekommer således for ofte, at dørmænd anmeldes, sigtes og dømmes for vold. I den afholdte kursusrække var sammensætningen af personalegrupper blandet men med særligt fokus på ledelsen. Der deltog derfor kun en enkelt dørmænd. Der kan derfor være brug for fremover også at sætte fokus på kurser til dørmændene.

Konflikthåndtering/ansvarlig udsækning – 4 timers kursus – bygget op omkring temaerne restaurationsloven, konflikthåndtering og subkulturer.

Der var ved kurset i konflikthåndtering tale om teori i en praksisnær kontekst, således at der var en løbende dialog med kursusedtagerne om deres erfaringer med de enkelte temaer. Det er vurderingen fra kursusedtagerne, at de har været meget tilfredse med kurset i konflikthåndtering. Dog efterspørger de mere tid, så der havde været mulighed for flere praktiske øvelser. Kursisterne efterspørger også en opdeling af kurserne, således at deltagerne havde mere ensartede forudsætninger og derved i højere grad kunne bruge hinanden til sparring. Ligeledes vurderer kursisterne, at der var for stor bredde i forhold til de enkeltes interesseområder – nogle efterspørger mere viden om det multikulturelle natteliv, mens andre fandt dette tema overflødigt. Samlet har konflikthåndterings-kurserne dog fået en meget positiv vurdering.

Tabel 10.2 Kursustemaer og deres relevans

	Meget relevant	I nogen grad relevant	Ikke relevant
Restaurationsloven	58 % (15)	38 % (10)	4 % (1)
Konflikthåndtering	85 % (22)	15 % (4)	0
Subkulturer og mangfoldighed	54 % (14)	38 % (10)	8 % (2)

Kilde: spørgeskemaer blandt kursusedtagere N=26

Kursisterne blev efter 14 dage spurgt, om de efter kurset havde haft lejlighed til at bruge metoder og viden fra kurset. Det viste sig at være tilfældet for 85 pct. af deltagerne. Dette er ikke overraskende, da de enkelte redskaber blev meget positivt modtaget på kurserne – f.eks. undervisningen i kropssprog i forbindelse med konflikter.

Tabel 10.3 Anvendelse af metoder fra kurset

Har du haft lejlighed til at bruge metoder og viden fra kurset i dit arbejde i nattelivet?	Ja - flere gange	Ja - en enkelt gang	Nej - slet ikke
Antal kursister	8	14	4

Kilde: spørgeskemaer blandt kursusedtagere N=26

Kursus i førstehjælp – 4 timers kursus

Hensigten var at bibringe de ansatte på byens restaurationer træning i at bistå personer, der kommer galt af sted i forbindelse med deres besøg i nattelivet. Der blev undervist i flg. temaer:

- Redningskæden
- Førstehjælp til bevidstløse og viden om bevidsthedsniveauer
- Hjerter-lunge-redning. Der udstedes officielt førstehjælpsbevis for denne del
- Brug af hjertestarter
- Blødninger som følge af snit eller stikskader
- Hovedtraumer
- Forstuvninger, ledskred og brud
- Forbrændinger og ætsninger

Kurserne blev afholdt på Københavns Rådhus

Kurset i førstehjælp var primært bygget op på praktiske øvelser i forhold til bl.a. hjerter- lunge-redning mv. Deltagere i kurset fik efter endt gennemførelse et kursusbevis. Deltagerne i førstehjælpskurset har i evalueringen ikke tilkendegivet ønsker til ændringer i kurset. Evalueringen viser da også generelt stor tilfredshed med kurset.

Tabel 10.4 Kurset i førstehjælp

Hvordan oplevede du kurset i førstehjælp i nattelivet?	En god sammensætning af teori og praktiske øvelser	For meget teori
Antal kursister	17	2

Kilde: spørgeskemaer blandt kursusedtagere N=19

Tabel 10.5. Kompetencer fra kurset

Mener du, at du på baggrund af førstehjælpskurset vil kunne give førstehjælp til en person med hjertestop?	Ja	Nej	Ved ikke
Antal kursister	17	0	2

Kilde: spørgeskemaer blandt kursusedtagere N=19

E-learning

Der blev ved udgangen af 2010 lanceret et e-learningkoncept, dvs. en elektronisk kursusplatform som kan supplere de traditionelle kurser. E-kurset er som nævnt blevet til på opfordring fra restauratører. Via hjemmesiden for Tryg Den Af, kan man starte kurset, som består af tre videomoduler med fokus på hhv. restaurationsloven, konflikthåndtering og mangfoldighed i nattelivet. Kurset afsluttes med en test, som udløser et kursusbevis, hvis man besvarer testens spørgsmål korrekt.

E-kurset er blevet udviklet i tæt samarbejde med restauratørerne. Der er da generelt også en positiv tilgang fra restauratørerne til det lancerede modul. Det blev dog først lanceret få uger før afslutningen af første projektperiode, hvorfor brug og resultater heraf ikke indgår i evalueringen. Der var således ved evalueringens afslutning endnu ikke tal og resultater for brugen af det elektroniske læringsværktøj. Men det må ud fra restauratørernes første tilbagemeldinger ved lanceringen forventes at vinde udbredelse.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: 64 ansatte (primært med ledende funktion) fra certificerede restaurationer har deltaget i Tryg Den Afs kurser i konflikthåndtering og førstehjælp. Evalueringen viser, at deltagerne har været meget tilfredse med kurserne. Der er med udgangen af 2010 implementeret et E-learning modul med samme temaer som supplement til kurserne.

Det bør sikres, at de relevante certificerede restauratører deltager i projektets kursusforløb eller i lignende kurser afholdt i andet regi. Der skal således udvikles en incitamentsbaseret model, som gør deltagelsen attraktiv for parterne.

Flere deltagere har udtrykt anbefalinger til nye temaer, målgrupper etc. for fremtidige kurser. Der er imidlertid ikke et ensartet mønster i deltagerens ønsker. Nogle foreslår f.eks. en opdeling af kurserne, så der bliver separate kurser for bestyrere, mens andre ønsker at kurserne målrettes restaurationer af samme størrelse eller indenfor samme geografi etc.. Det vil derfor være vanskeligt at imødekomme alle restauratørernes interesser og behov med ét eller få kurser. Generelt vurderer LG Insight, at de udbudte temaer er relevante og dækkende for tryghed og certificeringsordningen.

Der har været et stort frafald, selvom kursusmodulerne i tid og sammensætning har været sammensat ud fra restauratør-ønsker. Det er derfor vanskeligt at forestille sig, at ændret form og indhold vil ændre ved fraværsproblematikken. En eventuel indførelse af brugerbetaling vil derimod erfaringsmæssigt styrke fremmødet.

Det har været et overordnet mål, at ansatte i alle certificerede restaurationer med projektet har fået kompetencer i forhold til håndtering af uro og løsning af konflikter. Denne målsætning er opfyldt for de restauratører, som har deltaget i de udbudte kurser. De resterende restauratører (7)

har selv gennemført kursusforløb eller har endnu ikke haft lejlighed til at deltage i kursusforløb. Flere af dem er således blevet certificeret efter kursernes afvikling. For 2/3 af de certificerede restaurationer er målsætningen opfyldt – for de øvrige forventes det at ske i løbet af foråret 2011.

LG Insight vurderer, at der fortsat er behov for kurser for de allerede certificerede restauratører. Udskiftningen af personale er så stor, at der hele tiden vil være nyansat personale, som ikke har gennemgået kurset. Derfor vurderes E-learning at være et brugbart værktøj for både restauratører og partnerskab til styrkelse af trygheden. Indholdet bør løbende evalueres af brugere og restauratører, så kvalitet og fagligt niveau sikres.

10.4 Nattelivsforum

Siden Tryg Den Afs første opstartsmøder har der løbende været drøftet mulighederne for etablering af et nattelivsforum. Der har således været et ønske fra flere af nattelivets parter om at have et forum, hvor man gensidigt kunne udveksle viden og drøfte løsninger i forhold til tryghed i nattelivet.

Flere af nattelivsaktørerne er imidlertid engagerede i mange fora og udvalg – herunder også fora i regi af Københavns Kommune, Horesta mv. Nogle aktører kunne ved projektets opstart i 2009 berette, at de sad aktivt med i op til 6 forskellige fora, som alle berørte elementer af sikkerhedsaspektet i nattelivet. Samtidig var det oplevelsen blandt mange restauratører, at det ville være den samme og faste skare, som allerede var engageret i andre tiltag, som ville bakke op om et eventuelt nattelivsforum. Det var derfor et gennemgående ønske fra nattelivsaktørerne, at de enkelte fora burde samordnes, således at et nattelivsforum kunne integreres i et eksisterende forum.

Det blev derfor i partnerskabet drøftet og vurderet, i hvilket regi et nattelivsforum mest hensigtsmæssigt kunne indtænkes. Der eksisterer i Københavns Erhvervscenters regi i forvejen et restaurationsnetværk, som primært er etableret med henblik på at afbureaukratisere kontakten mellem myndigheder og restauratører. Foruden restauratører og deres brancheorganisationer deltager Københavns Politi, bevillingsmyndighederne og repræsentanter fra relevante forvaltninger i Københavns Kommune i samarbejdet. Der var derfor et klart sammenfald mellem deltagere i restaurationsnetværket og målgruppen for et nattelivsforum. I forsommeren 2010 blev det derfor besluttet og muliggjort at integrere ”tryghed i nattelivet” som en fast del af Restaurationsnetværket.

Indsatsen for et trygt natteliv blev derfor fra august 2010 et fast punkt på dagsordenen hos Restaurationsnetværket under Københavns Erhvervscenter. Netværkets medlemmer og myndigheder udveksler her informationer og drøfter udfordringer med henblik på at styrke trygheden i nattelivet. Projektlederen for TDA står for udarbejdelsen af materiale til

dagsordenspunktet samt fremlæggelsen på dagen. Nattelivsforum har således fået sit eget rum i et større og samlet netværk.

Samtidig gennemfører Tryg Den Af løbende tematiserede møder for interessenter og aktører. Der er derfor med TDA blevet skabt en anden hyppighed i dialogen mellem restauratører, myndigheder og organisationer.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: Tryg Den Af har fået sat ”tryghed i nattelivet” på som fast tema på møder i et etableret branchenetværk i Københavns Erhvervscenter. Projektet har på den måde styrket dialogen mellem nattelivets restauratører, myndigheder og organisationer – en dialog som vurderes afgørende for et godt og trygt natteliv i København.

Det skal løbende vurderes, hvorvidt projektets temaer passer ind i restaurationsnetværket. Der er således flere deltagere i restaurationsnetværket, der ikke er en del af nattelivet og derfor kan føle nattelivstematikken uvedkommende. Netværket skal således primært anvendes til generel orientering og hurtige problemdrøftelser.

Det skal derfor sikres, at TDA-drøftelser og vidensdeling får et supplerende fodfæste i eget regi. Der er allerede arrangeret særskilte supplerende temamøder – denne strategi bør fastholdes. På disse møder vil det være muligt at inddrage andre relevante parter for nattelivet, f.eks. SSP.

Samlet set må det vurderes, at der har været skabt et succesfuldt samarbejde omkring nattelivet – forankret i et tryghedsforum i restaurationsnetværket og suppleret med øvrige indsatsrelaterede møder og dialog.

Parterne i Tryg Den Af udtrykker, at de generelt alle oplever et godt samarbejde. Restauratørerne er f.eks. generelt meget tilfredse med samarbejdet med politi og brandmyndigheder, mens disse myndigheder omvendt har et godt samarbejde med restauratørerne. Projektets målsætning om, at 75 pct. oplever et godt samarbejde, er således opfyldt med nuværende samarbejdsparter.

Det var ligeledes ved projektstart et mål for nattelivsfora, at mindst 20 interesserede parter skulle tilmelde sig og tage del i et nattelivsforum. I og med at fora er blevet etableret som del af Restaurationsnetværket har TDA ikke på samme måde tovholderfunktion for fremmødet, men det er fortsat projektets målsætning, at der via netværket er en deltagelse af min. 20 nattelivsaktører på møderne.

(Der er i ovenstående evaluering af samarbejdet taget udgangspunkt i de 15 først certificerede steder, da de øvrige 5 først blev certificeret december 2010).

10. 5 Tilholdsregister

Der har fra projektets opstart være en stor og vedholdende efterspørgsel efter et tilholdsregister/"bølle-register". Restauratørerne efterspørger således et redskab, hvor uromagere, som har fået tilhold fra anden restauration, også kan udelukkes andre steder i nattelivet.

Siden 2010 har det været lovligt for politiet at udlevere lister over personer, som har et forbud mod ophold i nattelivet eller på bestemte restaurationer – dog kun til indehaver, politigodkendte kontrolfolk og den bevillingsansvarlige på stedet (afvikler). Tilholdene håndhæves imidlertid ikke altid, idet mange restauratører har svært ved at efterleve dem. Det nuværende system er således for besværligt at anvende.

Branchen efterspørger derfor et fælles register, som restauratørerne let kan anvende og som i højere grad sikrer en korrekt frasortering af gæster med tilhold. Arbejdet med at få etableret et tilholdsregister er primært en opgave for restaurationsbranchen. Registeret har imidlertid en betydning for trygheden i nattelivet. TDA har gennem hele projektet bakket op om idéen om registret. Det er dog brancheorganisationen HORESTA som har taget opgaven på sig og har indledt et samarbejde med relevante parter i forhold til at få skabt et juridisk grundlag for et fælles tilholdsregister. Et sådant register skal indeholde oplysninger om alle de personer, som ikke har lov til at møde op bestemte steder i nattelivet. Justitsministeren stiller sig positivt i forhold til etablering af et sådant register, og politiet skal derfor fremover registrere deres tilhold i et register, som restauratørerne kan anvende til at tjekke deres gæster, inden de lukkes ind. Systemet afprøves først i en enkelt politikreds – dette forventes at ske indenfor kort tid.

På baggrund af ønsker fra parterne i Tryk Den Af har det firma, som udarbejder registersystemet, også udviklet en elektronisk opslagstavle. På tavlen kan politiet sende beskeder ud til alle, som er en del af registernetværket. Det kan være efterlysninger, advarsler eller orienteringer til restauratørerne. Det er foreløbig kun politiet, der kan sende beskeder til tavlen, men det er planen, at også restauranterne fremover skal kunne bruge tavlen til at sende beskeder

Alene restauranter, som er tilknyttet netværket, har autorisation til at søge i systemet. Restauranterne skal således først oprettes, godkendes og have adgang til netværket for at hente informationerne.

Der er en klar forventning om, at tilholdsregistret bliver en realitet i København indenfor en snarlig fremtid, og at registret vil understøtte trygheden i nattelivet.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: Restauratørerne i København har gennem de seneste år efterspurgt et tilholdsregister/"bølle-register", som gør det muligt at udelukke uromagere fra nattelivet. Efter forhandlinger med bl.a. justitsministeriet forventes det nu, at tilholdsregistret bliver en realitet i København indenfor en snarlig fremtid.

Der har ikke på forhånd været fremsat målsætninger for et tilholdsregister, da dette ikke indgik i de oprindelige projektovervejelser. Registret har da heller ikke som sådan været et af projektets egne aktiviteter men har været "ejet" af restaurationsbranchen og understøttet af Tryg Den Af.

Projektet har således udviklet sig til også at have en rådgivende og understøttende karakter for samarbejdsparters arbejde med tryghedsaspektet - både i forhold til eksterne samarbejdsparter og internt i forhold til politikere, lokaludvalg og forvaltninger.

Der er i løbet af ganske kort tid blevet skabt et fundament for et tilholdsregister, som kan styrke restauratørernes sikkerhedsindsats og trygheden i nattelivet. Der er derfor ikke yderligere anbefalinger til arbejdet med tilholdsregistret.

11. Projektets synlighed og PR

I 2009 var Tryg Den Af i en opstartsperiode, hvor der endnu ikke var lagt en egentlig kommunikationsstrategi. Kommunikationen til interessenter blev primært varetaget af projektledelsen, mens kampagnebureauet stod for kommunikationen til gæsterne i nattelivet (kampagnens aktiviteter).

Det lykkedes i efteråret 2009 at sikre en flot presseomtale af kampagnen, der blev omtalt i landsdækkende aviser, et lokalt magasin og på tre TV-stationer og 2 radiokanaler. Hertil kommer omtale i adskillige webmedier. Den øvrige kommunikation til interessepartier og presse var ikke i fokus.

I 2010 viste det sig dog hurtigt, at der var brug for at styrke netop kommunikationen til interessenter, ligesom der var brug for at arbejde med en mere samlet plan for projektets budskaber. Partnerskabet indgik derfor i 2010 en aftale med et kommunikationsbureau, som kunne bistå med denne del af projektet. Kommunikationsbureauet skulle rådgive om kommunikationen i forhold til både restauratører, gæster, politikere og presse. Særligt fokus blev rettet mod kommunikationen af certificeringsordningen i forbindelse med dennes lancering.

Tryg Den Af har som tidligere nævnt i de første år haft restauratørerne som primær målgruppe. Det centrale budskab for projektet har derfor været, at det skal kunne betale sig for restauratørerne at gøre en indsats for et tryggere natteliv. Kommunikationsbureauets strategi var centreret om udbredelsen af dette budskab - underbygget af en undersøgelse af de unges egne

ønsker til tryghed i nattelivet. Det har været en målsætning at udbrede kendskab til projektet via fortjent opmærksomhed (omtale i medier) i modsætning til købt opmærksomhed (markedsføring).

I sensommeren 2010 udarbejdede kommunikationsbureauet således en undersøgelse, der udgjorde dokumentationsgrundlaget for efterårets presseomtale og kampagne. Undersøgelsen afdækkede hvilke faktorer, som var afgørende i forhold til unges valg af gå-i-byen-sted. En af konklusionerne var, at de unge fravælger de restaurationer, som har et dårligt ry i forhold til tryghed, og at mange unge vælger feststed ud fra tryghedsovervejelser. Undersøgelsens resultater var derfor en understøttelse af certificeringsordningen og en væsentlig del af efterårets kampagne. Undersøgelsens resultater kunne således i sig selv fange offentlighedens og pressens interesse.

For at sikre en fælles og sammenhængende pressekontakt og –budskab har alle samarbejdspartnere, interessenter og partnere været involveret i PR-arbejdet og har godkendt presse materialet. Såvel projektpartnerne som de certificerede restaurationer har godkendt presse materialet, mens de øvrige parter (politi, brandvæsen, brancheorganisationer mv.) var orienterede, inden materialet tilgik pressen. Alle parter har således været beredt på kontakter fra og omtaler i pressen.

Restauratører eller andre samarbejdspartnere, som måtte have ønsket at give egne budskaber til pressen, er blevet opfordret til forinden at koordinere kontakten med Tryk Den Af.

Alle parter har derfor været helt parate, da PR-arbejdet gik i gang.

Fra maj-december 2010 har Tryk Den Af da også formået at få en omfattende mediedækning. Projektet er således blevet omtalt i 58 artikler i den centrale mediedatabase, to indslag på nationale tv-kanaler, omtale i radioavis, omtale i 8 landsdækkende aviser samt omtale i diverse lokale og regionale aviser. Særligt i forbindelse med lanceringen af certificeringsordningen fik projektet stor omtale.

Ved at bruge ressourcer på at udbrede viden om projektet via journalistisk og uvildig dækning har PR og presseindsatsen genereret stor opmærksomhed for relativt få ressourcer. Kommunikationsbureauet har forsigtigt beregnet, at værdien af hver krone investeret i PR svarer til den værdi, man opnår ved markedsføring for 40 kr. PR-værdien af journalistisk omtale vurderes af kommunikationsbureauet således at være 40 gange så høj som ved købt markedsføring via reklamer, bannere mv.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: Tryk Den Af har lavet en samlet pressestrategi, der har sikret en fælles og sammenhængende pressekontakt. Alle projektets samarbejdspartnere, interessenter og partnere været involveret i PR-arbejdet. Det er ad den vej lykkedes Tryk Den Af at få megen positiv omtale i både landsdækkende aviser, TV-stationer og radiokanaler.

Information er en afgørende faktor for succes med tværgående samarbejder. Samtidig er det væsentligt, at der også kommunikeres udad til – ikke mindst i et projekt, hvor flere parter er erhvervsdrivende, hvis incitament for deltagelse netop er i tråd med projektets budskab: Det skal kunne betale sig at gøre en ekstra indsats for trygheden. De har således en forventning om at få positiv omtale og PR af deres indsats for trygheden.

PR er således et væsentligt element for såvel interessenternes deltagelse i projektet som borgere og aktørers kendskab til projektet.

Det har derfor vist sig at være en god investering for Tryg Den Af at inddrage professionelle kommunikationsrådgivere. De har sikret en fælles tilgang til den eksterne formidling af projektet og dets resultater og har samtidig også haft fokus på projektets interne kommunikation. Bureauet vil også i det kommende år være tilknyttet projektets kommunikationsindsats.

12. Forankring

Med Københavns Kommunes budgetaftale for 2011 er der bevilget midler til fortsættelse af projektet Tryg den af. Der er i budgetaftalen for 2011 afsat 0,5 mio. kr. pr. år for årene 2011-2014 relateret til projektledelse (1/2 fuldtidsstilling) og videreførelse af certificeringsordningen. Også Diageo har afsat midler til Tryg Den Af i 2011. Midlerne fra Diageo svarer til 1/5 af midlerne fra Københavns Kommune og er primært målrettet aktiviteter under temaet ”kom sikkert hjem” samt konsolidering og forbedring af de digitale kommunikationsplatforme, dvs. Facebooksiden og websiden www.trygdenaf.dk. Midlerne fra Diageo er således øremærket særskilte aktiviteter og påvirker ikke kommunens udgifter og budget.

IHRAs engagement i projektet udløber maj 2011 med nærværende evalueringsrapport.

I 2009-2010 er der gennemført en række aktiviteter i Tryg Den Af. Projektet og dets aktiviteter er på forskellig vis blevet forankret i den kommunale strategi for Sikker By:

- Tryg Den Afs første periode har været en udviklingsperiode – også for certificeringsordningen. I 2010 har certificeringsordningen skullet finde sin form i forhold til proces, kriterier og kontrol. I samarbejde med restauratørerne er der derfor blevet udviklet rammer (procedurer og kriterier) for certificeringens første halve år. Rammerne er med udgangen af 2010 taget op til revision og videreudvikling. I revisionen inddrages bl.a. diskrimination i nattelivet, som debatteres flittigt og er et indsatsområde i Borgerrepræsentationens handleplan mod diskrimination.

Det er hensigten, at certificeringsordningen nu kan etableres i et fast og bærende koncept, som videreføres i årene fremover. Det er afgørende for ordningens forankring, at den ikke vedbliver at være i forandring men får karakter af en fast del af det københavnske natteliv. De certificerede restauratører kan derved regne med stabile vilkår og klare mål, ligesom nattelivets brugere kan genkende og afkode Tryg Den Afs logo på restauratørers vinduer,

hjemmesider mv. Certificeringen er således nu under forankring og ventes at fortsætte i årene fremover. Foreløbig er der afsat midler til ordningen frem til 2014.

- Der er i efteråret 2010 (samt foråret 2011) gennemført kurser i såvel konflikthåndtering/ansvarlig udskænkning som førstehjælp. Det er hensigten også fremadrettet at udbyde kurser i disse elementer, idet de har en tryghedsbetydning i forhold til nattelivet og indgår som en del af certificeringen. Det er imidlertid ressourcekrævende at afholde kurserne og endnu har kun en begrænset andel af byens mange restaurationsansatte været på kurserne. Skal kurserne udbydes til alle nuværende og fremtidigt certificerede restauratører, bliver udgiften anseelig. Projektets aktuelle planer er derfor, at der fremover vil være tilknyttet en brugerbetaling til kurserne – dog med en betaling af en overskuelig størrelsesorden, så prisen ikke holder kursisterne borte. Den endelige model og pris er endnu ikke fastlagt. Prisen kunne f.eks. variere med restaurationens størrelse, således at prisen afstemmes med antal ansatte, som skal deltage på kurset.
- Der er i 2010 blevet udviklet og lanceret et E-learning program vedrørende restaurationsloven, konflikthåndtering samt mangfoldighed som supplement til tilstedeværelseskurserne. Programmet blev lanceret i december 2010 og kan uden større omkostninger videreføres og benyttes af alle interesserede nattelivsaktører. Der er således en forventning om, at programmet vil blive benyttet af restaurationsbranchen og i højere grad end nu knyttes til certificeringskriterierne.
- Der har i 2009 og 2010 været afholdt kampagneaktiviteter målrettet gæsterne i nattelivet med gode handlingsanvisende råd til en festlig og tryk bytur. Kampagnerne har skabt opmærksomhed på udvalgte steder for udvalgte grupper af unge. Kampagner har ikke karakter af en indsats, som kan forankres. Materialet, som er udviklet til kampagnen, har dog et eviggyldigt budskab (pas godt på dig selv og dine venner i nattelivet), hvorfor det vil være anvendeligt fremover. Billeder fra kampagnematerialet er da også indarbejdet i bl.a. projektets website.
- Tryk Den Af har oprettet et nattelivsforum, hvor relevante aktører kan dele viden og drøfte udfordringer/løsninger relateret til tryk i nattelivet. Nattelivsfora er forankret i regi af det eksisterende Restauratørnetværk (Københavns Erhvervscenter). På hvert møde i netværket har Tryk Den Af et selvstændigt punkt, hvis omfang og tema varierer efter aktuelle problemstillinger og tiltag. Det igangsatte nattelivsforum må derfor vurderes forankret.
- Med Tryk Den Af er der i 2010 sat fokus på kommunikationsstrategier – både i forhold til interessenter, beslutningstagere og offentligheden. Det er besluttet, at der også i 2011 arbejdes med en koordineret presse- og offentlighedsstrategi. LG Insight anbefaler, at disse aktivitetsrelaterede strategier og mål nedskrives og samles i en fælles kommunikationsstrategi, som Københavns Kommune også fremadrettet kan benytte sig af

– både i forhold til fremtidige indsatser i Tryg Den Af men også i forhold til andre relevante indsatser, som kræver en særlig formidlingsindsats.

- Tryg Den Af er en integreret del af Københavns Kommunes Sikker By-indsats, og indgår således som et delelement i en samlet strategi for at fastholde København som en sikker by at bo og leve i. Tryg Den Af er dermed en indarbejdet del af kommunens samlede tryghedsindsats. På baggrund af de dynamiske vilkår, som altid eksisterer i et politisk system, må det vurderes, at initiativet er så godt forankret, som det er muligt under de givne rammer.

Resultater og anbefalinger

Hovedpointer: Tryg Den Af har skabt det første grundlag for et fast og langsigtet samarbejde om tryghed i nattelivet. Projektet har således gjort en mærkbar og blivende forskel til styrkelse af sikkerheden i nattelivet i København

Tryg Den af har haft som målsætning, at projektet skulle skabe tiltag (aktiviteter, værktøjer og metoder) samt etablere et interessentsamarbejde, som kunne fortsætte efter 2010. Dette mål er opfyldt.

Det har ligeledes været en målsætning, at projektet skulle skabe læring og resultater, som andre bydele, byer og lande kunne bruge i deres bestræbelser på at sikre et trygt nattelivsmiljø. Der er med projektet skabt mange erfaringer, som kan bruges i lignende indsatser i andre lande. Særligt omkring etableringen af partnerskaber og interessentsamarbejde er der værdifuld viden at hente.

Samlet vurderer LG Insight, at Tryg Den Af i såvel forudsætninger, omfang og samarbejdsrelationer har haft en karakter, som gør det særligt nyskabende på området. Projektet har således inddraget viden og erfaringer fra andre inden- og udenlandske nattelivsinitiativer og bragt disse ind i en skræddersyet og bredere kontekst for København.

Appendix A

Evalueringens metoder

Tryk Den Afs indsatser, elementer og tidsplan har gennem projektets første periode været kendetegnet af dynamik. Det var derfor ikke på forhånd muligt at udfærdige en endelig og fuldstændig evalueringsmanual favnende alle projektets indsatser i en fastsat tidsramme. Der blev således indledende udarbejdet en tentativ evalueringsmanual, som løbende er blevet tilpasset projektets justerede målsætninger, redskaber og metoder. Justeringerne i evalueringen er sket i tæt samarbejde mellem IHRA og LG Insight inden for den evalueraftale, der blev indgået mellem TDA-parterne og LG Insight.

TDA har hele tiden haft særligt fokus på de grundlæggende betingelser for et trygt natteliv, nemlig ansvarlighed og samarbejde mellem berørte parter i nattelivet, dvs. at barer, klubber, diskoteker, politiet, natteravnene, Københavns Kommune osv. Fokus har opstartsprocessen udviklet sig til primært at være rettet mod de mere blivende og langsigtede virkninger. Projektet har derfor ikke haft en målsætning om direkte og umiddelbart at regulere uønsket adfærd blandt nattelivets gæster men derimod haft som mål at skabe trygge rammer og forudsætninger, der på sigt forebygger og afhjælper utryghedsskabende adfærd i nattelivet. Gæster i nattelivet har således været projektets sekundære målgruppe, mens den primære målgruppe har været nattelivets aktører, nemlig restauratører, myndigheder, frivillige mv.

Fokus for evalueringen har derfor i høj grad været af kvalitativ karakter, idet der ikke har været gennemført initiativer som på kort sigt har kunnet medføre en målbar kvantitativ ændring i antallet af hændelser og adfærdsmæssige problemer mv. i den indre by i København.

Personlige interview

Personlige interview har været en afgørende datakilde til afdækning af komplekse sammenhænge og effekter. Der er blevet foretaget interview med følgende parter:

- Ejere og bestyrere af restauranter
- Relevante afdelinger af Københavns Politi
- Branche- og fagorganisationer
- Nattelivsambassadører
- Undervisere på Tryk Den Af-kurser
- Kursusdeltagere
- Natteravnene
- Partnerskabret
- Eksterne samarbejdsparter

Interviewene har været gennemført som personlige interview og telefoninterviews. Der er i alt blevet gennemført 75 interview.

Ungepanel

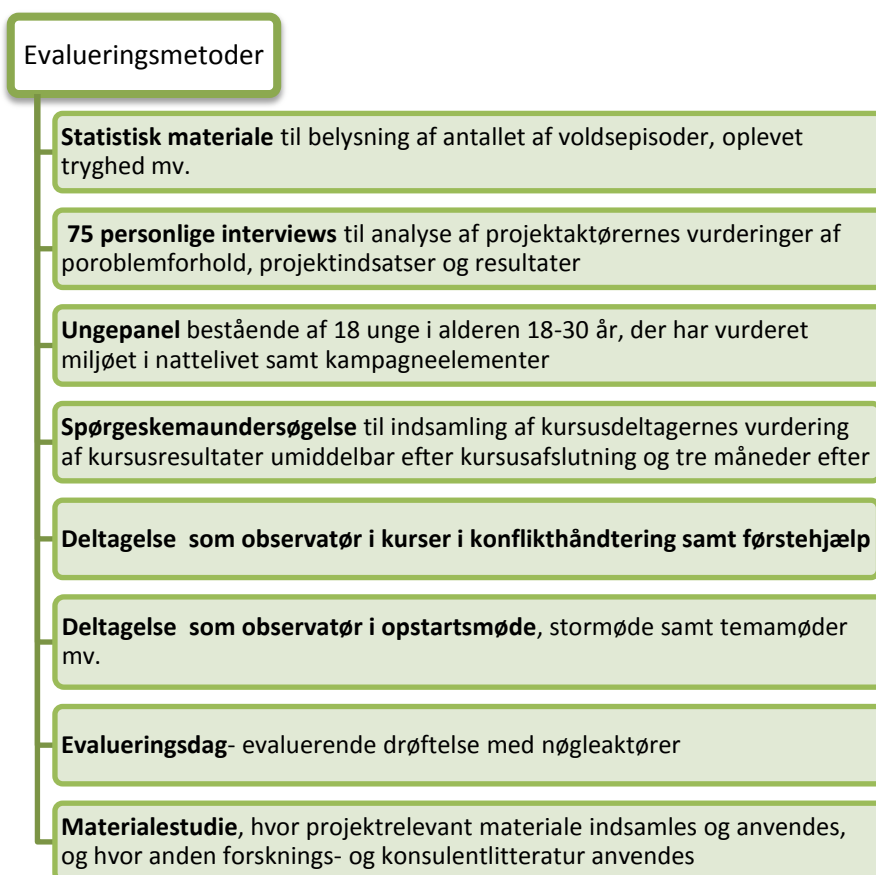
LG Insight har benyttet et såkaldt ungepanel, hvor yngre nattelivsgæster har givet udtryk for deres oplevelser i nattelivet og deres vurdering af projektets indsatser. Panelet har bestået af 18 mænd og kvinder i alderen 18-26 år, som regelmæssigt går i byen i Indre København. Panelet blev interviewet i efteråret 2009 og igen i efteråret 2010.

Spørgeskema

Der er gennemført en elektronisk spørgeskemaundersøgelse blandt kursusedtagerne for at afdække deres opfattelser og udbytte af kurserne. Skemaet blev sendt til deltagerne 14 dage efter kursusafslutning for på den vis at få mulighed for at male, hvorvidt deltagerne i mellempærioden havde haft mulighed for at anvende den nye viden fra kurserne. Kursisterne, der ikke havde e-mail, blev søgt kontaktet per telefon. 31 kursister har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen.

Materialestudier og statistik

Evalueringen omfatter også relevant skriftligt materiale udarbejdet eller udleveret i forbindelse med projekt TDA - herunder referater, kriminalitetsstatik og tryghedsindeks. Evalueringen inkluderer også pressemateriale samt relevant forsknings- og konsulentlitteratur fra ind- og udland.

Succeskriterierne er relateret til partnerskabsprocessen, samarbejdsformer, inddragelsen af aktører osv.:

- Hvor mange restauratører er blevet certificerede?
- Hvad er restauratørernes vurdering af certificeringsordningen?
- Kan certificeringsordningen øge trygheden i nattelivet og hvordan?
- Er der blevet afholdt kurser, med hvilket indhold og hvor mange har deltaget?
- Hvilken betydning har kurserne haft?
- Er der etableret et nattelivsforum og i hvilken form?
- Er der gennemført en kampagne – på hvilken vis og med hvilken gennemslagskraft?
- Har nattelivets gæster bemærket nogen forskel?
- Føler nattelivets gæster sig trygge?

Der er undervejs i evalueringen blevet udarbejdet følgende deldokumenter:

- En evalueringsmanual med beskrivelse af de metoder og processer, der indgår i evalueringen.
- En mini-undersøgelse – som opfølgning på første stormøde. Undersøgelsen var baseret på interviews og møder med restaurationsejere og andre vigtige partnere i TDA.
- Opsamling fra ungepanel vedr. erfaringer fra det københavnske natteliv og kampagne.
- Planen skitserer således både evalueringsmetoder (kvalitative og kvantitative) og tidsplan.
En tryghedsprofil/-karakteristik af nattelivet i Indre By i København med fokus på bl.a.:
 - Kriminalitet i København - kriminalitet i den indre by
 - Alkohol vaner og servering told
 - dørmænd og adgangskontrol - nye former for adgangskontrol
 - Det multikulturelle natteliv.
 - Øjne i natten
 - Samarbejde mellem restauranter
 - Eksisterende tjenester og kurser der er relevante for dette projekt

Tryghed i nattelivet

En profil af centrale tryghedselementer
i nattelivet i Indre København

April 2010

Indhold

Trygt Natteliv – en profil af København set i tryghedsperspektiv	3
Tryghed i Indre By	5
Oplevelsen af tryghed.....	5
Kriminalitet.....	7
Kriminalitet i Indre By	7
Alkoholvaner i nattelivet	10
Udskænkning af alkohol i København	11
Rusmidler.....	12
Dørmænd og adgangskontrol	13
Multikulturelt natteliv.....	14
Nye former for adgangskontrol.....	15
Plastglas.....	16
Nattelivets aktører	16
Øjne i natten.....	17
Natteravnene	17
Kiosker mv.	18
Samarbejde mellem restauratører	19
Kurser.....	19
Typer af kurser	20

Trygt Natteliv – en profil af København set i tryghedsperspektiv

København er generelt en tryk by – og opleves også som tryk af byens indbyggere. Byen er dog af en størrelse og mangfoldighed, som betyder, at trygheden – den faktiske såvel som den oplevede – varierer mellem de enkelte områder af byen. Københavns Kommune iværksætter derfor også løbende kriminalitetsforebyggende og tryghedsskabende tiltag i byen, som skal styrke trygheden yderligere. Ikke mindst med projekt “Sikker By” har Københavns Kommune de seneste år gennemført en række tiltag, som skal gøre København til en mere tryk og sikker by at leve i.

Som en del af Københavns Kommunes fokus på tryk, iværksatte kommunen i 2009 projektet “Tryk den af - Partnerskab for et sikkert natteliv i København”. Projektet har til formål at styrke samarbejdet mellem de centrale aktører i nattelivet og igangsætte en række konkrete tiltag, der skal gøre det endnu mere tryk og sikkert at gå i byen i København. Projektet har som udgangspunkt har fokus på Indre København, som dels er en meget væsentlig del af nattelivets tilbud og som samtidig har byens største antal anmeldelser af kriminalitet.

Som et naturligt element af projektet og dets evaluering er der med nærværende notat blevet udarbejdet en profil, som beskriver og afdækker det københavnske natteliv set i et tryksperspektiv. Profilen bygger på lovgivning, praksis og erfaringer, som var gældende ved projektets opstart samt viden, som er blevet indsamlet i forbindelse med projektets indledende periode. Profilen skildrer således områder med særlig betydning for tryk og skitserer på den vis relevante fokus- og handlingsområder for projektet. Samtidig danner profilen et situationsbillede, som Københavns Kommune og øvrige aktører kan bruge som baseline for den fremtidige udvikling i nattelivet i København. Profilen henvender sig dog samtidig til en større målgruppe, idet den også giver et sammenligningsgrundlag for andre byer i ind- og udland, som ønsker at iværksætte tryksskabende tiltag. LG Insight har som evaluator for projektet udarbejdet profilen.

Befolkningens oplevelse af tryk er imidlertid et stort og komplekst område. Ambitionen med denne profil er da heller ikke at afdække samtlige tryksbetydende forhold men derimod at pege på nogle generelle og centrale forhold, som har indvirkning på de københavnske nattegæsters oplevelse af tryk og dermed har særlig relevans for projektet.

Profilen tager - i det omfang, det er muligt og relevant - udgangspunkt i Indre København (Middelalderbyen), idet der dog også inddrages viden og perspektivering fra den øvrige del af byen. Profilen bygger på informationer indhentet via interview, panel og eksisterende undersøgelser og materialer (bl.a. Trykindsdekset, lovgivning m.v.)

Indre By

Indre By er betegnelsen for den inderste bydel af København. Der bor i alt knap 50.000 indbyggere i området, der afgrænses af søerne og havneløbet. Projekt Trygt Natteliv har afgrænset indsatsen geografisk i forhold til primært at dække Middelalderbyen, som er den ældste del af indre by.

Der bor knap 6.000 indbyggere i Middelalderbyen. Set i forhold til København som helhed er aldersgennemsnittet i Middelalderbyen højere – og der bor langt færre børnefamilier. Der bor således generelt flere i aldersgrupperne mellem 19-24 år og 50-64 år – indbyggere som typisk endnu ikke har fået børn eller ikke længere har små og hjemmeboende børn.

Indre København/Middelalderbyen er karakteriseret ved at være en bydel, hvor mange mennesker opholder sig uden at være bosat. Områdets gågader, butikker, restauranter, kulturelle tilbud og natteliv tiltrækker således borgere fra resten af byen, Danmark og udland.

En undersøgelse foretaget af Københavns Kommune i 2007 viste, at der på en sommerdag i gennemsnit er 28.000 fodgængere pr. time i Middelalderbyens gå- og sivegader. Tilsvarende er der i aften timerne 11.500 fodgængere pr. time på de samme gader. Bydelen tiltrækker mange aldersgrupper – men modsat beboersammensætningen er der flest besøgende i alderen 15-34 år. Om vinteren er der generelt kun halvt så mange besøgende som om sommeren.

I gennemsnit er 53 pct. af de besøgende i Middelalderbyen fra Københavns eller Frederiksbergs Kommune. Knap hver femte (18 pct.) kommer fra forstæderne til København, mens 15 pct. af de besøgende kommer fra det øvrige Danmark. 13 pct. af de besøgende er bosat i udlandet. Der er i Middelalderbyen ca. 350 restauranter og cafeer.

Tryghed i Indre By

Københavns Kommune har i 2008 udviklet og iværksat et Tryghedsindeks. Indekset måler, hvilken effekt de igangsatte kriminalitetsforebyggende og tryghedsskabende aktiviteter i København har haft på beboerne og deres hverdag - opgjort for de enkelte dele af byen.

I Tryghedsindekset vurderer borgerne, om dels om de har været udsat for kriminalitet i København og dels deres oplevelser af tryghed i lokalområdet. Borgernes oplevelser sammenholdes med politiets opgørelser over anmeldelser i området. Tryghedsindekset gennemføres i samarbejde med Københavns Politi.

Tryghedsindekset bygger således på to datasæt, nemlig politiets statistik over anmeldelser samt en survey gennemført blandt mere end 7000 borgere i København omkring deres oplevelser af kriminalitet og tryghed i nabolaget.

Dette afsnits beskrivelse af trygheden tager dels udgangspunkt i Tryghedsindekset og dels i LG Insight fremkomne resultater af fokusgrupper, interview mv. LG Insight har blandt andet samlet et panel af unge i alderen 18-30 år med ligelig fordeling på køn og med repræsentation af unge med etnisk dansk baggrund og unge med anden etnisk baggrund end dansk. Der er tale om unge, som jævnligt går i byen i Indre København, og de har bidraget med deres oplevelser af nattelivet. Derudover inddrages viden erhvervet gennem interview med Natteravnene, restauratører, dørmænd mv.

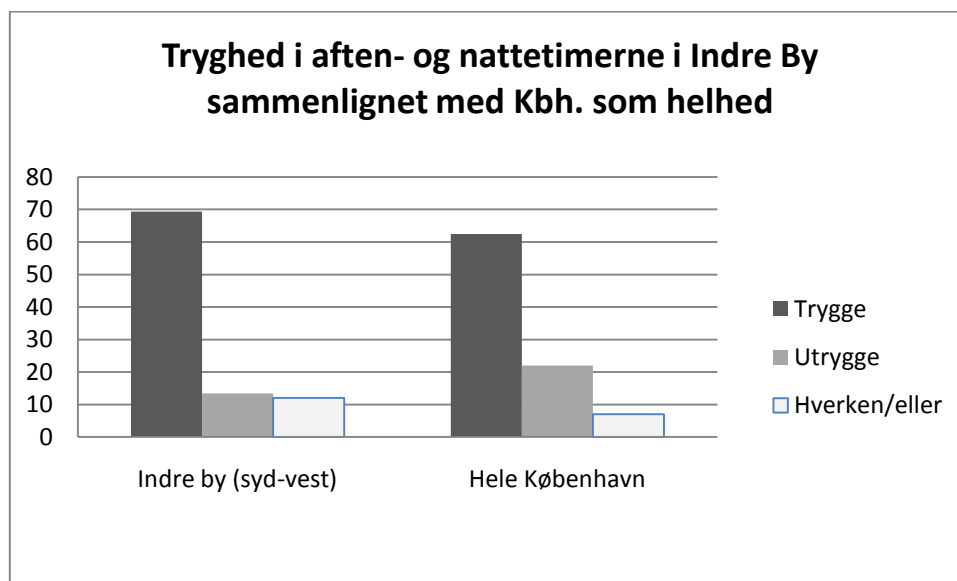
Oplevelsen af tryghed

København er en stor by med meget forskellig sammensætning af indbyggere, byliv, ejendomme mv. Overordnet udtrykker indbyggerne i København imidlertid, at de oplever byen som tryk. Både generelt og i deres eget lokalområde. Københavnerne oplever kun i begrænset omfang kriminalitet i deres færden i byen.

To ud af tre københavnere i Tryghedsindekset føler sig trygge i nærområdet i aften- og nattetimerne. Størst er utrygheden på gaden. Hver fjerde af de indbyggere, som føler sig utrygge, oplever utrygheden som størst på gaden – dernæst følger stationer og stoppesteder, stier og parker.

Trygheden gør sig også gældende for borgere bosat i Indre København. Beboerne i indre by har således overvejende en tryk oplevelse af deres nærområde. Knap 70 pct. af beboerne i midtbyen føler sig trygge ved at færdes i lokalområdet i aften og nattetimerne. Det samme er tilfældet for ca. 63 pct. af beboerne i København som helhed. 13 pct. af Indre Bys beboere føler sig decideret

utrygge ved at færdes i bydelen i aften- og nattetimerne – det samme er tilfældet for knap hver fjerde (22 pct.) af indbyggerne i Københavns andre bydele.

Kilde: Tryghedsindekset, Københavns Kommune, 2009

Trygheden er også stor hos deltagerne af brugerpanelet for Trygt Natteliv. 2 ud af 3 af panelets deltagere går i byen flere gange om måneden og de føler sig alle sammen trygge, når de går i byen. Det samme gør de paneldeltagere, som knap så hyppigt går i byen i Indre København. To paneldeltagere tilkendegiver, at de føler sig utrygge i nattelivet – der er tale om personer som mere sjældent går i byen i Indre København. Andre undersøgelser (bl.a. Trygfonden) har på samme vis dokumenteret, at de færreste unge er blevet udsat for vold i nattelivet, og derfor frygter de unge ikke at møde vold, når de bevæger sig i byen i nattetimerne. Mange unge har dog en opfattelse af, at der foregår en del vold, som de ikke kender til, og derfor undgår de bestemte steder, som de forbinder med risiko for vold/ballade.

Godt halvdelen af panelets deltagere har dog oplevet at føle sig utrygge ved enkelte episoder i nattelivet. Det er både mænd og kvinder – på tværs af etnicitet - som har været bragt i en utryg situation. De utrygge situationer inkluderer alt fra deltagere, der har været vidne til slagsmål, fået ubehagelige tilråb, er blevet overfaldet eller har været vidne til egentligt skyderi. De fleste har dog ikke selv oplevet at blive overfaldet – de har derimod været vidner til overfald på andre, slagsmål el. lign.

Det er udsagnet fra panel og aktører, at nattelivets gæster oftest følges ad, når de er på vej i byen men også på vej hjem. Det er også tydeligt, at utrygheden hos panelets deltagere opstår, når de skal bevæge sig alene gennem byen – særligt i forbindelse med hjemtransporten. De understreger,

at det for dem er vigtigt at have nogen at følges med. Generelt udtrykker de unge dog, at det er meget nemt at transportere sig hjem, og at de offentlige trafikforbindelser er gode. Flere af deltagerne – især kvinderne - bemærker dog, at der ofte er tomt i f.eks. metroen og det derfor føles utrygt. Ligeledes er flere af kvinderne utrygge ved at tage en taxa alene.

Kriminalitet

Borgernes oplevelse af tryghed hænger (delvist) sammen med den faktiske kriminalitet. Der er en række faktorer, som har afgørende indflydelse på kriminalitetsomfanget i en by. Socioøkonomiske og demografiske indikatorer kan dokumenteres at påvirke kriminaliteten. Påvirkende faktorer er bl.a.

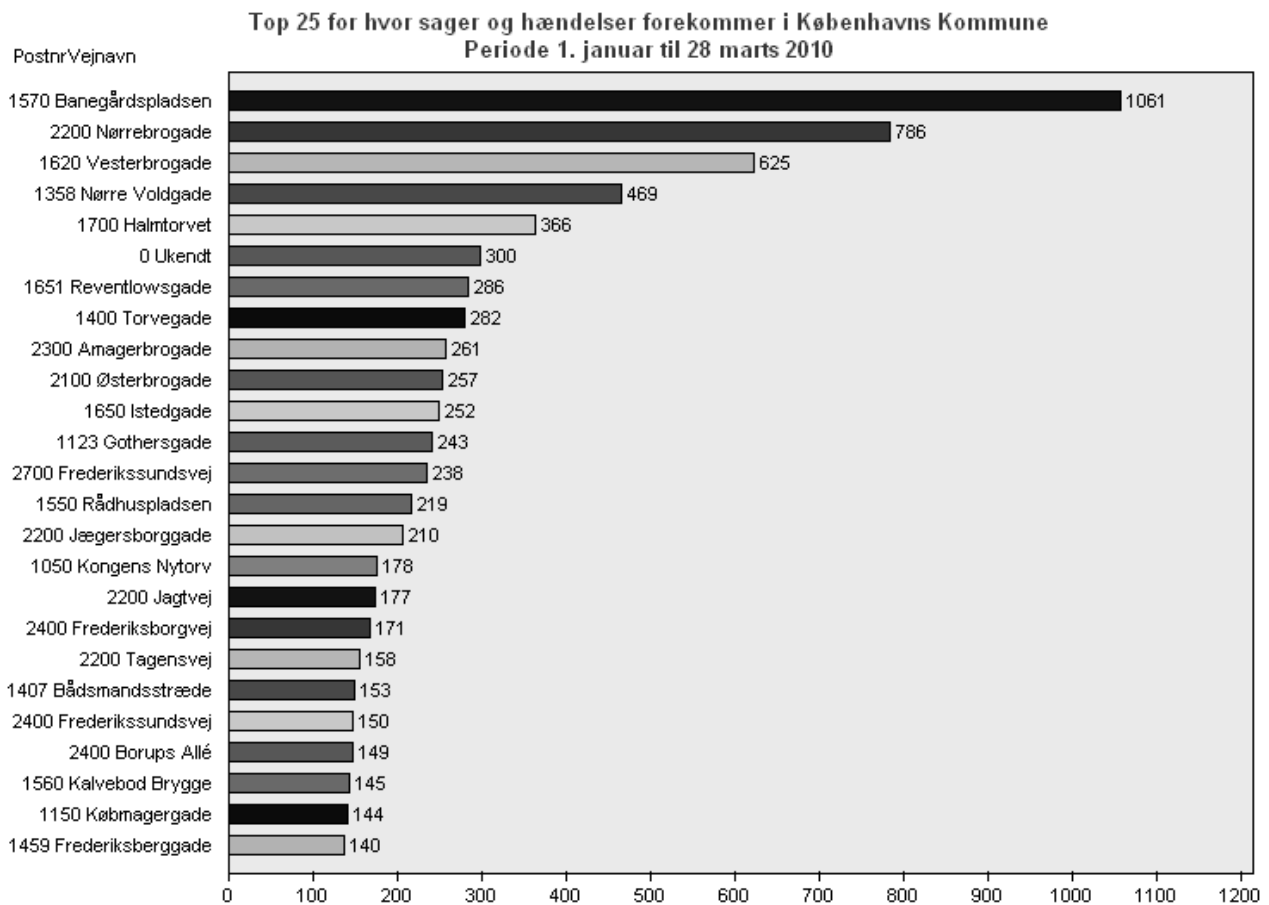
- Boligform – Jo flere der bor i hus, desto lavere kriminalitetsgrad.
- Borgere på kontanthjælp – jo flere på kontanthjælp, jo mere kriminalitet.
- Urbaniseringsgrad – jo højere urbaniseringsgrad, jo mere kriminalitet i kommunen.
- Antal borgere i alderen 15-19 år – mange unge i alderen 15-19 år betyder mere kriminalitet.
- Enlige kvinder med børn – mange enlige kvinder med børn betyder forholdsvis megen kriminalitet.
- Alder 10-14 år – jo flere børn i alderen 10-14 år, der er i en kommune, desto mindre kriminalitet må der forventes at være.
- Højeste uddannelse: Bachelor, mellemlang eller lang videregående uddannelse Dvs. at der i kommuner med mange veluddannede indbyggere må forventes forholdsvis lidt kriminalitet.

København er præget af en række af ovenstående karakteristika og har da også mere kriminalitet end det øvrige land generelt. Sammenlignet med en række forstadskommuner med samme sammensætning af beboere og bebyggelse, er kriminalitetsniveauet imidlertid det samme (Justitsministeriet, 2009).

Kriminalitet i Indre By

Hvad angår antallet af faktiske anmeldelser af kriminalitet er der store variationer mellem bydelene. I nogle områder af København er der således relativt mange anmeldelser. Det gælder bl.a. Indre By. Det er således den sydvestlige Indre By (området fra Hovedbanen til Kgs. Nytorv), som har det højeste antal anmeldelser pr. 1000 indbyggere for vold, trusler om vold, tyveri, indbrud, hærværk og chikane/gener/tilråb.

Figur 1. De 25 områder af Københavns Kommune med flest kriminelle hændelser i perioden jan-marts 2010

Kilde: Københavns Politi, 2010

Det høje antal anmeldelser i Indre By står i nogen grad i kontrast til den oplevede høje grad af tryghed blandt beboerne i bydelen. Forklaringen vurderes at være, at beboerne dels ikke oplever en alvorsgrad i kriminaliteten, som påvirker deres tryghedsfølelse og dels at en lang række anmeldelser kommer fra borgere, som er gæster i bydelen.

Anmeldelserne har et omfang (byens højeste), som peger på, at der er behov for en markant indsats til styrkelse af trygheden i bydelen. Der er særligt behov for en indsats i forhold til narkotika, hærværk og chikane.

Den personfarlige kriminalitet begås altovervejende i forbindelse med byens natteliv – dvs. ved diskoteker, barer/beværtninger eller ved transportcentre (banegårde, bus og taxaholdepladser). Der er typisk tale om episoder, hvor unge mænd i påvirket tilstand er involveret i slagsmål eller begår umotiveret vold.

Det er imidlertid ikke grov og tilfældig vold, som præger det generelle nattelivsbillede. Antallet af voldssager er da også faldende. Der har således i København været et fald på 17 pct. i antal hændelser med vold og kvalificeret vold i de første tre måneder af 2010 set i forhold til samme måneder i 2009.

Antallet af kriminelle hændelser i nattelivet er naturligt størst fredag og lørdag aftener samt i forbindelse med ferie- og helligdage. Set i forhold til døgnets timer er det især timerne omkring og efter midnat, hvor kriminalitetsraten stiger. Godt 20 pct. af alle kriminelle hændelser i Københavns Kommune er således foregået i timerne fra kl. 23-03. Tilsvarende er 7 pct. foregået i tidsrummet mellem kl. 03-06. Det er vurderingen blandt nattelivets aktører, at der i de sene nattetimer/tidlige morgentimer er langt flere stærkt berusede/påvirkede gæster i nattelivet, og konflikterne let får en anden alvorsgrad. Natteravnene befinder sig ikke i bylivet på dette tidspunkt, mens politiet i samme tidsrum sætter ekstra bemanning på i de dele af bylivet, hvor mange mennesker er på gaden.

Langt fra alle forbrydelser anmeldes. Der er derfor ikke overensstemmelse mellem de anmeldte og oplevede forbrydelser. Af tryghedsindekset for København fremgår det, at 86 pct. af de borgere, som har oplevet trusler om vold, ikke har anmeldt disse til politiet. Det samme er tilfældet for mere end 2/3 af de borgere, som faktisk har været udsat for vold.

I kriminalitetsstatistikken skjules derfor et mørketal af forhold, der ikke anmeldes til politiet. Det er inden for alle kriminalitetstyper – også de mere alvorlige bl.a. mindre overfald, dummebøder og trusler m.m. anmeldes ikke altid. Det vurderes at op mod 70 % af de personer, som er blevet udsat for kriminalitet, aldrig anmelder episoden.

Indre by har generelt et lavere mørketal af kriminalitet, i forhold til København generelt. Mørketallene for distriktet er således lavere end gennemsnittene for København som helhed.

Hvordan fester de unge?

Trygfonden afdækkede i 2008 i en større spørgeskemaundersøgelse bl.a. de unges festvaner. Spørgeskemaundersøgelse blandt danske unge i alderen 16-24 år viste, at de unges primære formål med at gå til fest eller i byen er at have det sjovt og at hygge sig.

91 pct. af undersøgelsens unge svarede, at de går til fest eller i byen for at have det sjovt. Godt 2/3 eller 69 pct. svarede, at de går ud for at hygge sig. Knap 1/3 (29 pct.) går i byen med det formål at drikke sig fulde. Det er primært unge mænd, som svarer, at de tager til fest for at drikke sig fulde. Svarene passer i høj grad med de udsagn, som er kommet fra det nedsatte panel af nattelivsgæster – her har det hyggelige samvær med vennerne også første prioritet for byturen.

Generelt opfører de unge sig fornuftigt, når de går i byen. De unge er meget opmærksomme på at undgå voldelige episoder og steder og passer på hinanden. 3 ud af 4 følges med andre, når de går til eller hjem fra byen. Det samme er tilfældet for evalueringens brugerpanel, som fremhæver, at det er vigtigt for dem at have noget at følges med.

De unge har dog et stort forbrug af alkohol. Forbruget af alkohol er ikke kun bekymrende i forhold til sundheden men også i forhold til sikkerheden i nattelivet. Vold og alkohol hænger ofte sammen – i 88 pct. af alle tilfælde med ungdomsgadevold var offer og/eller gerningsmand påvirkede af alkohol. Der er således en tendens til, at konflikter oftere risikerer at udvikle sig voldeligt, hvis der er stoffer eller alkohol involveret.

Alkoholvaner i nattelivet

Alkohol indgår – i varierende omfang – som en del af de fleste danskeres liv. I Danmark benyttes således mange anledninger til at drikke alkohol og der er en forholdsvis stor accept af alkohol og beruselse. Sundhedsstyrelsen beskriver den danske alkoholkultur som en kombination af den sydeuropæiske, hvor det er i orden med et enkelt glas vin til aftenmaden på en hverdag og den nordiske kultur, hvor det er acceptabelt at drikke meget alkohol på én gang.

Alkohol er også en naturlig del af nattelivet – i København som i landets øvrige byer - hvad enten den indtages i små eller store mængder på cocktail- eller vinbarer, bierstuber, værthuse eller caféer mv. eller indgår som en del af nattens festligheder i klubben, på diskoteket osv.

Københavns Kommune udarbejdede i 2005 en alkoholpolitisk handlingsplan. I forbindelse med planen blev der foretaget en undersøgelse af københavnernes forbrug af alkohol. Det viste sig, at ca. ¾ af københavnernes drak alkohol i weekenden, og at knap 25 pct. af københavnernes drak 10 genstande eller mere fra fredag til søndag – navnlig de unge (mænd) var storforbrugere af alkohol i weekenderne. Halvdelen af de unge københavnske mænd drak mere end 10 genstande i weekenden. Den beruselsesorienterede alkoholkultur må således vurderes at være blevet givet videre til de unge, som i Danmark dels begynder at drikke i en relativt tidlig alder og dels indtager relativt store mængder alkohol. Danske unge - også i København - drikker i alderen 15-16 år mere alkohol end unge i andre europæiske lande. De helt unge under 18 år indtager typisk drikkevarerne i private sammenhænge, idet det i Danmark er forbudt på serveringssteder at servere stærke drikke for personer, der ikke er fyldt 18 år.

Generelt er den nedre aldersgrænse til de fleste københavnske diskoteker, barer og natklubber da også min.18 år. Flere steder afholdes dog ungearrangementer/-aftener, hvor aldersgrænsen for adgang er fastsat til 16 år, men hvor kun unge, der er fyldt 18 år, kan få udskænket stærke drikke.

Det er vigtigt for trygheden i nattelivet, at alkoholindtagelsen i bylivet sker under kontrollerede og ansvarlige rammer. Såvel kriminalitetsstatistikker som restauratørernes udsagn vidner nemlig om en sammenhæng mellem vold og påvirkning af rusmidler og alkohol. Mange voldelige episoder sker således i forbindelse med at påvirkede gæster ikke kan kontrollere deres temperament, fremprovokerer konflikter og reagerer ubegrundet aggressivt. Offentlig udskænkning af alkohol kan da i Danmark også kun ske med tildelt alkoholbevilling.

Udskænkning af alkohol i København

Et udskænkingssted i København kan opnå en alkoholbevilling, få udvidet sin åbningstid m.v. gennem en ansøgning til det kommunale bevillingsnævn, der har sit lovgrundlag i lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v. (lovbekendtgørelse nr. 786 af 9. august 2005). Bevillingsnævnet i Københavns Kommune består af Kultur- og Fritidsborgmesteren (der er formand for nævnet), 5 medlemmer valgt af Borgerrepræsentationen ved forholdstalsvalg samt en repræsentant for politiet valgt af politidirektøren. Der deltager ikke brancherepræsentanter i bevillingsnævnet i Københavns Kommune.

En alkoholbevilling gælder et bestemt forretningssted og for et tidsrum af 8 år. Bevillingen kan efter omstændighederne begrænses, herunder tidsmæssigt, og kan betinges af vilkår.

Alkoholbevillingen til serveringssted gives under hensyn til *samfundsmæssige, ædruelighedsmæssige, ordensmæssige og sammenhængende* hensyn. Der lægges bl.a. vægt på,

- om bevillingsansøgeren har udvist en uforsvarlig adfærd
- bevillingsansøgerens forretningsmæssige kvalifikationer
- bevillingsansøgerens økonomiske forhold og finansieringsplan
- størrelse, indretning og karakter i øvrigt af serveringsstedet
- serveringsstedets beliggenhed, hvorved der kan anlægges byplanmæssige betragtninger
- om der som følge af en for stærk lokal koncentration af restaurationsvirksomhed kan frygtes uforsvarlig drift eller andre ædrueligheds- eller ordensmæssige problemer
- om der foreligger andre konkrete ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politimæssige forhold, der gør det betænkeligt, at alkoholbevilling gives.

Alkoholbevillingen kan frakendes eller tilbagekaldes. Dette kan ske, hvis et udskænkingssted har overtrådt et eller flere af de ovenstående vilkår for tildeling af alkoholbevilling. Bevillingsnævnet i Københavns Kommune har således også mulighed for at kunne frakende udskænkingssteder deres bevilling ud fra eksempelvis samfundsmæssige hensyn – f.eks. hvis deres alkoholpolitik vurderes at understøtte umådeholdent druk hos unge. Det er eksempelvis forbudt at udskænke

alkohol til personer, om hvem det må antages at de ved yderligere indtagelse af stærke drikke vil kunne bringe sig selv i fare eller være til fare eller ulempe for andre.

Et andet eksempel, der kunne lede til frakendelse af bevilling kunne være, at der forekom udskænkning til unge under 18 år. Et eksempel herpå kunne være at et diskotek via et internetforum henvendte sig til unge fra 16 år med følgende besked: "Vi har sørget for fri bar hele natten igennem til alle gæster! Så betal din entre med et smil, og drik til du VÆÆÆLTER uanset din alder!" En sådan handling ville dels føre til besøg af politiet, der skulle kontrollere rigtigheden af beskeden omkring (ulovlig) udskænkning uanset alder– og selv om udskækningsalderen overholdes - dels kunne føre til genvurdering af stedets tildelte alkoholbevilling, da beskeden sender forkerte signaler til de unge om alkoholindtagelse og derfor strider mod samfundets ønsker om at unge omgås alkohol på fornuftig vis.

Københavns Politi har en egentlig bevillingsenhed, som er opdelt på hhv. en administrativ enhed (samlet for hele København) og tre operative enheder fordelt på tre stationer, hvor Station City dækker indre by. De operative enheder patruljerer torsdag, fredag og lørdag aften/nat i København, hvor de kontrollerer om dørmændene er godkendte, om der er ryddet forsvarligt af bordene, om der sælges alkohol til unge under 18 år etc. Det sker relativt sjældent, at der er så alvorlige forhold til stede på et udskækningssted, at de mister bevillingen. Generelt har politiet godt samarbejde med restauratørerne i nattelivet.

Rusmidler

Der er meget forskel på, hvilken opfattelse der af udbredelsen af narkotika, hash m.m. i nattelivet og dets miljø, og der er derfor ikke et entydigt svar på omfanget af stoffer i nattelivet. Nogle vurderer, at brugen af stoffer er blevet langt mere udbredt de seneste år i København – andre vurderer af omfanget har været stabilt over flere år. Det er vurderingen i de interview, som er blevet foretaget i forbindelse med nærværende profil og som understøttes af bl.a. rapporten Nydanskere i nattelivet (Rådgivende Sociologer, 2007), at det især er de centrale diskoteker og klubber, som oplever en stigning i brugen af stoffer.

Det er samtidig vurderingen, at stofferne betyder mindre tolerance og dermed potentielt flere konflikter blandt gæsterne. Det fremgår også af politiets udsagn, at der ofte er rusmiddelpåvirkede personer involveret i voldsepisoder i nattelivet, og at volden flytter og koncentrerer sig om de steder, hvor de særligt hårde grupper holder til (kilde: Nydanskere i nattelivet, Rådgivende Sociologer Juni 2007).

Der er blandt deltagerne, som har bidraget til nærværende profil, ikke kendskab til steder i Kbh. som har indført narkokontrol (med spytprøver etc). I stedet forsøger stederne at undgå at tiltrække uheldigt publikum ved at forlange dresscode, spille bestemte former for musik (f.eks.

danske slagere), forbyde mere end én person på toilettet ad gangen, lave åbne sprækker nederst på døren (kontrol af, at der kun er én på toilettet) samt smøre olier mv. på toiletbræt mv, således at evt. narkotiske stoffer ødelægges, hvis de placeres herpå.

Når flere musik- og spillesteder bevidst forsøger at være mindre attraktive for typer af gæster med forbrug af euforiserende stoffer, sker dette ikke alene af hensyn til gæsternes helbred og sikkerhed men også for diskotekernes egen vinding. Det er erfaringen fra nogle diskoteker, at brugen af f.eks. Ecstasy fjerner trangen til alkohol, hvilket betyder en væsentlig nedgang i salget på diskoteket. Andre peger dog på, at, at nogle former for stoffer gør det muligt at drikke mere end ellers og derfor kan gavne stedets omsætning. Derfor er det vanskeligt at afgøre størrelsen af det økonomiske incitament til at hindre stoffer. Det er dog politiets erfaring, at stoffer generelt er ilde set på diskoteker, spillesteder mv. Politiet oplever således, at restauratørerne selv ofte tilkalder politiets bevillingsenhed for kontrolbesøg, hvis de fornemmer salg af stoffer el.lign.

Dørmænd og adgangskontrol

Det er dørmændenes primære opgave at forhindre, at der kommer personer ind, som vil lave ballade med deraf følgende muligheder for vold etc. Dørmændene har således en vigtig funktion i forhold til at sikre et trygt natteliv indenfor på gå-i-byen-stederne.

Dørmænd i restaurationsvirksomheder i Danmark skal derfor være autoriserede. Autorisationen meddeles i København af politidirektøren i København men gælder for hele landet.

Dørmandsautorisation kan meddeles en person, der

- 1) er fyldt 18 år,
- 2) opfylder krav til uddannelse fastsat af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
- 3) ikke er dømt for strafbart forhold, der indebærer en nærliggende fare for misbrug af hvervet
- 4) ikke har udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at vedkommende ikke vil udøve hvervet på forsvarlig måde.

Politiet kan gøre undtagelse fra kravet om uddannelse, hvis en person har de fornødne kvalifikationer.

Den tryghed, som dørmændene skal sikre, er til gavn for gæsterne men i høj grad også for stedet selv. Voldelige episoder giver stedet et dårligt image, som kan få gæster til at holde sig væk og det kan i sidste ende føre til at stedet må lukke. Der er derfor også generelt fra restauratørernes side en stor opmærksomhed på vigtigheden af dørmandsfunktionen i forhold til at sikre tryghed, sikkerhed og samtidig fastholde et åbent og venligt miljø.

Det er dog samtidig vurderingen fra såvel restauratører, politi og nattelivsgæster, at der er stor forskel på måden hvorpå dørmandsgerningen varetages. Flere restauratører giver udtryk for, at der kan være brug for at kigge nærmere på og evt. udbygge nogle af dørmændenes kvalifikationer.

De varetager en vanskelig post, og det er da også dørmændenes egen vurdering, at deres arbejde de seneste år er blevet sværere og mere farligt. Der forekommer i dag en anden form for konfrontationer, hvor der f.eks. hyppigere trækkes kniv og samtidig vurderer dørmændene, at en større andel gæster er påvirkede af euforiserende midler. Dørmændene giver da også udtryk for, at de har et udsat job, og deres fagforbund vurderer, at mange dørmænd har oplevet at blive overfaldet af aggressive gæster. Samtidig er der kommet nye udfordringer i form af et mere etnisk mangfoldigt natteliv, som fordrer en større interkulturel forståelse. Dette element indgår i dag også i dørmandsuddannelsen, men flere har udtrykt behov for en udvidet kompetenceudvikling på dette område.

Multikulturelt natteliv

Etniske minoriteter udgør da også en særlig udfordring for nattelivets aktører. Der er for alle parter i nattelivet brug for en multikulturel forståelse for etniske minoriteter, som kan have andre sprogkompetencer, udtryksformer, kropssprog osv. Såvel personalet i garderoben, i baren og ikke mindst i døren har brug for kompetencer i forhold til at sikre et åbent og trygt multikulturelt natteliv.

Flere restauratører giver udtryk for, at nogle af de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund har en attitude, som kan opfattes provokerende og konfliktskabende i nattelivet. De unge mænd er ikke voldelige eller truende, men kan let komme til at virke sådan på andre gæster. Derfor oplever flere unge etniske minoriteter at blive afvist ved indgangen uden at have gjort noget forkert – de afvises alene på en fornemmelse hos dørmændene. De unge står således og venter på at komme ind, for så at blive afvist uden en klar begrundelse andet end, at de kan opfattes som ballademagere. Det skaber vrede og frustration hos de unge og kan føre til tilspidsede situationer med trusler og tilkald af politi.

Flere gå-i-byen-stederne har en fornemmelse af, at der er flere provokationer, optrin og konflikter, når der er mange unge indvandrermande samme sted. Dette betyder, at flere helt fredelige unge med etnisk minoritetsbaggrund nogle gange udelukkes på grund af frygten.

Københavns Integrationsråd, Københavns Kommune, Danmarks Restauranter og Caf er, Det Kriminalpr eventive R d og Århus Kommune fik i 2007 sammen udarbejdet en undersøgelse med særligt fokus på nydanskere i nattelivet (Nydanskere i nattelivet, Rådgivende Sociologer Juni 2007). Undersøgelsen viste bl.a. der i nattelivet sker en uretmæssig diskrimination af unge med etnisk minoritetsbaggrund i nattelivet, men også at der er problematiske grupperinger af nydanskere i nattelivet. Et træk som også er blevet fremhævet af restauratører, politi og nattelivets gæster, der har medvirket til nærværende profil. De fortæller, at der udenfor eller i nærheden af flere af gå-i-byen-stedernes indgange samles grupper af unge med etnisk minoritetsbaggrund. Det er vurderingen fra restauratørerne, at de unge ikke ønsker at komme ind

og derfor heller ikke forsøger at komme det. De unge laver ofte ikke andet end at stå sammen i grupper og snakke indbyrdes – dette dog ofte meget højt.

Det er vurderingen fra gæster i nattelivet samt restauratører, at disse grupperinger i nattelivet gør andre gæster meget utrygge – de føler det ubehageligt at passere forbi grupperne, der kan være temmelig store og højrøstede. Flere gå-i-byen-steder kan fortælle om, at de har måttet tilkalde politiet, fordi gæster har følt sig generet. Dette har særligt været et problem omkring Gothersgade og Boltens Gård. Det er politiets vurdering at nogle af grupperingerne alene er der for at lave ballade – mens hovedparten bare ”hænger ud”. Grupperingerne består primært af unge mænd med anden etnisk herkomst end dansk, som ikke har et egentligt ønske om komme ind på diskoteket, klubben el.lign.

Nye former for adgangskontrol

Flere diskoteker og natklubber i Kbh. er (som andre steder i landet) begyndt også at anvende en anden form for adgangskontrol, nemlig elektronisk registrering af gæsterne ved indgangen. Diskotekerne/klubberne opretter således deres egne databaser over besøgende med personoplysninger, foto og/eller fingeraftryk. I databaserne registreres diskoteksgæsternes fødselsdato og adresse samt evt. oplysninger om karantæne fra det enkelte diskotek eller klub. Den enkelte gæst skal give tilladelse til at diskoteket/natklubben registrerer dem. Gives tilladelsen ikke, kan gæsten imidlertid ikke få adgang til diskoteket. Oprettes gæsten derimod i registret, vil hun/han ved efterfølgende besøg skulle afgive fingeraftryk for at få adgang til stedet. Derved kommer gæstens profil frem på en skærm og personalet kan se om gæsten er uønsket på stedet.

Det er ikke tilladt at udveksle oplysninger om personer mellem diskoteker/beværtninger, men loven giver imidlertid mulighed for at der i samarbejde med politiet kan etableres en fælles netdatabase, hvor diskotekerne med rød advarselsslampe kan få besked, når en af deres gæster har forhold, som giver anledning til at nægte denne adgang. Databasen vil være koblet til politiets arkiv over personer med forbud mod ophold i restauranter, men uden at man vil kunne se de konkrete personoplysninger, som har betinget forbuddet. Derved kan gæster, som er blevet udelukket på grund af fx voldelig adfærd på et diskotek, udelukkes fra andre gå-i-byen-steder. En sådan løsning er endnu ikke etableret i København men efterspørges af nattelivets aktører. Det er også politiets vurdering, at indførelsen af et register, hvor personer med tilhold fra ét sted kunne få ”rødt lys” de andre steder, ville være godt for nattelivet. Der er løbende en del personer, som har tilhold på enkelte steder.

Dansk Erhverv har i 2009 foranlediget en meningsmåling omkring brugen af registrering ved indgangen ved diskoteker mv., og det viser sig, at registreringspraksis generelt har stor opbakning

fra befolkningen. Det er opfattelsen hos hele 77 pct. af de adspurgte, at registreringen styrker trygheden i nattelivet.

Plastglas

Der findes i Indre København mange værtshuse, pubs og bodegaer – nogle med lang historik mens andre er nye eller ”genopståede”. Det er i forhold til nuværende dansk rygelov tilladt at ryge på værtshuse, restauranter og barer, der er under 40 kvadratmeter – og derfor er rygning også tilladt på flere af værtshusene i Indre By. På andre gå-i-byen-steder foregår rygningen i stedet udenfor. Og rygningen har betydet, at gæsterne nogle steder får lov til at tage deres drinks med udenfor. Her omhældes drinksene fra glas til engangsemballage, inden gæsterne bringer dem med ud på gaden. Det vurderes fra udskænkingsstederne, at der på en travl aften udleveres 60-80 ”rygerbægre”. Bægrene bringes med retur til udskænkingsstedet. Mange steder må drikkevarerne dog slet ikke medbringes udenfor, og der udleveres alene engangsglas når stedet lukker, og gæsterne kan få deres drik med på hjemvejen. Det er vurderingen fra udskænkingsstederne, at der samlet set er tale om et relativt lavt forbrug af engangsglas.

Flere gå-i-byen-steder i København (både værtshuse og barer) er begyndt at udskifte de almindelige glas med de genbrugelige plasticglas. Plastglassene skal kunne holde til, at der hoppes på det, det smides på gulvet, kastes mod væggen osv. Plasticglasset vil hverken gå i stykker eller ændre form. Politiet vurderer, at engangsglassene vil medføre færre glasskår på veje og fortove og samtidig færre glasstykker at fjerne på landets skadestuer. Endnu er brugen af plastglassene dog meget begrænset, og mange gå-i-byen steder vurderer umiddelbart ikke behov for at skifte fra glas til plast.

Nattelivets aktører

Nattelivet i København er bredt og mangfoldigt. Der er mange forskellige typer af restaurationer, som henvender sig til forskellige målgrupper. Der er spillesteder og klubber, som er rettet mod unge/ældre, har plads til mange/få gæster, er åbent for alle/kun for medlemmer, spiller hiphop/jazz osv. Stederne omfatter Bierstuber, cocktailbars, pubs, caféer, diskoteker, live spillesteder, natklubber, klassiske værtshuse og meget andet.

I de københavnske gå-i-byen-steder er der ofte i samme hus både bar, diskotek, spillested, natklub mv., således at stedet appellerer til mange forskellige gæster. F.eks. kan en natklub spille 80-90er musik i stueplan, nedenunder have bar med grandprixsange mens der på 2.sal er cocktailbar. Mange steder er der dresscode, således at hættetrøjer, synlige tatoveringer, kasketter mv. ikke er velkomne. Et enkelt diskotek praktiserer FRI BAR (drikkevarer er incl. i entré) – men generelt betales entre og drikkevarer særskilt. Hovedparten af diskotekerne har åbent til kl. 05-06 om morgenen. Det Københavnske natteliv begynder sent og gæsterne indfinder sig derfor typisk først

på dansestederne ved midnatstid og derefter. Forinden da har mange af dem været på cafeer og barer i byen.

Fænomenet ”diskoteker” er ved at ebbe ud i København som i andre danske byer. I stedet betegnes dansestederne ofte som ”klubber”. Brancheforeninger vurderer, at tendensen skyldes, at det aktuelt opfattes som mere eksklusivt at gå på klub, fordi det kan fordrer medlemskab eller personlig invitation. Klubberne har derved mulighed for at prioritere bestemte gæster og fravælge andre.

Indre København har da også en lang række natklubber med forskellige målgrupper, musikstil, kapacitet, åbningstider mv. Klubberne favner således alt fra små klubber, der er del af en elektronisk subkultur til meget eksklusive og nærmest hemmelige klubber, hvor kun medlemmer har adgang og hvor medlemskab alene sker gennem anbefaling fra andet medlem. Endelig er der også de store og bredtfavnende natklubber, som appellerer til mange typer af musiksmag.

Gæsterne i nattelivet og dermed også på diskoteker, barer og natklubber er de seneste mange år blevet stadig yngre – i København som i resten af Danmark. I modsætning til andre storbyer som London og Barcelona har der hidtil i København været få natklubber som var forbeholdt og rettet mod voksne. Derfor har der været efterlyst gå-i-byen-muligheder for de mere voksne nattelivsgæster. Flere klubber afholder derfor nu aftener for et mere modent publikum (f.eks. lørdag+24 år), ligesom andre klubber helt er forbeholdt et ældre publikum (f.eks. +30 år).

Øjne i natten

Natteravnene

Natteravnene startede som forening i Danmark i 1998. Natteravnenes primære formål er at medvirke til at skabe større lokal tryghed og især hjælpe børn og unge til øget livsglæde.

Natteravnenes arbejde består i, at ansvarlige og frivillige voksne planlægger og gennemfører vandringer i deres eget by- eller boligområde på dage, tidspunkter og steder, hvor man finder det relevant – typisk i aften- og nattetimerne.

De voksne går i hold af tre personer og bærer Natteravnenes karakteristiske gule jakker. De varetager hverken politimæssige eller professionelle sociale opgaver og har således ingen særlige beføjelser. De klarer sig alene med dialog og støtte. Med deres synlige tilstedeværelse skaber de tryghed og er til stede, hvis nogen har brug for hjælp. Det vurderes, at natteravnene er med til at reducere lokalt hærværk, vold og anden småkriminalitet.

Natteravnernes Landsdækkende arbejde finansieres af Fonden for Socialt Ansvar. Det er Fondens formål at yde støtte til aktiviteter, der kan fremme socialt ansvar hos virksomheder, institutioner og privatpersoner med henblik på at skabe tryghed i det offentlige rum.

I Sverige og Norge har man i mere end 30 år udviklet lignende "Natteravne-foreninger" og skabt gode resultater med større tryghed, samt mindre vold og hærværk til følge.

Det er Natteravnernes opfattelse, at nattelivet i København generelt er trygt og også opleves sådan af de unge. Det er sjældent, at Natteravnene er vidner til overfald eller ubehagelige episoder – oftest er der ikke brug for deres aktive hjælp – alene deres tilstedeværelse gør en forskel. Der kan dog være episoder, hvor berusede unge mennesker, har brug for hjælp til at få kontaktet deres forældre eller at få vist vej til bussen etc.

Kiosker mv.

Flere kiosker og fast-food-kæder mv. har døgnåbent og er dermed også en del af nattelivets aktører og øjne. Kioskerne har samtidig tilladelse til at sælge alkohol i hele åbningstiden.

Disse steder er ofte flittigt besøgt om natten – primært af glade og feststemte kunder men også af personer som har mere voldelig adfærd eller personer som søger tilflugt fra utrygge situationer på gaden eller decideret er voldsramte.

Nattelivsgæsterne bruger således disse butikker som trygge baser, hvor der er lys og mennesker. Det er de kiosker og butikker, som ligger tæt på gå-i-byen-steder, som fungerer som tryghedsbaser for nattelivets almindelige gæster men som også samtidig selv er udsatte for utrygge oplevelser.

Butikkerne oplever således også aggressive gæster, som er voldelige overfor både personale og andre kunder. Ligeledes opleves der problemer med øget tyveri i nattetimerne – navnlig fra berusede mennesker. Dansk Erhverv har dog i lighed med kæderne selv taget initiativer til styrkelse af butikkernes natlige tryghed for både kunderne og de ansatte, bl.a. i form af øget tilstedeværelse af sikkerhedsvagter i butikkerne, overfaldalarmer. Nattelivets gæster udtrykker selv, at de er glade for de døgnåbne butikker, som øger deres tryghedsfølelse, når de bevæger sig rundt i byen i de sene nattetimer.

Politiet

Politiet er generelt meget synlige i nattelivet. Særligt i de områder, hvor der erfaringsmæssigt forekommer uro og ballade (bl.a. fordi der er mange og berusede mennesker samlet). Politiet er derfor meget til stede i Indre By i nattetimerne – navnlig efter kl. 04.30 på særligt udsatte steder som f.eks. området ved Rådhuspladsen. Episoderne med optræk til alvorlig ballade sker typisk på dette tidspunkt, hvor diskotekerne lukker og gæsterne siver hjem. Politiet kan ved nærhed og

hurtige aktioner forebygge og/eller afhjælpe konfliktskabende forhold i nattelivet og samtidig skabe et tæt forhold til nattelivets aktører.

Samarbejde mellem restauratører

Der eksisterer i København flere formelle og uformelle samarbejdsrelationer mellem restauratørerne. Dels er der bl.a. etableret et netværk i kommunalt regi, hvor både kommune og restauratører er repræsenteret. Netværket er ikke et officielt høringsberettiget organ og mødes ca. 4 gange om året for at drøfte de forskellige problemstillinger, som branchen har (f.eks. i relation til sikkerhed ved brand). Dels er der i regi af brancheorganisationer også etableret en række netværksskabende tiltag. Endvidere er der på uformelt basis etableret mere eller mindre fast samarbejdsformer mellem restauratører indenfor samme lokalområde, samme virksomhedstype etc. Flere restauratører er således allerede engagerede i mange tiltag – nogle diskoteker og spillesteder sidder aktivt med i op til seks forskellige fora, som alle har en form for berøring med sikkerhed og/eller tryghed.

Da der jo i sagens natur ofte er tale om konkurrenter i nattelivet, må etablering af netværk ske under hensyntagen hertil – ikke alle problemer og gode råd ønskes at deles med nære konkurrenter. En anden udfordring for samarbejdet kan være, at der er restauratører/aktører, som andre ikke ønsker at sidde til bords med. Restauratørerne peger selv på, at de anser ca. 10 % af branchen for "dårligt selskab". Der er derfor også fremadrettet – ved et kommunalt ønske om etablering af et nattelivsforum - brug for at finde fællesinteresser for et mere bredt og fast forankret samarbejde. Det er restauratørernes oplevelse, at et sådant fora ville skulle etableres i forbindelse med et af de allerede etablerede netværk, således at der ikke yderligere tilføjes nye netværk og mødeaktiviteter.

Samtidig vurderes det, at det oftest er samme barer, klubber og diskoteker, som bakker op og deltager i aktiviteter, som falder udenfor beværtningernes kerneområde – f.eks. fora om sikkerhed og tryghed i nattelivet. Der skal derfor en særlig strategi til, hvis man ønsker at brede initiativet ud til de øvrige dele af nattelivet.

Kurser

Der er tidligere i Danmark gennemført indsatser til styrkelse af trygheden i nattelivet i bl.a. Holstebro og Odense. I disse projekter har et centralt element været at uddanne alle restauratøransatte i bl.a. samarbejdet med politiet, konflikthåndtering, mødet med flerkulturelle grupper, opdage brug af narkotika samt førstehjælp ved skader i nattelivet. Uddannelseselementet er inspireret af internationale positive erfaringer med kriminalpræventive effekter af kurser for barpersonalet, bl.a. i USA – og også herhjemme menes der at kunne spores

en positiv sammenhæng mellem uddannelse af restaurationspersonale og faldende kriminalitet i nattelivet (Justitsministeriets Forskningsenhed, 2007).

Hos restauratørerne i Indre København vurderes uddannelses- og kompetenceniveau hos personalet at være tilstrækkeligt højt i forhold til at varetage konflikthåndtering, sporing af rusmidler og andre opgaver af kriminalpræventiv og tryghedsskabende karakter. Det er derfor vurderingen blandt de restauratører, som LG Insight har talt med i forbindelse med Trygt Nattelivsindsatsen, at udbuddet af uddannelser i København er tilstrækkeligt stort og der ikke er behov for yderligere iværksættelse af generelle kurser for restaurationspersonalet. Udskiftningen af personale er dog meget stor indenfor restaurationsbranchen, og der vil derfor løbende være behov for uddannelsestiltag hos de fleste nattelivsrestauratører.

Det er væsentligt at påpege, at uddannelsen af personalet kan være dyrt for den enkelte bar/restauration. Omkostningerne til uddannelse vurderes derfor at have stor betydning for anvendelsen af uddannelse i nattelivet. En meget stor andel af personalet på diskoteker, caféer, natklubber mv. er nemlig studerende, som har jobbet i branchen som fritidsjob. De er timelønnede og skal derfor også timelønnes for at deltage i uddannelsesforløb. Uddannelse af samtlige ansatte kan derfor være en bekostelig affære – ikke mindst fordi de ansatte typisk skifter job efter 6 måneder og der derfor vil være behov for kontinuerlig uddannelse af nye medarbejdere. Derfor har flere af de større natklubber og diskoteker valgt at etablere deres eget uddannelsesforløb, som dels kan skræddersys til stedets egne behov og dels kan kombineres med personalets arbejdstider.

Hvor behovet for basale kurser i eksempelvis konflikthåndtering og rusmidler vurderes at være dækket på rimelig vis med det eksisterende kursusudbud i København, er der enkelte og forskellige elementer, som fortsat efterspørges af flere af aktørerne. Da der som tidligere nævnt er tale om en mangfoldighed afbarer/diskoteker/klubber mv., vil der være brug for at sammensætte et uddannelsestilbud, som matcher den enkelte bar/klubs behov. Der er blandt andet blevet udtrykt behov for at lære mere om førstehjælp, kulturforskelle, tackling af grupperinger og undgåelse af diskrimination. Der iværksettes med Trygt Natteliv et tilbud til restaurationsejerne og deres personale om et sådan skræddersyet forløb.

Typer af kurser

Der findes indenfor restaurationsbranchen en række kurser for medarbejdere og ledelse til styrkelse af sikkerhed og tryghed i nattelivet. Udvalget af kurser er bredt i forhold til form, indhold og priser og udbydes af mange typer af aktører. Dertil kommer, at en række natklubber, diskoteker mv. gennemfører deres eget uddannelsesforløb for deres ansatte.

Her skal kort nævnes enkelte af de tilbud, som ofte udbydes i København:

Københavns Brandvæsen udbyder kurser for både medarbejdere og ledere på diskoteker mv. omkring brand og brandsikkerhed

På kurserne undervises bl.a. i brandforebyggelse og –bekæmpelse, alarmering og evakuering, ligesom kursisterne undervises i at kunne anvende mindre slukningsredskaber. Kursisterne for redskaber til at motivere medarbejdere/kolleger til at deltage aktivt i den daglige brandforebyggelse på diskoteket, ligesom der undervises i det lovmæssige grundlag for diskoteker samt planer, instrukser og brandforebyggende foranstaltninger.

Dørmandskursus – autorisation som dørmand

På kurset undervises bl.a. i kommunikation – både verbal kommunikation og kropssprog. Dørmændene undervises bl.a. i kulturelle forskelle, rusmidler og deres påvirkning samt konflikthåndtering. Der undervises i håndtering af alarmsystemer og bevaring af overblik ved store menneskemængder. Der undervises også i lovgivning f.eks. restaurationsloven, straffeloven og lov om diskrimination. På kurset gives konkrete redskaber til: ikke-konfliktskabende kommunikation, konflikthåndtering, samarbejde med politi, elementær førstehjælp og elementær brandslukning mv.

Kurser for erfarne dørmænd med ledelsesansvar

På kurset undervises bl.a. i ledelse og planlægning men også i redskaber til at spotte brug af rusmidler mv. blandt personalet. Der undervises bl.a. i:

- Symptomer på brug af anabolske steroider
- Samarbejde med politi om narkotikabekæmpelse
- Håndhævelse af karantæne samt håndtering af VIPs.

Flere andre former for kurser

Derudover udbydes der også i København en række andre kurser af relevans for ansatte, frivillige og ledere i nattelivet. Det gælder blandt andet kurser i læsning af kropssprog, konflikthåndtering og førstehjælp – heraf er nogle kurser målrettet bestemte aktører, f.eks. vagtpersonale, SSP-medarbejdere, natteravnene, etc. Der er således også udbudt et efteruddannelsesforløb specielt for vagter og dørmænd i forhold til interkulturel kommunikation og konflikthåndtering. Københavns Kommune har endvidere taget initiativ til et kursus arrangeret som e-learningmodul. Kurset er endnu under udvikling.

Appendix C

Certificeringskriterier for perioden 2009-2010 EN SYNLIG OG AKTIV UDSKÆKNINGSPOLITIK

1 Stedet støtter op om en fælles nedskrevet udskækningspolitik, der er synlig på certificeringshjemmesiden.

Udskækningspolitikken indeholder følgende punkter som stedets bestyrere og ansatte skal kende:

- At der ikke udskænkes til unge under 18 år
- At der ikke udskænkes til gæster, som personalet vurderer, kan blive til fare eller ulempe for sig selv og andre
- At der ikke må serveres alkohol i lukketiden
- At overtrædelse af restaurationslovens regler kan medføre, at bevillingen ikke bliver fornyet eller bliver frataget.

2 Stedet følger Alkoholreklamenævnets regelsæt for markedsføring af alkohol.

EN SYNLIG OG AKTIV NARKOTIKAPOLITIK

3 Stedet støtter op om en fælles nedskrevet narkotikapolitik, der er synlig på certificeringshjemmesiden.

Narkotikapolitikken indbefatter, at stedets bestyrere og ansatte:

- Kender til og håndhæver stedets nul-tolerance over for narkotika
- Kender de mest almindelige stoffer og symptomer
- Holder opsyn med gæster, der opfører sig anderledes og har en særlig aktivitet
- Anmelder mistanke om besiddelse af og handel med stoffer til politiet
- Sørger for løbende opsyn ved toiletterne.

RETNINGSLINJER FOR PERSONALETS ADFÆRD

4 Stedet har klare og nedskrevne retningslinjer for hvornår politi tilkaldes i tilfælde af konflikter, og for tilbageholdelse af gerningsmænd og forurettede i tilfælde af udøvelse af vold.

5 Stedet har klare og nedskrevne retningslinjer, som anvendes i tilfælde af, at en gæst skal bortvises fra stedet.

6 Stedet skilter med, at al udøvelse af vold altid meldes til politiet.

7 Stedet har ved anvendelse af adgangskontrol en klar og synlig politik for på hvilket grundlag en gæst kan afvises i døren og en politik for hvordan gæsten informeres herom.

8 Stedet sikrer, at personalet har en god kommunikation med gæsterne via konflikthåndteringskursus for ledende medarbejdere.

EN BEREDSKABSPLAN FOR FØRSTEHJÆLP

9 Stedet har førstehjælpsuddannet personale repræsenteret på hver vagt. Hvis stedet ikke har godkendt adgangskontrollerende personale ansat, skal andre ledende medarbejdere have gennemgået førstehjælpskursus og skal kunne fremvise dokumentation for dette.

10 Stedet har udpeget en sikkerhedsansvarlig, der sikrer, at stedet har en førstehjælpskasse, der er tilgængelig for det øvrige personale.

TRYGGE FYSISKE RAMMER

11 Stedets personale er bekendt med procedurer for brandslukning.

12 Stedet har en dokumenteret procedure for evakuering af bygningen i tilfælde af en ulykke (brand, strømsvigt, terrorangreb, etc.) og personalet kender stedets flugtplaner.

13 Stedet har retningslinjer, der sikrer effektiv og systematisk afrydning af service.

Appendix D

Udvalg af anvendt litteratur:

Thom B. et al. Multi-component programmes: an approach to prevent and reduce alcohol-related harm. Joseph Rowntree Foundation, 2007.

Mistral W. et al. UKCAPP: an evaluation of 3 UK Community Alcohol Prevention Programs. Final report for the Alcohol Education & Research Council. University of Bath and Avon & Wiltshire Mental Health Partnership NHS Trust, 2007.

Treno A.J. et al. The Sacramento Neighborhood Alcohol Prevention Project: outcomes from a community prevention trial. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*: 2007.

Månsdotter A.M. et al. A cost-effectiveness analysis of alcohol prevention targeting licensed premises. *European Journal of Public Health*: 2007.

Wiggers J. et al. "Strategies and outcomes in translating alcohol harm reduction research into practice: the Alcohol Linking Program." *Drug and Alcohol Review*. 2004

The Linking Project. *Hunter & Northern Metropolitan Regions of NSW 1996–1999. Final report*. April 2002.

Maguire M. et al. *Reducing alcohol-related violence and disorder: an evaluation of the 'TASC' project*. 2003.

Reducing harm in drinking environments, Lisa Jones, Amanda Atkinson et al, *Centre for Public Health, Liverpool John Moores University, 2010*

Rådgivende Sociologer: *Unge, Vold og Utryghed i Nattelivet, spørgeskemaundersøgelse, 2008*
Asmussen og Tutenges et al, Centre for Alcohol and Drug Research : *Rapid Appraisal on Alcohol consumption, drinking behavior and related problems in Copenhagen, 2008*

Justitsministeriets forskningsenhed, "Evaluering af projekt om 'trygt natteliv' i Odense", marts 2007

Arbejdsgruppen bag Trygt Natteliv, "Afrapportering fra pilotprojektet i Holstebro Kommune, Trygt Natteliv Et præventivt Partnerskab", 2005